



la période 2007-2008 et ne permettront pas de refléter les avancées technologiques après 2020;

- le système sera plus souple et permettra de mieux tenir compte des augmentations ou diminutions du niveau de la production et d'adapter la quantité de quotas alloués à titre gratuit en conséquence. Un certain nombre de quotas alloués à titre gratuit sera réservé aux installations nouvelles et en pleine croissance;

- la liste des secteurs qui seront sur la liste de fuite de carbone sera révisée mais n'est pas encore établie, cependant le nombre qui y figurera sera réduit de manière considérable;

- les États membres sont encouragés à utiliser le produit de la mise aux enchères des quotas pour procéder à une compensation dans le respect des règles en matière d'aides d'État.

Un Fonds pour l'innovation (NER400) sera créé pour soutenir les investissements pionniers dans le secteur des énergies renouvelables, le piégeage et le stockage du carbone et l'innovation à faible intensité de carbone dans les secteurs à forte intensité énergétique. Quelque 400 millions de quotas seront réservés à cette fin à partir de 2021. Le Fonds pour l'innovation s'appuie sur la réussite de l'actuel programme de financement visant à soutenir l'innovation à faible intensité de carbone en utilisant le produit de la vente de 300 millions de quotas au cours de la période 2013-2020 (NER300). En outre, une quantité supplémentaire de 50 millions de quotas non alloués au titre de la période 2013-2020 sera réservée pour que le Fonds pour l'innovation puisse démarrer ses activités avant 2021 et cofinancer des projets visant à soutenir les innovations technologiques décisives dans l'industrie.

Le Fonds pour la modernisation vise à aider les États membres ayant moins de ressources budgétaires à répondre aux besoins d'investissements élevés liés à l'efficacité énergétique et à la modernisation de leurs systèmes énergétiques. Entre 2021 et 2030, 2% des quotas, soit un total de quelque 310 millions de quotas, seront mis de côté en vue de la création du Fonds. Tous les États membres contribueront au Fonds, qui bénéficiera à 10 États membres dont le PIB par habitant est inférieur à 60% de la moyenne de l'UE (en 2013). Les pays pouvant bénéficier d'une aide sont les suivants: Bulgarie, Croatie, République tchèque, Estonie, Hongrie, Lettonie, Lituanie, Pologne, Roumanie et Slovaquie.

2. Avis de la Commission de l'Environnement

La Commission de l'Environnement se rallie à cette proposition de directive, qui permettra de lutter plus efficacement contre le changement climatique et de mieux remplir les objectifs de décarbonisation à long terme de l'Union européenne.

Elle accueille favorablement les principaux changements proposés, tels que l'accélération du rythme de réduction des émissions, ainsi que la mise en place de mécanismes de soutien à encourager l'investissement dans des technologies innovatrices et plus propres en faveur d'une économie à faible intensité de carbone.

Cependant, la Commission de l'Environnement suggère de renoncer à moyen terme à la distribution des allocations à titre gratuit et de s'engager, lors de la COP21 de Paris, à promouvoir l'initiative visant à définir un prix du carbone au niveau international, afin d'éviter la délocalisation de la production vers des pays où les contraintes en termes d'émissions de gaz à effet de serre sont moindres.

En conclusion, la Commission de l'Environnement encourage la démarche et les efforts visant à combler les lacunes du système actuel. Elle considère que la proposition législative COM(2015)337 est un premier pas dans la bonne direction et invite les autorités européennes à persévérer dans ladite direction.

(s.) Henri Kox.

D'Prozedur, déi applizéiert gëtt, ass geregelt am Artikel 168 vun eisem Chambersreglement. Den Avis politique vun der Ëmweltkommissioun ass lech a Form vun enger Resolutioun zougestallt ginn. An et war virgeschloen, fir e Vote ouni Débat hei ze maachen an der Chamber.

Ass d'Chamber do dermat d'accord?

(Assentiment)

Musse mer hei elektronesch ofstëmmen? Neen?

(Négation)

Kënne mer à main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote sur la résolution

Wie mat deem Avis averstanen ass, deen ass gebieden, d'Hand ze hiewen.

D'Géigeprouf: Wien ass dergéint?

(Interruption et hilarité)

Wien enthält sech?

Merci.

Dann ass dat esou décidéiert an déi Resolutioun, déi gëtt deenen zoustännegen Instanzen vun der EU zougestallt.

Da komme mer zu eisem nächste Punkt vum Ordre du jour, an zwar der Orientierungsdebat iwwert déi politesch Orientéierung a Saache Klima an Energie. D'Riedezäit ass nom Modell 2 festgeluecht. Ech mengen, Dir hutt d'Riedezäit virleien. Wann nach deen een oder deen anere Kolleg sech net ageschriwwen huet, kann en dat nach maachen.

Ech géif dann direkt dem Rapporteur fir déi Orientierungsdebat, dem Här Henri Kox, d'Wuert ginn - ouni awer ze verschweigen, dass hei an deem leschte Joer eng extraordinär gutt Aarbecht geleescht ginn ass, mat Expertise vu bannen a vu baussen. An den Här Kox huet d'Wuert.

4. 6688 - Débat d'orientation sur l'orientation politique ainsi que le cadre d'action en matière de climat et d'énergie

Rapport de la Sous-commission «Préparation d'un débat d'orientation avec rapport sur l'orientation politique ainsi que le cadre d'action en matière de climat et d'énergie» de la Commission de l'Économie et de la Commission de l'Environnement

► **M. Henri Kox** (déi gréng), rapporteur.- Merci, Här President. Ech wëll lech drop hiweisen, dass heiansdo e puer Billercher iwwer Är Télee eragespillt ginn, soudass Der och déi eng oder déi aner Grafik kënnt novollzéien, respektiv déi gëtt dann och iwwert d'Télee no bausen, iwwer Chamber TV, mat weiderginn. Dir kritt awer och eng kleng PowerPoint-Presentatioun, wou déi Biller drop sinn, an déi kënnt Der da mat heem huelen, fir lech och e Bild doriwwer ze maachen, wat mer dëst Joer an där Kommissioun geschafft hunn.

„Här President, Dir Dammen an Hären, a sech soll ee seng Wieder bei dësem Thema genau ofweien an och virun Iwwerdréiwunge warnen. Ech soen et elo emol däitlech esou:

Beim Klimaschutz, wou d'Haaptkonferenz jo vum 1. bis den 10. Dezember ass, geet et fir mech ëm d'Zukunft vun eisem Planët. Wann d'Treibhausgasen näamlech an deemselwechte Rhythmus am 21. Jorhonnert an d'Luucht ginn, dann hunn déi sech bis d'Joer 2100 verdräifacht.

Da sinn an darselwechter Period d'Temperaturen ëm 1 - 3,5° gestigen. Grad d'Entwicklungslänner sinn am meeschten a Gefor, well si virun allem vun der Landwirtschaft ofhänken. D'Temperaturerhéijung féiert näamlech dozou, dass déi Landwirtschaftlech Zonen ausdréchnen, de Phenomeen vun der Desertifikatioun zouhëlt, datt de Mieresspiegel eropgeet an datt et zu enger Annerung vun den Nidderschléi kënnt.

Déi wëssenschaftlech Daten zesummegefaasst loosse also op eng Katastroph schléissen.“

Dat si Wieder, léif Kollegeen a Kolleginnen, déi hunn ech net de Moien oder geschter geschriwwen, datt sinn d'Wieder am Originaltext vum Johny Lahure 1997 hei an der Debatt, just virum Kyoto-Accord,...

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Henri Kox** (déi gréng), rapporteur.- ...deen deemools huet missen ënnerschriwwen ginn. An deen huet deemools mat darselwechter Däitlechkeet an darselwechter Iwwerzeegung, wéi mer dat haut de Mëtte wëlle maachen, och nach eng kéier drop higewisen huet, dass et fënnel vir zwielef ass. A just mam groussen Ënnerscheid, dat dote war '97, haut hu mer 2015. Dat si genau sage und schreibe 18 Joer hier.

An d'lescht Woch war an der Press nozeliesen: „Globale Erwärmung erreicht Ein-Grad-Schwelle

Die Klimaerwärmung hat eine bedeutende symbolische Schwelle erreicht: Das Jahr 2015 war im Durchschnitt bislang 1,02 Grad wärmer als die zweite Hälfte des 19. Jahrhunderts, berichtet das britische Met Office, der meteorologische Dienst Großbritanniens.

Dieses Jahr sei damit auf dem Weg, das erste seit Beginn der systematischen Messungen vor mehr als hundert Jahren zu werden, das die Ein-Grad-Marke knacken werde. 2015 wäre gleichzeitig das wärmste Jahr seit Beginn der Messungen.“

Also dat, wat virun 18 Joer de Johny Lahure als Ëmweltminister deemools hei gesot huet, ass fatal Realitéit ginn an - d'wëssenschaftlech Studien, déi deemools gesot gi sinn an déi deemools och nach deels net seriö geholl gi sinn - ass haut agetrueden.

Och hei zu Lëtzebuerg sinn d'Klimaännerungen ze mierken. Dir mierkt et mat Temperaturen iwwer 20°C am November, wéi mer déi virun enger Woch haten. Dir mierkt et an der Vegetationsphas, well haut sinn nach Appelbeem mat grénge Blieder ze fannen. An aus eenger Erfahrung, well ech dat kennen: Am Wälbau gi mer mëttlerweil am Schnëtt zwou Woche virdu liesen. Dat heescht, wa virun den 1. Oktober als Stéchdatum geholl ginn ass, esou ass et haut praktesch de 15. oder den 20. September.

D'Welt erstéckt deemno esou lues am CO₂ an d'Zäit leeft eis fort.

(Projection d'un graphique)

Dofir d'Illustratioun, wann Der d'Chance hutt, op Ärem Schiirm ze kucken: Eng Sandauer, wéi lues a lues den CO₂ sech iwwert d'Welt wäert ausdeen.

Et ass kee Problem vun der Welt. D'Welt wäert deen CO₂ mat sech huelen. D'Welt wäert och nach no der Mënschheet weidergoen. Dofir en Zitat, wat mer ganz gutt gefält a wat och dat ausdréckt: „Das Klima mag nicht alles sein, aber ohne ein menschengerechtes Klima ist alles nichts.“ Dat heescht, dat huet den Hermann Ott vum Wuppertal Institut für Klima, Umwelt, Energie viru Kuerzem gesot.

An eelef Deeg sti mer erëm virun enger ganz kruzialer Entscheedung. Da sti mer näamlech zu Paräis. Da kommen d'Länner (veuillez lire: kommen d'Politiker) aus all de Länner praktesch vun der Welt zu Paräis zesummen, fir en neie Klimaaaccord auszuhandelen. Och wann déi schrecklech Ereignissen vum leschte Weekend net grad derzou bäidroen, fir kënnen an enger Seriositéit a mat där richteger Dynamik an dee Kongress ze goen, esou därefer mer trotz alle Geféierlechkeeten, déi et op der Welt nach gëtt, allem Misär, deen do ass, net blann sinn op den Ae betreffend de Klimawandel.

Dofir ass et wichtig, dass d'Zil (veuillez lire: dass d'Zil erreecht gëtt), dat d'international Gemeinschaft sech ginn huet, näamlech en internationalt a bannend Klimaoffektes, fir d'Aerderwärmung ënner 2°C sécherzestellen. Dat ass d'Zil an dat hu vill Länner sech op de Fändel geschriwwen. An dofir ass d'Hoffnung, dass et zu Paräis zu engem Accord kënnt, ganz wichteg.

D'Erwaardunge si ganz grouss, well et wichtig ass, dës kéier d'Länner all mat an d'Boot ze kréien, net nëmmen d'Industrielänner, d'Schwellelänner, mä och d'Entwicklungslänner, well et sinn déi, déi am meeschten ënnert dem Klimawandel wäerte leiden. An haut si scho ganz vill Völker op der Wanderung wéinst dem Klima, wéinst der Versteppung vun hire Landschaften, esou wéi de Johny Lahure dat '97 gesot huet. Well et si si, déi op Landwirtschaft opgebaut sinn, déi am meeschten an am séiersten dorënner leiden.

Et ass also eng Erausforderung fir eis allegueren an eng Hausaufgab fir eis heiheim, well mir hunn déi historesch Verantwortung vis-à-vis vun deem, wat mer all an deene leschte Jorhonnerte gemaach hunn.

Mä do ginn et awer och ganz kloer positiv Signaler an déi musse mer opgräifen. Mir musse mat Hoffnung dohinnergoen, mir musse mat Spaas dohinnergoen. Mir mussen e Rucksack voller Instrumenter hunn, fir kënnen zu engem Accord dann zu Bréissel (veuillez lire: zu Paräis) ze kommen.

An do ass d'Roll vum Carole Dieschbourg als Ëmweltministesch ganz wichtig. Duerch d'Présidence huet si eng ganz verantwortungsvoll Roll, zesumme mam Klimaschutzkommissär vun der Europäescher Gemeinschaft, dem Här Cañete. Si zwee mussen d'Positiounen vun der Europäescher Kommissioun verdeiden. An et ass och wichtig, mat engem gestärkte Mandat dohinnerzegoen, well Dir hutt et fäerdegbruecht, dass d'EU géent op Paräis geet, mat enger Stëmm. An dat ass e ganz wichtegt Signal, fir dat ze maachen.

► **Mme Viviane Loschetter** (déi gréng).- Très bien!

► **M. Henri Kox** (déi gréng), rapporteur.- D'Enjeu sinn eis all bekannt. Ech wëll déi a véier Punkte kuerz beschreiwen:

Den Enjeu ass als Éischt d'Drénglechkeet - d'Drénglechkeet, just virdu beschriwwen, vum Klimawandel, insbesondere an den Entwicklungslänner.

Den Éiergäiz: Den Éiergäiz muss do sinn! En ass do bei der Europäescher Unioun, déi geschlossen, wéi gesot, op Paräis geet. An och mir heiheim mussen den Éiergäiz hunn, eis Ziler ze erreechen.

An d'Chance: Paräis huet et fäerdegbruecht - d'franséisch Présidence, well et leeft ënnert der Présidence vu Frankräich -, näamlech en „Agenda des solutions“ op den Dësch ze leeën, wou déi ganz Best Practices kënnen nogekuckt ginn. An et ass dat, wat eis Hoffnung gëtt, fir kënnen an déi Richtung ze goen.

Ech wëll awer mat deem wichtigsten Enjeu schléissen, mengen ech, aus eiser Siicht: Dat ass d'Finanzéierung. Wa mir et als entwéckelt Länner, als Industrielänner net fäerdegbréngen, den...

(Coup de cloche de la présidence)

► **M. Mars Di Bartolomeo**, Président.- Wann ech gelift, lauschtet dem Rapporteur no! A wa kleng Sätzungen ze maache sinn, et gëtt Raimlechkeete ronderëm. Merci.

► **M. Henri Kox** (déi gréng), rapporteur.- Merci, Här President.

Wann d'Finanzéierung net gekläert ass zu Paräis, mengen ech, ass dat de kruziale Punkt, deen et kann zum Scheitern bréngen. Lëtzebuerg huet hei och e ganz wichtegt Signal ginn, näamlech zu New York bei den neien ODDen, den Objectifs de développement durable, dat heescht, bis 2030, wat op der Welt alles un Développement-durable-Konditiounen muss gemaach ginn.

Do huet eise Premier ugekënnegt, dass Lëtzebuerg vun haut 5 Milliounen bis 2020 120 Milliounen an d'Deppe wäert leeën, fir eben d'Adaptatioun zum Klimawandel besonnesch an Entwicklungslänner ze ënnerstëtzen, an dëst net aus dem Deppe vun der Kooperatioun, mä parallel zu der Kooperatioun. An dat ass e ganz wichtegt Signal, dofir Merci un d'Regierung. Ech mengen, dat huet d'Kommissioun och als solches unerkannt. An dat ass e wichtegt Signal.

Et ass e wichtegt Signal, dass d'Industrielänner zu Paräis deen Engagement gi fir d'Entwicklungslänner, den néidegen Transfert un Technologien, awer och Hëllef zur Selbsthilfe. Näamlech doheem musse si kënnen... Well da brauche se net hir Regiounen ze verloossen. Mir mussen hinnen Hoffnung ginn, dass se kënnen do bleiven.

► **Mme Viviane Loschetter** (déi gréng).- Très bien!

► **M. Henri Kox** (déi gréng), rapporteur.- Mir hunn eis virun engem Joer zesummegegoen hei an der Chamber, fir och eis Hausaufgaben heiheim da wëllen ze analyséieren an och ze kucken. Mir hunn dann eng Souskommissioun an d'Liewe geruff, wou ech dann d'Chance hat, déi iwwer eng jett Sätzungen ze leeden, wou mer awer och d'Chance haten, iwwer all d'Politicken an deem Beräich, wat Klima an Energie ubelaangt, kënnen ze diskutéieren. Dat war fir mech eng ganz flott Erfahrung an ech wëilt se och net messen.

Eppes kenne mer hei zu Lëtzebuerg, ech hunn de Pin hei ugespéngelt: Mir hunn e Konsens vun der Antiatompolitik. Mir sinn eis do eens. Mäi Wonsch wär, an dat ass deen ënnendréiner, dass mer och e Klimakonsens kréien, dass mer wierklech géent dem Carole Dieschbourg de Réck stäipen, fir em e staarkt Mandat och vun dëser Chamber mat op de Wee ze ginn.

Mir haten 30 Reunionen eleng vun der Souskommissioun. Mir haten dräi Visitten hei zu Lëtzebuerg, wou mer d'Uni besiche gaange sinn, de LIST, Luxembourg Institute of Science and Technology, dee jo och am Klimaberäich schafft. A mir waren op zwou Visitten am Ausland, well mer och hu wëllen d'Atomenergie thematiséieren.

A mir waren op Paräis eng kéier bei de Senat a bei d'Assemblée nationale, wou mer eist Uleies virbruecht hunn; wou mer bal en diplomateschen Incident am Senat haten, wou mer vun engem kommunistesche Sénateur souguer dee Moment ugegraff gi sinn, well et war just dee Moment, wou d'LuxLeaks-Affär ënnerwee war. Awer mir si vun engem Lothringer Sozialist verteidegt ginn, dass déi zwou Saachen net mateneen ze vermësche wäeren. An dofir... Et ass haut nozeliesen am Rapport vum Senat. Dat war eng ganz lëschtgeschicht.

Mir hunn awer och ganz vill Leit gesinn. Mir hunn d'ganz Zivilgesellschaft, déi sech iergendwéi an deem Beräich gesinn huet, an der Chamber gesinn a mir hu ganz konstruktiv diskutéiert an och Virschléi gemaach. Ech kommen herno op déi puer Virschléi zrëck - e puer? -, et sinn der eng ganz Rei gi schlussendlech.

Mir hunn zwee Rapporten. Hei ass en. Ech ginn en och direkt dem President, well soss fält en nach erof. De Rapport ass an zwee gedeelt.

(M. Henri Kox dépose le rapport et une motion sur le bureau de la présidence.)

Motion 1

La Chambre des Députés, vu



- la lettre du 4 mars 2014 par laquelle les groupes parlementaires DP, LSAP et déi gréng avaient demandé l'organisation d'un débat d'orientation avec rapport en matière de refonte/réorientation de la politique de lutte contre le changement climatique;

- la décision prise lors de la réunion jointe de la Commission de l'Économie et de la Commission de l'Environnement du 16 juin 2014 d'instituer une sous-commission chargée de la préparation du débat d'orientation avec rapport sur l'orientation politique ainsi que le cadre d'action en matière de climat et d'énergie;

- le rapport de ladite sous-commission «Préparation du débat d'orientation avec rapport sur l'orientation politique ainsi que le cadre d'action en matière de climat et d'énergie»;

- l'engagement des Gouvernements successifs pour réduire les émissions des gaz à effet de serre; vu encore

- les différentes mesures et projets du Gouvernement afin de réduire la consommation énergétique et des ressources;

- les différentes mesures et projets du Gouvernement afin de réaliser la transition vers une mobilité plus durable;

- les différentes mesures et projets du Gouvernement afin de réaliser la transition vers l'approvisionnement énergétique plus durable;

- les différentes mesures et projets du Gouvernement afin d'inciter d'autres domaines politiques, comme notamment l'agriculture, à renforcer leurs actions dans le cadre de la lutte contre les changements climatiques;

considérant,

- que même si les émissions de gaz à effet de serre du Grand-Duché évoluent depuis quelques années dans la bonne direction, les engagements politiques sont à maintenir, voire à renforcer dans tous les domaines susceptibles de participer aux engagements pour la protection du climat;

- que les résultats de différentes études économiques et financières en relation avec le rapport coûts-bénéfices des mesures pour la protection du climat sont largement en faveur d'une telle politique;

- que la protection du climat peut créer des opportunités pour l'économie nationale et pour l'offre d'emploi au Grand-Duché;

- que la transition nécessaire vers une société et une économie dites «low carbon» doit être accompagnée par une politique cohérente et adaptée;

- que le Luxembourg possède les atouts nécessaires pour jouer un rôle modèle au niveau européen et ceci notamment lors du Sommet mondial sur le climat en décembre 2015 à Paris;

- que conformément à son programme 2013-2017, le Gouvernement entend faire du Luxembourg un pionnier en ce qui concerne les énergies renouvelables et l'efficacité énergétique dans la Grande Région ainsi que créer un cadre politique, juridique et financier ambitieux afin de faire de l'économie luxembourgeoise progressivement une des économies les plus efficaces en matière d'énergie;

fait siennes les conclusions et recommandations formulées par la sous-commission dans son rapport et invite le Gouvernement à orienter la politique et le cadre d'action en matière de climat et d'énergie en ce sens.

(s.) Henri Kox, Gérard Anzia, Frank Arndt, Eugène Berger, Max Hahn, Roger Negri.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci.

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur.*- En ass engersäits vu mir redigéiert, mat natierlech enger Hëllef, wou ech gläich wäert drop zrëckkommen, awer och vun engem externen Institut, dat eis iwwer e Joer begleet huet. An dat war d'Institut für ZukunftsEnergieSysteme aus Saarbrécken, dat, mengen ech, e positiven Impuls eraginn huet, fir méi eng Déift an déi Diskussiounen ze kréien, och deels fir méi breet kënnen iwwert déi Technologien ze schwätzen.

Am Ganzen ass et awer net nëmmen dee Rapport, dee mer zesummedoktert hunn, mir hunn am Ganze fënnef Classeure mëttlerweil mat dausend Säite gefëllt. Dausend Säite fir Klimaschutz heiheim. Dir kënnt déi nofroen.

D'Motioun, déi derbäiläit: Dofir ass d'Motioun mat deem Rapport ofgi ginn, déi ass de Moment vun deene sechs Majoritéitsdeputéierten ënnerschriwwen ginn, déi och de Rapport an der Kommissioun ugeholl hunn. Déi aner vun der CSV respektiv déi Lénk hu sech beim Rapport enthalten. Vläch bitt sech d'Geleëenheet no der Debätt, eng gemeinsam Motioun dozou nach kënnen ofzestëmmen. D'ADR war deemools an der Réunioun net derbäi, awer trotzdem hate mer eng ganz konstruktiv Diskussioun.

► **M. Gast Gibéryen** (*ADR*).- Mir kënnen net mat ofstëmmen.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo, mir sinn net Member.

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur.*- Ah, pardon! Dann huelen ech dat zrëck.

(*Interruption*)

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Jo, just de Rapporteur huet am Moment d'Wuert.

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur.*- Merci, Här President. Et war awer wichteg.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Si hu jo dat gesot, wat ze soe war.

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur.*- Vläch awer nach ee Wuert, pardon, zu der Form vun der Organisatioun vun engem Débat d'orientation, well mir dat awer ganz wichteg ass an ueweläit, fir dat awer och hei eng Kéier gesot ze hunn

Ech fannen, dass mir als Chamber duerchass méi d'Broscht breet solle maache vis-à-vis vun der Regierung. Net, dass Der elo sollt fäerten. Ech mengen, dass mer eis als Chamber och déi néideg Moyene sollte ginn, wat och déi fachlech Begleitung ugeet, well mir sinn à même, wa mer eis Zäit huelen, gutt Berichter kënnen ze maachen, Orientéierungen ze ginn, wa mer déi néideg Ennerstëtzung hunn. A mir haten eng ganz konstruktiv Diskussioun, och mat de Ministären. Dat well ech awer hei betounen, an ech komme gläich och nach eng Kéier drop zrëck.

Dann, déi wëssenschaftlech Begleitung, mengen ech, ass e wichtigen Apport. Dat war eng Première. Mir hu se deels. Et soll ee sech do eng Kéier zesummesetzen, fir déi Analys ze maachen: Wat ass de Vir- an Nodeel? Ech denken, wat de Rapport hei awer mat sech bruecht huet, dat ass, dass qualitativ eng Steigerung dra war. Dofir soll een dat net abweegeg kucken. Ech mengen, et war e ganz flotte Prozess.

Dann, selwer fannen ech, dass den Hearing während den Diskussiounen, dee mer klassesch hei an der Chamber ofhalen, do mengen ech, hunn ech jiddefalls d'Erfahrung elo gemaach aus deem, wéi mer hei virgaange sinn, dass e groussen Hearing net onbedéngt déi Plus-value huet, déi mer normalerweis vun engem groussen Hearing hunn, mä méi déi fachlech, déi spezifesch op engem Thema orientéiert Diskussioun an der Kommissioun.

An dofir huelen ech ee Beispill eraus, well dat mer och um Häerz läit. Dat ass dat vun der Précarité énergétique. Mir konnten do zesumme mat der Entente vun den Offices sociaux, mat der Caritas, mat der Croix-Rouge, mat dem Ministère de la Famille, mat dem MDDI an de Kommissionsmemberen eng ganz konstruktiv Diskussioun maachen. An et sinn och Virschléi erauskomm.

Et si Virschléi erauskomm, fir zum Beispill de Sozialberoder mat engem Energieberoder zesummenzekeréien, fir déi zesummen op den Terrain bei déi Leit, déi et brauchen, och ze schécken. Ech mengen, dat sinn Iddien, déi och direkt an der Kommissioun vun de Ministären a vun der Ministesch - deemools war et de Statssekretär an d'Ministesch Corinne Cahen, déi un där Reunioun deelgeholl hunn - opgegraff gi sinn. A et gouf gesot: „Dat ass eng Iddi, déi mer wëlle weider dévloppéieren. Firwat net do direkt Neel mat Käpp maachen?“ An dee Moment ass och direkt gesot ginn: „Dat wëlle mer och weiderverfollegen.“

Ech mengen, dat sinn Aufgaben, déi d'Chamber sech kann zu Häerz huelen: méi punktuell (veuillez lire: punktuell schaffen), wa mer esou Projekte virleien hunn, zesumme mat de Leit um Terrain, mat de Ministären. Eis Vermëttlungsroll, Impulsgeber ze ginn als Chamber, dat fannen ech dofir ganz wichteg.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Très bien!

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur.*- Zum Schluss well ech, wann ech d'Form well wielen, hei en décke Merci awer nach ausschwätzen. E Merci un déi zéng Memberen, oder néng Memberen aus der Kommissioun - mat mir zéng. Mir hate ganz vill Reuniounen, ganz flott Debatten, och deels kontrovers. Et ass och wichteg, dass déi gefouert ginn. Mir si souténiéiert ginn duerch eng ganz dynamesch Équipe aus der Chamber. An ech well der och hei zwee nennen: den Timon Oesch an d'Pascale Kohn, déi zum Schluss dat nach alles mat mir zesummedoktert hunn, fir dat an där Form hei och kënnen dann ofzeginn. An natierlech och d'Kollegen aus der Fraktioun, de Pol de Sven an den Dan, déi mer tatkräfteg gehollef hunn zum Schluss, och fir dee Virtrag hei oder déi Ried hei an där Form kënnen ze maachen.

Dofir kommen ech elo zum Bericht, ouni dass ech elo all d'Detailer vun deem Bericht hei well

eraushuelen. Ech well nëmme punktuell der eraushuelen. D'Kollegen aus de Fraktiounen wäerten hei op d'Bün kommen. Déi hunn hir Argumenter, hir Positiounen, hir Virschléi, soudass si bestëmmt deen een oder deen anere Virschlag aus der Kommissioun deele respektiv vläch eng Etapp nach méi wäit wëlle goen. Dofir well ech déi Detailer net esou maachen.

De Rapport ass gréisstendeels op fënnef Kapite-len opgebaut.

Eng Kéier, eng Haaptsaach ass d'Drénglechkeet: Jo, mir müssen eppes maachen.

Duerno sinn et d'Obligatiounen vun eis. D'Obligatiounen sinn déi, déi mir ënnerschriwwen hunn als Lëtzeburger Land, an natierlech de Rôle vun de Gemengen a vum Stat, well ouni dee Rôle... well et e wichtige Rôle ass, fir d'Bierger mat an d'Boot ze huelen, soss packe mer dat net.

An och hei hunn ech nach e Slide, deen ech dann och wäert weisen, an och no baussen.

(*Projection d'un graphique*)

Dat weist nach eng Kéier d'Drénglechkeet. Dat ass déi offiziell Temperaturerhéijung, déi am Rapport vum IPCC nozeliesen ass. Wien ass dat? Dat ass dee fachlech-wëssenschaftleche Grupp fir d'UNO, also d'Veereent Natiounen, déi eben déi Projektioun gemaach hunn, dass d'Temperaturerhéijung do ass.

An et gëtt fënnef grouss Moossnamen. Bei dräi well ech soen, wat d'Konsequenze kënne sinn, wann et esou weidergeet.

Dat Éischt ass: Systèmes uniques et menacés. Dat heescht, a ganz ville Regiounen op der Welt wäert et zu Biodiversitéitsverloschter kommen. Et wäerten Annerungen am System ginn.

Eppes, wat mir och deels schonn hei zu Lëtzeburg wäerten erliewen, dat si Phénomènes météorologiques extrêmes. Dat heescht, mir kréie méi oft a méi hefteg Wiederer, ze beobachten op ganz ville Plaze vun der Welt.

An da kënnt ee Punkt, dee mech awer besonnesch interpelléiert, an dat ass deen, deen och an deem Bericht nozeliesen ass, d'Répartition des incidences. Dat ass: Wou ass de meeschte Schued ze beobachten? An - wéi hat ech dat schonn am Ufank vu menger Ried gesot? - et ass erëm do, wou haut schonn déi Äermsten op der Welt sinn! Et sinn déi, déi am meeschte wäerten ënnert dem Klimawandel leiden. Dofir ass dat och hei nach eng Kéier ganz, ganz kloer definéiert ginn.

D'Enjeu sinn natierlech grouss. D'Objektiver vun der EU kennt Der. Ech well déi just kuerz rappeléieren. Déi sinn am Bericht nozeliesen.

Den éischten Accord, wéi gesot vum Johny Lahure, ass 1997 akzeptéiert an och guttgeheescht gi mat minus 5% fir d'Europäesch Unioun, 5% CO₂ manner par rapport zum Joer 1990. Et gëtt een e bësse konfus mat deene Referenzen, well déi am Laf vun de Joren och ëmmer geännert hunn.

Well déi zweet Kyoto-Period, déi geet vun 2013 bis 2020. An do hu mer op eemol d'Referenz 2005. Firwat hu mer d'Referenz 2005? Et huet sech erausgestallt an der Europäesch Unioun, dass d'Industrien am Package solle gekuckt ginn. An dofir kréie si zesummen eng Obligatioun, awer just am europäesche Konzept, och fir kënne géint eng Desindustrialiséierung an der Europäescher Unioun unzegoen. An dofir si jo och do d'Kritären anerer wéi déi, déi deels fir aner Beräicher gëllen.

Wat ass d'Zil vun der Europäescher Unioun fir op Paräis? Ma, fir op Paräis ze goen, hu se de Rucksak mat minus 40 gefëllt. Dat heescht, d'Europäesch Unioun wäert an de Verhandlungen antrieden, fir dass minus 40% CO₂ an als Referenz erëm par rapport zu 1990 sollen erreecht ginn.

An, wat awer ganz wichteg ass, si hunn och e längerfristeg Zil festgeluecht an dat schonn a munneche Pabeiere vun der EU och diffuséiert, dat heescht, iwwert d'Etapp vun 2020, 2030 erass nëmlech en Zil 2050 bis zu der totaler Dekarbonisatioun vun eiser Wirtschaft, vun eiser Gesellschaft. An d'Zil minus 80% bis 2050 ass ënner anerem vun der Europäescher Unioun festgehalten.

Wat heescht dat fir Lëtzeburg? Lëtzeburg huet sech dräi Ziler op de Fändel misse schreiwen an och ënnerschriwwen. Dat eent kennt Der all: Dat ass minus 20% am CO₂-Ausstouss par rapport zu der Referenz vun 2005, 11% erneierbar Energien - ech komme méi spéit drop zrëck, wat dat heescht - an Effizienzsteigerung ëm 20%.

Wat heescht Effizienzsteigerung? Ma dat heescht einfach, dat ze maachen: Energie net ze verbrauchen, da brauch se och net hiergestallt ze ginn. Ech weess net, wéi vill Luuchte mer elo haut heibannen un hunn. Mä wa mer do géifen déi eng oder déi aner ausmaachen,

dann hätte mer eng kleng Effizienzsteigerung, nëmme fir eis et virun Aen ze féieren. Esou ass dat och fir jiddwereen: Jiddweree kann dat doheim. Jiddwereen ass do mat gefuerdert, fir an deem Beräich seng Moossnamen ze maachen.

Dann zum Schluss well ech awer nach eng Kéier op de Rôle vum Stat a vun de Gemenge méi speziell agoen. Ech hunn lech en Diagramm matbruecht, dee wäert ech och elo aspillen.

(*Projection d'un graphique*)

Dat ass eng längerfristeg Klima- an Energiestrategie och fir Lëtzeburg. An dat ass eppes, wat mer an der Kommissioun och diskutéiert hunn. Wa mer wellen hunn, dass mer no bausse kredibel sinn, wa mer wellen hëllefen, op eng Dekarbonisatioun hinzesteieren, da musse mer eis heiheim och mat Strategien ausenanersetzen. An eng vun deene Strategien - firwat net? -, dat ass d'Iddi vun der drëtter industrieller Revolutioun, déi vum Jeremy Rifkin. Och all déi Impulser bréngen et fäerdeg, fir dass mer an eng Richtung vun der Dekarbonisatioun eriwweerginn. Do ass d'Iddi vun der „circular economy“: ze probéieren, esou d'Produkte hierzustellen, dass se duerno zrëck an e System eraginn.

Ech mengen, mir hu genuch Potenzial, wa mer se konsequent a richtig ugin. Ech soen heiansdo: Kommt, mir loosse d'Handbrems lass! Well deels fuere mer an dese Beräicher mat ugezunnener Handbrems. An ech denken, wa mer dat richtig Vertrauen an déi Technologie stiechen an an déi richtig Politicken, da kënne mer do e Stéck no vir goen.

An deem Graphique well ech awer och nach eng Kéier déi Antiatompolitik ervirsträchen. Ech mengen, muer wäert d'Lëtzeburger Regierung och déi Klo géint deen neien Atomreakter, dee soll a Groussbritannien gebaut ginn, ënnerschreien oder déposéieren. Ech weess d'Form net richtig, awer zesumme mat Eisträich huet d'Lëtzeburger Regierung Courage gewisen an engem Dossier, deen net ganz einfach ass.

An hei gi mer effektiv géint ganz grouss Multikonzerne, déi eng Technologie verfolgen, déi eis net geneem ass, déi falsch d'Sue blockéiert, déi op engem anere Punkt feelen. An déi Suen, déi do dragepompelt ginn, fir nach ëmmer net ze wëssen: Wouhinner mat dem Atommüll? - dat ass eng Onverantwortung! An déi wëlle mer net deelen. Dofir hätte mer gäre gesinn, dass déi Suen, deen Apport éischter an eng aner Politik, an eng aner Richtung sollte goen.

Ech hunn lech nach ee Graphique... Ech hu gesot kritt: „Sief net ze vill Ingenieur!“ Ech hunn lech awer dee Graphique trotzdem elo wëlle weisen.

(*Projection d'un graphique*)

Dat ass de Verlaf vun eise CO₂ hei zu Lëtzeburg. A mir si jo 1990 ugetruede mat esou enger Quantitéit. An dat waren der deemools 13,1 Milliounen. An den Här Lahure huet '97 ënnerschriwwen mat minus 28. An do huet jiddweree gesot: „Här Lahure, sidd Dir da geckeg, minus 28 ze ënnerschreien?“ Mä deemools - an dofir hunn ech déi Kurv hei gewisen -, '98 ware mer bei 8,6 Milliounen Tonnen. Dat heescht, mir ware bei minus 34%!

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur.*- De Problem war, dass mer net déi Politicken deemools gemaach hunn. Ech well elo kengem ze no trieden. Et ass einfach de Fakt, dass den Tanktourismus eis - leider! - fortgelaf ass. An dat gesäit een op där mofer Kurv. Deen ass do an d'Luucht gaangen. An doduerch war et, duerch de Rechemodell natierlech och - deen ass awer fir eng oppen Économie, wéi mir se ebe sinn, esou zougesechnidde gewiescht -, dass deen CO₂, deen duerch de Verkauf vun Diesel a Bensinn, eis zougerechent gëtt.

Et ass awer och ierlech! Ech mengen, dat musse mer awer soen. Wa mer schonn de Bensinn an den Diesel verkafen an awer och nach d'Sue fir eis Statsfinanze kréien, da musse mer awer och konsequent sinn, dass mer eis deen CO₂ och mussen zourechne loosse. Ech mengen, dat ass eng Logik vun der Saach, déi sech ergëtt.

Et weist awer, dass dat Ganzt zesummenhängt an dass et net esou einfach ass. Nëmme fir mech ass Energie- a Klimapolitik keng sektoriell gekuckt Politik, mä et muss iwwert déi ganz Breet vun de Politicke behandelt ginn.

An ech denken, do mécht awer dës Regierung trotzdem en neien Effort, an dat huet ee gesinn - an dat well ech hei och extra betounen -



dass während de Conseilsdiskussionen hei während der Présidence praktesch all Ressortminister oder -ministesch d'Thema vum Klima um Ordre du jour hat: eng Landwirtschaft mat engem super Pabeier iwwer „smart agriculture“, den Energieminister - jo, dee muss sech, vu sâi Ressort, souwisou mat deem Thema ausenanersetzen - huet sech mat deem Thema ausenanergesat, en huet d'„circular economy“ mat als Thema geholl, an nach anerer, den Här Tesla, den Direkter... (veuillez lire: den Här Elon Musk, PDG an Direkter vun Tesla). Oder wéi heescht en? Ech hunn den Numm elo vergiess.

Dat si wichteg Momenter, vun deene mir musse profitéieren. An dat huet d'Lëtzeburger Présidence fäerdegbruecht. Den Transportminister huet sech dermat ausenanergesat. Mam Vëlo huet en d'Diskussion gefouert.

D'Ëmweltministesch muss sech natierlech domadder ausenanersetzen. Awer wat nach méi wichteg ass, an dat fannen ech eng ganz flott a gutt Initiativ, dat ass, dass de Finanzminister sech och mat deem Thema ausenanersetzt, well mer dat herno ouni d'Finanzen net packen. An d'Finanzministere musse kënne do mathalen.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Très bien!

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur*.- Mir haten e Bilan ze zéie vun där leschter Kyoto-Period. Déi éischt Kyoto-Period, déi ass vun 2008 bis 2012 gaangen. 2008 bis 2012 hu mer missen e Kontingent un CO₂ spueren. Dat ass eis net gelongen! Dat ass eis net gelongen a mir hu missen eng 14,2 Milliounen Tonnen akafen, wat eis awer deels och ganz vill Kritik abruucht huet. Well déi Akafspolitik, déi war legal! Dat hu mer kënne dierfen. Mä just: 14,2 Milliounen Tonne waren deels mat Kritäre verbonnen - och do wëll ech kengem ze no trieden, well dat am Ufank war -, mä d'Transparenz an d'Kritäre selwer vun deem, wat mer akaaft hunn, waren net ëmmer ganz novollzéibar. An et war och dat den Ulass vun der Cour des Comptes, déi sech da mat deem Dossier ausenanergesat huet.

Mir hunn deen net an eiser Kommissioun esou gemaach, well mer gesot hunn: „Mir kucken no vir a mir kucken d'Technologien a mir kucken d'Politicken, déi an deenen eenzelne Beräicher sinn, fir déi och ze verbesseren.“ An dofir hu mer eis mat der Cour des Comptes an deem Sënn net esou beschäftegt, well, mengen ech awer, dat, wat am Rapport nozeliesen ass elo - an eisem Rapport -, ass eng Äntwert op déi Kriticken, déi do komm sinn.

Soudass mer d'Fuerderung och an eisem Rapport un d'Regierung geschriwwen hunn: Wa sollen nach Kritären (veuillez lire: nach Certificaten) akaaft ginn, da wann ech gelift no ganz novollzéibare Kritären, éischters, der Transparenz, an dass och do, wou se akaaft ginn, e sichtbart Zil ze erreechen ass. Dat ass zum Beispill den „Gold Standard“, deen do als Kritär geholl gëtt. Dat huet d'Kommissioun och ganz kloer artikuliert. An dat hu mer och esou mat op de Wee ginn, wëssend, dass do och d'Regierung dat schonn ëffentlech gesot huet an direkt am Ufank gesot huet, fir an déi Richtung ze goen.

(Projection d'un graphique)

Dann hunn ech nach en Diagramm, dee weist e bëssen, wat eis Hausaufgabe sinn. Et geet a sech nëmmen ëm de Prinzip. Et ass eng Pyramid, wou mer déi ënnerschiddlech Secteuren hunn. An déi ënnerschiddlech Secteuren weisen a sech just nëmmen, wie wéi vill an zu wéi vill Prozent eppes bäisteiert.

Wat awer interessant ass un deem Graphique, ass, dass se all derbäi sinn. Jiddweree ka sâi Bäitrag bäisteieren! An et ass dat, wat zum Beispill am zweeten Aktiounsplang nach gefeelt huet, den zweeten Aktiounsplang, deen amgaangen ass evaluéiert ze ginn. An et steet och am Bericht, dass den zweeten Aktiounsplang soll evaluéiert ginn, a wa méiglech en drëtten, dee vläicht no Paräis da muss op de Leescht geholl ginn.

Awer dann am drëtten Aktiounsplang musse se all dra sinn, all d'Technologien, all d'Secteuren: d'Landwirtschaft, de Verkéier a senger ganzer Palett, an nach anerer, se alleguerten. An dat ass dat, wat mir och an der Kommissioun gemaach hunn.

Wat hu mer gemaach? Mir hunn a kleng Gruppen oder klengen Hearingen, déi mer gemaach hunn, d'Landwirtschaft gekuckt mam Landwirtschaftsminister, wou en e Pabeier virstelle komm ass, deen en um EU-Conseil konnt virstellen, wou ganz flott Initiativen dra sinn. Fir mech eng Landwirtschaft, déi an der CO₂-Pro-

blematik e Virdeel kann hunn, well si ass deen eenzege Secteur, deen effektiv kann CO₂-Senkung sinn. Dat heescht, si kënnen späicheren. Si kënnen mathëlfen, dass mer e Gesamtbild kënnen erreechen.

Dann, d'Industrie hunn ech hei am deem Diagramm nach dra gehat. D'Industrie, dat wësse mer, déi lafen am ETS, also am „Emissions Trading System“. Dat heescht, si musse sech ënnereneen eens ginn. Awer d'Zil muss och fir si ganz kloer si bis 2020. Och si musse reduzéieren.

An den Här President huet jo virdru vun där Resolution geschwat, déi mer eestëmmeg an der Ëmweltkommissioun ugehall haten, fir ze soen: „Bréssel, gitt vläicht méi wäit!“ Mir soen: „Gitt - a méiglechst esou séier wéi méiglech - keng Zertifikater méi fir näischt, mä kuckt, dass déi contraignant Politicke weidergefouert ginn!“, wëssend, an dat ass eis och kloer an der Souskommissioun - mir ware jo eng Souskommissioun aus Energie, also Économie, an Ëmwelt -, dass och den Aspect vun der Desindustrialiséierung bei eis diskutéiert gëtt. Mir haten och eng Fedil do sëtzen, déi eis dat mat op de Wee ginn huet, dass och e Problem do ass, dass mer eng Auslagerung vun Industrien hunn an do da produzéiert gëtt an d'Produkt awer mat „groer Energie“, wéi mer dat soen, hei an Europa importéiert gëtt. Dat ass e Punkt, deen diskutéiert gëtt.

Dofir soll jo zu Paräis vläicht och eng Kéier en CO₂-Präis diskutéiert ginn. En CO₂-Präis, awer net nëmme fir Europa oder fir Lëtzebuerg, mä en CO₂-Präis international. Dat wär déi richtig Politik! Wa mer et bis dohinner géife packen, dann hätte mer vläicht net onbedéngt déi Desindustrialiséierung. Et muss een awer soen, si ginn net onbedéngt fort, well hei den CO₂ vläicht deier ass. Si ginn hei fort, well se a ville Länner vläicht de Sozialsystem ënnergruewe an do profitéieren, fir nach mat méi bëllegen Aarbechtskräften hir Produkter kënne hei ze importéieren.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur*.- Ech wëll elo net hei nach méi wäit an déi Diskussion eragoen. Meng Kollege wäerten nach déi eng oder déi aner Diskussion do maachen.

Dann e Bild, dat gefält elo dëser Regierung.

(Projection d'un graphique)

Ech wëll awer soen - an dat ass och herno an de Rapport afgeloss, a vläicht hat ech et gewosst, awer et net bewosst net drageschriwwen, mä duerch Ureegung vum Kolleg Marco Schank -, déi Politicke gräifen am Kader vu laangwrege Prozesser an déi hunn net bei dëser Regierung ugefaangen. Dat hat ech gesot an och versprach, dass ech dat géif hei soen op der Tribün: Si sinn net mat dëser Regierung erfongt ginn. Et ware scho Regierung virdru, an dofir hunn ech gär den Text vum Johnny Lahure geholl vu '97, och si ha sech deemools mat där Problematik ausenanergesat. Vläch war et hinne nach net esou bewosst wéi et haut eis awer bewosst ass. Ech mengen, d'21. Jorhonnert ass d'Jorhonnert vun der Ëmwelt, vun dem Klimawandel, deem mer mussen entgéintwierken.

Awer wann Der dat Bild lech nach eng Kéier ukuckt, ech wollt just domadder ausdrécken, dass mer de Moment „on track“ sinn, wéi de Camille Gira och ëmmer gäre seet. Mir hunn eis Ziler de Moment erreecht, dat wëllt awer net soen, dass mer se net awer verfeelen. Well wann Der den Diagramm weiderkuckt bis 2020, geet et vum Gréngen an de Rouden - net well de Rouden elo schlecht wär, et ass just, well de Rouden hei ebe weist, dass mer d'Zil net erreechen an dass mer awer d'Gefor hei lafen, wa mer net déi néideg Ustrengungen heiheem maachen, dass mer 1,43 Milliounen Tonnen och 2020 mussen akafen, och wann et „Gold Standard“ ass. Mir hunn all an der Kommissioun gesot: „Mir hätte gär d'Hausaufgab, mir maache gär dat heiheem.“ An dofir war dat och d'Haaptzil.

Elo hunn ech e Graphique, e bëssen zum Schmunzelen, et ass awer net esou richtig zum Schmunzelen.

(Projection d'un graphique)

Ech komme bei d'Chancé vun den erneierbaren Energien. A wann Der lech d'Bild ukuckt: Also, mir hunn a sech Technologien do. Mir hu se. An hei ass d'Ambulanz an der Solarenergie, déi gären do bei de Weltklimaretter kennt. Leider stinn d'Regierungen alleguer - et ass net eis Regierung, mä all zesummen -, sech heiansdo selwer an de Féiss!

Ech wëll nëmme soen, bei de Wandmillen hu mer et jo elo fäerdegbruecht, dass mer administrativ Hürden, déi vun iwwerall kommen - ech wëll elo keen hei cibléieren, se komme vun iwwerall -, do hu mer et fäerdegbruecht, dass elo do en Débloccage kennt, an et ass net méi spéit wéi e Freideg, mengen ech, wou zwou

oder dräi Wandmillen am Norde kënnen opgeriicht ginn. A wa mer eis gutt ustrengen, a wann Dir lech gutt ustrenge, kënnen mer d'Wandmille verduedelen innerhalb vun dräi, véier Joer par rapport zu deem, wat mer déi lescht 10 oder 20 Joer haten. Dat ass en Débloccage an do musse mer all zesummen un engem Strang zéien, fir dass mer dat erreechen.

Een, dee mer ganz kloer hunn - hei hunn ech och d'Fotovoltaik u mengem Paltong ugespéngelt -, dat ass e Beräich, wou mer ganz vill Chancen hunn! An een, dee sech e bëssen domat ausenanergesat huet, wéi de Präisverfall an deene leschte Jorzéngte war an haut ass... Haut si grouss Anlage kompetitiv beim Ausschreibungsmodell. De PV am Ausschreibungsmodell ass deels méi bëlleg, an ass scho méi bëlleg wéi deen Atomreakter, dee Frankräich wëllt an England subventionéieren.

Dofir sinn ech frou, dass den Débloccage gemaach ginn ass, dass mer vun 30 Kilowatt op 200 Kilowatt an d'Luucht gaange sinn. Och wann et haut heescht, Dir musst eng Kooperativ maachen, fannen ech et awer wichteg! „Kooperativ“ seet: Mir huelen d'Leit mat an d'Boot. A wa mer d'Leit net mat an d'Boot huelen, wäerte mer d'Zil net kënne erreechen!

Zu der Energieeffizienz, en Thema, wat mer och geholl hunn, wëll ech elo net explizitt nach wäit aushuelen. Et sinn eng ganz Rei Moossnamen ënnerwee. Ech mengen, de Wirtschaftsminister huet ënner senger Verantwortung de Standard, wat den Haiserbau ubelaangt, schonn op e ganz héijen europäesche Standard bruecht. Esou ass ab dem 1. Januar 2017 en neit Haus nëmmen am A-Standard, dat heescht praktesch: Energie null. A wa mer dat weider spannen, ginn et deels Plus-Energie-Haiser, dat heescht, et gëtt méi Energie do produzéiert wéi ee selwer a sengem Zyklus verbraucht. An ech mengen, dat ass dat, wat mer sollten erreechen.

Da kommen ech esou lues zum Schluss vu mengen Ausféierungen. Ech wëll awer ee wichtige Punkt hei eraushuelen, dat ass de Rôle vun de Gemengen, de Rôle vum Stat. An ech hunn lech do och nach eng Kéier de Graphique eragespillt.

(Projection d'un graphique)

Dat ass d'Landkaart un Lëtzebuerg, wou Der gesitt, dass praktesch all d'Gemengen am Land méttlerweil ënnerschriwwen hu beim Pacte Climat. An dat ass en Erfolleg, deen dës Regierung sech net onbedéngt eleng muss op de Fändel schreiwen. An do muss ech soen, dass déi viru mat ausgeschafft gi vun der viregter Regierung, verbessert deels mat Kritären nach an der Chamber. Mä et war e Wëllen do, eppes Gemeinsames op d'Been ze stellen. An et weist een, wa mat verschiddeenen Adaptatiounen, déi elo derbäikomm sinn, wéi den CELL an den IMS... Den CELL, dat ass eng Associatioun, déi et fäerdegbréngt, déi Kooperativen um Terrain mat de Leit ëmzesetzen. Déi brauche mer, fir déi Fotovoltaik kënnen lasszeklappen. An dat zweet Element ass den IMS. Den IMS ass e Bëtrieb, dee sech mat de Bëtriber, mëttelstännische Bëtriber an der Gemeng soll zesummen doen, fir kënne dat no vir ze bréngen.

Firwat fannen ech de Pacte Climat esou wichtig? Well ech et weess aus kommunaler Verantwortung, en huet e puer Elementer derbäi, déi mir gutt gefalen. Éischters, et ass e Gesetz a sech par objectifs. Mir kréien eng Rei vu Moossnamen virgeschloen. De Gemengerot seet: „Okay, déi Moossname maache mer.“ Mir kréien eng Hëllefstellung: eng Hëllefstellung a Form vu Logistik an eng Hëllefstellung a Form vu finanzieller Méiglechkeeten. A wat méi wichtig ass: Mir maachen eng Evaluatioun vun de Politicken. An duerch d'Evaluatioun kënnen mer eis Politicken erëm adaptéieren. Dat heescht, mir maachen d'Boucle zou, soudass mer weiderkommen.

Dëst zum Rapport. Ech kommen zum Schluss. Ech huelen déi zwou Minutten, wou ech den Dépôt vun der Motioun gemaach hunn, da kommen ech och zum Schluss. Et ass mäi leschte Slide. Ech wëll just nach dräi, véier wichteg Punkte resüméieren, déi mir awer um Häerz leien.

Nach eng Kéier: Drénglechkeet, Éiergäiz a Chancé si mer ganz wichteg. Mir mussen et upaken. D'Auswierkung sinn dramatesch op internationalem Plang. Mir kréie Klimaflüchtlingen, wa mer dat net ugin. Mir brauchen dofir en internationalen Accord op der COP21. Mir hunn déi nei Objectifs de développement durable vun New York. Eng staark Stëmm huet d'Carole Dieschbourg, fir op Paräis ze goen. A mir mussen duerch d'Finanzéierung hëllef, dass et zu engem Accord kennt.

Heiheem si mer an der histoirescher Verantwortung. Eise Foussofrock heescht: Mir verbrauche méi Land, wéi mer a sech zur Verfügung hunn, praktesch fënnefmol méi wéi Lëtzebuerg

huet! Op d'Welt iwwerdroen, geet et net op. Dofir musse mer eis CO₂-Hausaufgabe maachen. Mir mussen eis erneierbar Energie weiderdreien an d'Chancé fir d'Wirtschaft an d'Effizienz an d'erneierbar Energien.

An ech halen op mam Sproch vum Nicholas Stern, dee schonn eng ganz Rei Bicher geschriwwen huet: „Why are we waiting?“ Well näischt maache gëtt méi deier!

Ech soe Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och dem Här Rapporteur. A Merci fir déi Fläissaarbecht, déi vun der Kommissioun, vun en alleguer an deene leschte Méint geleescht ginn ass. An d'Wuert huet direkt den Här Félix Eischen.

Débat

► **M. Félix Eischen** (CSV).- Merci, Här Président. Dir Dammen an Dir Härren, wat ass de Wee, dee mir fir eis dagdeeglech Energieversuergung aschloe sollen, fir nohalteg an am gréisstméigleche Respekt vun der Ëmwelt ze handelen? Déi Fro ass kruzial! An et stellt ee sech se am Fong dacks, oder et sollt ee sech se stellen. Fir ze probéieren, sech eng Äntwert drop ze ginn, kënt een net laanscht säin Ëmfeld, wat och automatesch engem seng Ëmwelt ass. An iwwert déi Ëmwelt wëlle mer dann haut de Mëtteg schwätzen.

A 35 Joer si mer op dëser Welt zu iwwer néng Milliarde Leit. Déi brauchen z'ëssen, en Daach iwwert dem Kapp, si brauchen Energie, déi eng méi, déi aner manner. All zwee Deeg wiisst d'Welterpopulatioun ëm eng hallef Millioun Leit. All zwee Deeg d'Awunnerzuel aus dem Grand-Duché méi op dësem Planéit!

An Europa wäerten et an den nächste Joren a Jorzéngte manner Leit ginn, dofir an Asien an an Afrika awer vill méi. Stied wäerte weider eng ëmmer méi wichteg Roll spillen. Aus Stied, aus Grousstied gi Megastied. A 15 Joer wäerte schonn zwee Drëttel vun der Welterpopulatioun a Stied oder Virstied wunnen.

Den Hunger un Energie, d'Verkéisersopkommes an déi op deene Plazen ugesidelt Industrie maachen, dass dës urban Zentre fir 80% vum weltwäiten CO₂-Ausstouss wäerte verantwortlech sinn. De Besoin u Primärenergie wäert schonn an den nächste 15 Joer ëm 30% an d'Luucht goen. De Verbrauch wäert, wa mer net uechtginn, an den nächste Joren an Dimensiounen stoussen, déi mir eis nëmme ganz, ganz schwéier kënnen virstellen.

All Joer verbraucht de Mënsch 60 Milliarden Tonnen un Energieträger, fir säin Energiehonger ze stëllen. Dat si 50% méi wéi 1985! Klimafuerscher, den Här Kox huet et virdru scho gesot, rechnen aus, dass eng Hausse vun den Temperaturen tëscht 3 a 7 Grad par rapport zum virindustrialiséierten Zäitalter bis 2100 méiglech kéint sinn. 2 Grad Temperaturhausse - 2 Grad - ginn als kontrollabel ugesinn, akzeptéiert. Dat ass de Plaffong, gëtt gesot. Mä och eng Zwee-Grad-Hausse wäert mat sech bréngen, dass, wann de Mieresspiegel klëmmt, Zegausende Quadratkilometer net méi wäerten ze bewunne sinn a Milliounen Leit sech dann erëm op de Wee musse maachen, nach vill méi wäit dat, wat mer de Moment schonn uechtert d'Welt gesinn.

2 Grad Erwärmung ass also de Maximum! Dofir muss den CO₂-Ausstouss an den nächste 35 Joer ëm 50% bis 80% par rapport zu 1990 reduzéiert ginn. Dat wësse mer, dat steet geschriwwen, dat ass dann och esou. Zu Lëtzebuerg natierlech operéiere mir mat méi klengen Zuelen, mä proportional sti mir där Entwecklung awer a guer näischt no. Do kann ee vläicht soen, jo, mir wieren nëmmen op eisen 80 km Längt a 50 km Breet eng Drëps am Ozean. An iwwerhaupt, wat kënnen mir scho maachen?

Dat ass falsch! Ech mengen, grondsätzlech si mer eis och doriwwer heibannen, an och an der Kommissioun ware mer eis doriwwer eens, dass och de Grand-Duché seng Responsabilitéit als Land muss huelen, net nëmme weinst eisem schlechte Gewëssen a well mir Gudder sinn, mä virun allem och, well et eis iergendwann un dat Liewegt ka goen.

Bref, mir sollen net nëmme Verbraucher, mä virun allem och Akteur sinn op engem gescheiten Energiwee.

Dofir hu mer eis zesumme gesat an enger Souskommissioun, ënnert der Présidence vum honorablen Här Henri Kox, an hunn an iwwer 30 Sätzungen déi défiléiere gelooss, ënner anere, déi sech vu wäit a vun no mat dëse Froe beschäftegen. Eraus koum e Rapport vun iwwer 80 Säiten, wou vill drasteet, an och erëm net alles. Dat ass och net méiglech. Ech wëll awer hei fir d'Éischt der Aarbecht vum Präsident an dem respektive Sekretariat mäi grouse Respekt fir dës Rapport ausschwätzen.



E puer Saachen erausgepickt: Iwwer zéng-dausend Leit zielt de Grand-Duché all Joer méi op sengem Territoire. Mir wuesse jo weider gären am Bruttoinlandsprodukt an an där Suite muss d'Awunnerzuel jo matwuessen. Mir brauche jo Leit, fir d'Aarbecht ze maachen. Dëst heescht, dass de Besoin no Energie an all hire Formen an där Logik dann och wäert matwuessen.

Wéi vill Wuesstum mir iwwerhaupt verdroen a wéini mir iwwerhaupt nach vun nohaltegem Wuesstum kënne schwätzen, dat ass eng Diskussioun, déi zum Deel de Kader vun haut sprengt. Eng, déi awer och an deem Kontext ganz sécher muss gefouert ginn, an ech géif och net méi ze laang domadder waarden! Et ass sécher schued, dass mer an eisen Diskussiounen an der Kommissioun och net genuch konnten dorobber agoen.

Déi Aarbecht, déi hei gemaach gouf, ass natierlech och am Virfeld vun der grousser Klimakonferenz, der COP21 zu Paräis, ze gesinn. Déi Zuel 21 steet jo net fir näischt do. Et ass schonn déi 21., do kann ee sech froen: „Jo, wat hunn dann déi 20 virdru bruecht?“ Dass esou Sëtzung mat iwwer 190 Staten, déi alleguer hir wirtschaftlech an hir sozial Interessen op den Dësch geheien, komplizéiert a laangwiereng sinn, dat ass evident. Mä wou ass d'Alternativ? Wou ass d'Alternativ, fir mateneen ze diskutéieren? A wann d'Schrëtt no vir och nach esou kleng sinn, mir hu besser, mir maache se am Klengen, wéi dass se eng kéier brutal grouss muss geholl ginn. Allerdéngs geet et de Moment scho mat deene kleng Schrëtt bal net méi duer.

Firwat ass dat och alles esou schwéier? Firwat ass de Problem nach net iwwerall an de Käpp doruechter ukomm? De groussen Zäitenerscheed tëscht Ursach an Auswirkung vum Klimawandel féiert dozou, dass haaptsächlech déi nächst Generatiounen ënnert de katastrophale Suite wäerte leiden an déi heiteg dat nach net esou spiert an deemno och net genuch kuerzfristig an à moyen terme dergéint ugeet. D'Konsequenzen trieden och net bannent enger Wahlperiod op. Wéi gesot, et schéngt wéi mussen ze doen, éier dann eppes geschitt.

Och d'Finanzmäert zum Beispill, d'Service-mäert hunn dëst laang iwwersinn an ignoréiert a maachen et zum Deel och nach. Mä wann een awer weess, dass zanter den 80er Joren déi wiederbedéngt Schied dräimol méi héich gi sinn an d'Schied fir d'Assurancé vun 10 op 50 Milliarden Dollar geklomme sinn, misst dat awer endlech ze denke ginn! An eng grouss franséisch Gesellschaft schreift deser Deeg an engem Communiqué, dass eng Véier-Grad-Welt kaum nach ze verséchere wier a verkeeft hir Participatioun bannent kuerzer Zäit am Kueleberäich.

D'Europäesch Unioun huet mat enger halwer Milliard Leit dee gréisste regionale Energiemaart vun der Welt an ass fir e Fënnetel vum Weltenergieverbrauch verantwortlech. D'Ustrenungen, fir a Saache Lutte géint de Klimawandel hin zu enger méi ëmweltfrëndlecher an nohalteger Energiepolitik ze kommen, mussen op EU-Niveau koordinéiert ginn, gétt gesot. Dat muss een och mat zwou Hänn ënnerschreien! Europa ass staark, wann et mat enger Stëmm schwätzt. Dat ass och sécher richteg an och net nei. An et ass ganz sécher och wouer, wat déi nohalteg Energiepolitik ugeet.

Dir erënnert lech vläicht, d'lescht Joer am Juni hei zu Lëtzebuerg um Conseil vun den europäeschen Energieministernen ass iwwer eng Strategie diskutéiert ginn, déi Europa méi onofhängeg vun de Fournisseure maachen an zugläich awer och eng méi grouss Liwwersécherheet garantéiere soll. Als eng vun de Konkretiounen gouf deemools festgehalen, dass opgrond vun den dräi Gaskrisen a manner wéi zéng Joer et un der Zäit wier, dass Europa sech sollt an d'Richtung vun enger Energieunioun bewegen, mat garantéiertem Accès zu enger Energie vun de stabile Präisser, am Respekt vun den Zilsetzungen 2030.

Déi fragmentéiert Energiemäert sinn net gutt fir Europa. Och a Saachen Energie brauche mer e Bannemaart, gradesou wéi bei der Telekomunikatioun an och beim Verkéier.

Et muss ee wëssen, dass fir den Ament méi wéi d'Halschent, genee 53%, vum europäeschen Energieverbrauch importéiert Energie ass. Eleng den Akaf vu fossille Brennstoffen ass véier-mol esou héich wéi de Budget vun der Europäescher Unioun! 90% vum Pétrol, 66% vum Gas, 42% vun de feste Brennstoffen sinn importéiert. Eng Rechnung vu méi wéi enger Milliard Euro den Dag! Sou ass et dann och ze verstoen, dass d'EU-Ekonomiesministernen derfir plädéieren, dass d'Präisser net sollen aus dem Rudder lafen.

Eise Wirtschaftsminister, den Här Schneider, huet wéini och op der Pressekonferenz, op déi ech herno awer nach eng kéier wéilt zréckkom-

men, gesot, dass mer missten oppassen, dass de Gas bëlleeg bleift. Dat ass jo alles an der Rei. Mä et ass awer och eng Grëtz vläicht kuerzfristig geduecht, well soulaang déi klassesch Quelle mat niddrege Präisser kommen, investéiere mer net genuch an déi méi nohalteg ëmweltfrëndlech Quellen. Firwat halen dann d'Saudien de Pétrolspräis esou niddreg? Jo och, fir den Amerikaner de Fracking füttizemaachen. Mä awer och, well si ganz genee wëssen, dass dëst, weinstens mëttelfristeg, nach deen eenzege Wee ass, hirer Wuer lasszeginn.

2010, jo, du war de Pétrolspräis nach héich. Do huet den deemolegen EU-Kommissär fir Energie an engem Pabeier gesot, dass bis 2020 1.000 Milliarde missten investéiert ginn, fir mat Anlagen an Infrastrukturen d'Zukunft opzerüsten. A Gott sei Dank ass jo schonn eppes geschitt. Mä et geet awer nach laang net duer!

Stroum aus neie Wandkraaft- a grousser Fotovoltaikanlage gétt haut zu deeneselwechte Vollkäsche produzéiert wéi aus neie Kuel- oder Gaswierker. Mat engem Undeel vu bal 28% vum Bruttostromverbrauch sinn déi erneierbar Energien haut bei eise däitschen Noper d'Stroumquell Nummer 1. Zudeem ass doduerch eng éischte kéier zanter 2000 de Stroumpräis fir d'Stéit liicht zréckgaangen. Dëst misst am Fong en alichend Argument sinn, wann ee weess, wat fir eng Demande an den nächste Jore wäert op eis duerkommen. Och weltwäit zielen ewell déi erneierbar zu deene méi gönschtege Stroumquellen. Den Informatiounen vun der internationaler Energieagentur no ginn an den nächsten 20 Joer méi Suen an erneierbar Energiekraaftwierker gestach wéi an déi konventionell.

2014 - ech bleiwe kuerz deisäit der Musel - sinn do 19 Milliarden Euro an d'Opstellen an an d'Ariichte vun Anlage fir erneierbar Energie investéiert ginn. Kuckt emol de Rateschwanz hannendrun, wat dat fir d'Ekonomie, fir d'Handwerk, d'Fuerschung, den Image vun dësen neie Beruffer och heescht, wéllt soen, fir d'Motivatioun bei jonke Leit.

Leschten nationalen Ausrechnungen no - an da maachen ech d'kéier erëm zréck op Lëtzebuerg - kënne kuerz- a mëttelfristeg wäit iwwer 3.000 nei Aarbechtsplazen, an eventuell nach méi am Handwerk, esou entstoen. Innovatioun an deem Beräich kann och Motivatioun sinn iwwerhaupt fir an dës Berufsrichtung eran.

Mir hunn also eng Offensiv unzekuerbelen a Saachen Deelverlagerung vun Aarbechtsplazen a Richtung „green jobs“, wéllt soen: Fuerschung am Beräich Energie, Bauen, Wunnen, Architektur, Energieberodung, ëffentlechen Transport, Elektromobilitéit, Sensibiliséierung, Marketing, et cetera, et cetera.

Energiepolitik ass also och Schoulpolitik, Héichschoulpolitik mat der Fuerschung an am Endeffekt och Aarbechtsmaartpolitik. Dofir mussen awer och am Endeffekt d'Betriber an och dee ganze Mittelstand duerch steierlech Avantagen encouragéiert ginn, fir kënnen en aktiven Ëmweltschutz ze liewen. An et ass och absolutt ze verstoen, dass déi Lëtzeburger Betriber zu Recht froen, fir och vum Aspeisetarif fir d'Fotovoltaik iwwer 30 kW kënnen ze profitéieren. Dat ass eng Iddi, déi d'CSV absolutt ënnerstëtzt.

Dëst sinn alles Erkenntnisser, déi guttdinn, déi alichten an zur Konkusioun féieren, dass mer aktiv musse ginn. Just, et ass hei wéi iwwerall an der grousser Welt: Iwwert de Wee dohinner scheede sech d'Geeschter. D'Onofhängegkeet vun de fossille Brennstoffen gétt iwwerall gefuerdert. Deeselwechten Ament gétt sech iwwert d'Ofhängegkeet vun den Energiemultie beklot.

Mä mir victimiséieren eis global, mä d'Fro muss ee sech da stellen: Agéiere mer wierklech genuch lokal?

D'Regierung huet gesot, et ass virdrun och schonn ernimmt ginn, dass de Grand-Duché bis 2030 op 30% erneiebarer Energie wéllt sinn. 2020 hänkt awer schonn iwwer eis, an dat ass guer net méi laang. Da solle mer 20% manner CO₂-Ausstouss hu par rapport zu 2005, da sollen 11% vun eiser Energie aus erneierbare Quelle kommen. D'Effizienzsteigerung soll massiv sinn. Jo, et sinn och déi Schrëtt opgezielt ginn am nationalen Aktionsplang, déi ënnerholl musse ginn, fir dës national Ziler ze errechen. Den Ausbau vun erneierbaren Energien um ganzen Territoire vum Grand-Duché zum Beispill wéllt soen: d'Stroumproduktioun aus erneierbare Quellen, méi Asaz vu Wärmepumpelen, d'Bäimëschung vu Biospritten, den Ausbau vun der Elektromobilitéit an de Réckgrëff op Kooperatiounsmechanismen.

Bis 2020 muss mer dann ongeféier, graff gerechent, 20.000 Fotovoltaikanlage méi hunn, 30.000 solarthermeschen Anlagen, 50 Wandrieder, 15 Waasserkraaftwierker, 100 Kombikraaftwierker fir Biomass, 10.000 Wärmepumpelen an esou weider. De Conseil régional vun den

Handwerkskummeren an der Groussregioun huet dëst ausgerechent. Dat do sinn Zuelen, déi mer vun hinne kruten, wou mer och froen wieren, se vun der Regierung confirméiert ze kréien.

Wéi erreeche mer dat elo? D'Fotovoltaik, kréie mer gesot, erlieft doduerch, dass d'Installatiounen ëmmer méi rentabel an effizient ginn, e Comeback. Gutt! Mä wéi gesot, kommt, mir spanen net nëmmen d'Kooperativen an, sou wéi dat den Ament de Fall ass, mä mir loosse dës Technik, dës Méiglechekeet Deel gi vum Business och fir d'Betriber.

D'Wandkraaft zu Lëtzebuerg ass och schonn ugeschwat ginn. De Wirtschaftsminister Etienne Schneider huet emol eng kéier ugekënnegt, bis 2020 d'Unzuel vun de Wandrieder ze verduebelen. Bis zu 90 Stéck kéinten der dann hei am Land dréien. Dat hänkt awer elo net nëmmen un eise Här Schneider.

Vill Gemengen am Land hate sengerzäit, Dir erënnert lech vläicht, eng Petitioun géint Cattenom ënnerschiwwen. All Respekt! Et wier haut och flott, wann e puer Gemenge géife schreien: „Bei eis ass Wandkraaft wëllkomm.“ An et ass jo och esou, dass awer e bësse Bewegung an dës Energie erakënn, wat absolutt ze begreissen ass.

An awer! Am Punkt vun der erneierbarer Energie geet et eis net duer, dass mir als Kommissioun erausginn a vun der Regierung fuerderen, alt erëm eng weider Promotiounscampagne an dës Beräicher ze lancéieren. Do muss mir all méi konkret Propositionen op den Dësch leeën.

Et ass och d'selwecht mat der Elektromobilitéit. Den Economieminister huet virun e puer Deeg, ech mengen, déi drëtt Pressekonferenz ginn a senger Amtszäit, wou hien erkläert, wéi wichtig d'Borné sinn, fir eis elektresch Autoen opzelueden.

Dir Dammen an Dir Hären, wann dat elo de Punkt wier, fir dass déi Lëtzeburger Mobilitéit sech géif elektrifizéieren, da wier dat scho virun zwee, dräi Joer geschitt, oder et wier méi massiv amgaangen. Dat mat de Bornen ass alles schéin a gutt, dat kann een och net schlechtmaachen. Déi meescht, déi sech awer esou en Auto kafen, lueden en als Alleréischte emol sécher doheem op.

40.000 Elektroautoe fir Lëtzebuerg bis 2020, dat ass d'Zil. Wou si mer elo drun? Ech mengen, et sinn der knapps 700, 800, 600, esou an déi Richtung. Do ass sécher nach ganz vill Loft no uewen. Mä et kann ee sech och d'Fro stellen: Firwat ass déi Subventionssprimm ofgeschafft ginn?

An Däitschland denke se de Moment drun, fir se erëm anzeféieren. 5.000 Euro Subventioun, tiens! Bis 2020 wëllen déi do iwwer eng Millioun E-Autoe fueren hunn. Den Ablack sinn déi och just bei 40.000.

Mä firwat geet d'Regierung zum Beispill net hin a seet: „Sou, elo kafe mir emol 300 där Autoen a mir kucken, dass mer eens ginn.“? Mam gudde Beispill virgoen, wéi zum Beispill e puer Gemengen! Et sinn etlech Gemengen, ech kucken op de Kolleg Marc Lies do vun Hesper, do klappt dat wonnerbar. J'en passe, et ginn der nach méi.

Mir kënnen an eise Rapport och do froen «de lancer une étude sur la mise en place de 800 bornes». Tiptopp! Dat ass alles e bëssen déjà vu. Oder «de procéder au verdissement des voitures du parc automobile de l'État». Da kommt, mir maachen et!

An deem Kontext kann ee sech och d'Fro stellen, firwat dass d'Gemeng Lëtzebuerg zum Beispill hir zwee Carloh-Autoen op deem kleng Knuedler net als Elektroauto ugebueden huet. Also, mir propagéiere gär d'Elektromobilitéit dobaussen. Mä wann déi Ween, déi zwee Ween net grad déi sinn, déi sech dofir prëteieren, Kuerzstrecken et cetera, da weess ech net, wat fir eng dass a Fro kommen! Et ass op jidde Fall keng Reklam, wann do en Diesel steet an der heiteger Zäit! Mä bon, mir sinn eben nach ëmmer e bëssen en Dieselland hei zu Lëtzebuerg.

Den Här Bausch, deen en äerdege Mënsch op Twitter ass, dee schreift, dass d'Zukunft ënner anerem Air-Energie ass. Via d'Loft gétt dann Elektresch gemaach, fir Wasserstoff ze produzéieren. Jo, da solle mer de Projet maachen!

Virun e puer Deeg, Dir hutt dat vläicht matkritt, stoung an der Lëtzeburger Press en Artikel ze liesen iwwer e Lëtzeburger Fuerscher, deen opgrond vu sengen Aarbechte bewisen huet, dass et méiglech ass, Waasserstoff als späicherbare Brennstoff direkt mat Hëllef vun der Sonn ëmweltfrëndlech aus Waasser hierzustellen, an dat op eng bëlleeg an effizient Aart a Weis.

Hei kënne massiv fossill Brennstoffen ersat ginn an de Waasserstoff léisst sech vill méi liicht späichere wéi den elektresche Solarstrom.

Kommt, mir halen d'Aen op fir esou Saachen a bréngen, wéi zum Beispill virun e puer Joer mat de städtesche Bussen, erëm Pilotprojeten eraus! Mir sollen eis dofir net ze schued sinn.

Mä och bei Elektro oder soss bei eiser Mobilitéit, bei der individueller Mobilitéit: Et wäert nach ëmmer en Auto bleiwen. An 20 Joer bei 800.000 Awunner an 350.000 Frontalieren, och wa mer eis elektresch bewegen, ass dann awer nach ëmmer genuch op eise Stroosse lass. An de Splitting tëscht ëffentlechem a privatem Transport mat 25/75 ass en Zil. Et wäert awer och ëmmer nëmmen eng Deelléisung sinn.

Mir missten am Fong amstand sinn, souwäit wéi méiglech Déplacementen ganz einfach ze limitéieren. D'Dezentraliséierung ass d'Stéchwuert. Souguer d'Initiativ vun der Schafung vu ganz kleng Zonen d'activités misst begreist ginn, vill méi begreist ginn. D'Aarbecht vun doheem, firwat net?! Sou no wéi méiglech bei der Aarbecht wunnen, spuert Zäit, Energie a warscheinlech och ganz vill Nerven. Dovunner emol ofgesi wäert d'Elektromobilitéit - a wéi et schéngt, wäert se jo awer da kommen - an den nächsten 20 Joer déi ganz Verbrauchskultur revolutionéieren. Elektro heescht dann am dacksten tanken doheem an net méi op der Pompel; heescht, de klassische Verbrauch u fossilem Brennstoff geet zréck, den Ëmsaz och, d'Recetté fir de Stat och an eisen CO₂-Ausstouss awer och.

Da brauche mer och keng grouss Debatte méi iwwert den Tanktourismus. Un deenen aktuelle Changementen si mir jo och net onbedéngt schëlleg, oder klappt een eis op d'Schëller do-wéinst? Et ass haaptsächlech, well d'Ausland un der Steierschrauf gedréit huet. Iwwert den Tanktourismus brauche mer dann och net méi ze schwätzen. Mir hu kee méi! Mir sinn awer nach net esou wäit. Nach brauche mer Pétrol, wou Lëtzebuerg keen Afloss op de Maart huet, spréch op de Präis.

Mir mussen iwwert d'Liwwersécherheet schwätzen, spréch Stockagecapacités. An do, Dir Dammen an Dir Hären, si mer och nach net grouss virukomm an de leschte Wochen a Méint. Et wier interessant ze wëssen, wou mer do dru sinn. Et ass awer ze hoffen, dass d'Stockagecapacités u fossille Brennstoffen an den nächste Joren a Jorzéngte kéinten erfogsat ginn, well mer der ganz einfach net méi esou vill brauchen.

Fir dass eng Ekonomie kompetitiv ass, muss se kënnen op Energie zréckgräifen, déi net ze deier ass an déi do ass, wann ee se brauch. Schätzungen no sinn d'Stroumpräisser an Europa 20% méi héich wéi an den USA an 200% méi héich wéi a China. Dat ass en Istzustand an dat ass e Problem. Energiepolitik ass Wirtschaftspolitik, déi dem Standuert Lëtzebuerg muss hëllef. Ouni rasonabel Energiepräisser ass eis Kompetitivitéit a Fro gestallt. Stabilitéit a bezuelbar Präisser sinn e Must, gradesou wéi eng intelligent an effizient Notzung, fir de Verbrauch ze reduzéieren. Deisäit der Musel weise se, dass trotz erhéichter Wirtschaftsleeschtung och Energie ka gespuert ginn.

Allerdéngs sollt ee sech virun Aen halen - an doriwwer ass hei nach quasi ni geschwat ginn, ech maachen och just ganz kuerz eng Klammer op -, dass mir virun enger industrieller Revolution sinn, déi weltwäit Auswirkung wäert op all Struktur hunn. An dat ass ënner anerem den 3D-Drock. Dat kléngt an deene meeschte Käpp no Science-Fiction, ass awer an den nächste Jore ganz sécher eng Realitéit. D'Globaliséierung mécht e Schrëtt no hannen, well mir et an der Zukunft wäerte fäerdegbréngen, iwwerall dat do ze produzéieren, an zwar op Mooss, wou et gebraucht gétt. Déi grouss Produktiounen wäerte sech dezentraliséieren. Vill Transportweeër wäerte kënnen ewechfalen, mat der Konsequenz, dass och den Energieverbrauch zréckgeet.

Dëst sprengt de Kader vun haut, ech weess dat, mä et wäert nach vill heiriwwer geschwat ginn. An op deen Zuch muss och déi Lëtzeburger Wirtschaft sprangen, mengen ech emol. Ech weess net, wat den Här Rifkin dozou seet, mä bon, j'en passe!

E Wuert iwwert de Logement: Lëtzebuerg steiert a Richtung A, wat de Bau ugeet. Dat ass gutt. EU-wäit gétt dës Standard vun 2020 u verlaangt, hei zu Lëtzebuerg vun 2017 un. Tiptopp! 40% vum Energieverbrauch geschitt duerch d'Gebaier. Dofir ass et gutt, dass mer passiv bauen. Zanter 2008 gétt et den Energiepass an zanter Januar '13 bis '16 stinn 90 Milliounen u Subventionsgelder zur Verfügung. Fir ganz kloer ze sinn: Ouni dës Sue géif et sech materiell à court terme och guer net rechnen. Sanéiere kascht dacks méi wéi spue-



ren, mä à long terme ass de Gewënn fir d'Ëmwelt net ze chiffréieren.

Am Rapport schwätze mer och vu Klimabank. Allerdéngs wësse mer bis haut net richteg, wéi se funktionnéiere soll. Den Éco-prêt à taux zéro, dee sengerzäit de Marco Schank proposéiert hat, louch fäerdeg um Dësch, mä déi Responsabel vun haut si weider net dorobber agangen, fir et emol esou ze soen.

Stat a Gemengen, dat ass schonn ugeschwat ginn: Den ëffentleche Secteur muss mam gudder Beispill virgoen. Déi ëffentlech Opdrag mussen energieeffizient Léisungen afuerderen. Där innovativer, integrierter Energieleisung op lokalem Plang gehéiert d'Zukunft a Richtung intelligent Stied a Gemengen. Dierfer a Stied, déi bis zu 80% Energie verbrauchen, sinn de Problem, awer och gläichzäiteg d'Léisung a Richtung méi Energieeffizienz.

Ee gutt Beispill ass hei de Klimapak mat de Gemengen, dee viru Joren op d'Pist gesat ginn ass an deen en extrem grouss Succès huet. An op dëser Plaz, mengen ech, misst een och deene sëllege Gemengen emol eng Kéier e grouss Respekt ausschwätze fir hiren Engagement!

E Wuerd iwwert d'Landwirtschaft: Néng Milliarden Leit, Dir Dammen an Dir Hären, mussen z'iesse kréien. Mir erliewen e massive Wuessstum vun der Weltpopulation, wat heescht, dass et eng steigend Zuel vu Konsumente gëtt, déi ëmmer méi froen an och ëmmer méi ënnerschiddlech Besoinen hunn. Just, eise Planéit gëtt net méi grouss! D'Ressourcë wéi Akerland, Waasser an Energie si begrenzt. De Klimawandel verknäppert d'Ressource Waasser nach méi a riskéiert, d'Recolten ze limitéieren.

D'Zil vun der Landwirtschaftsproduktioun muss et sinn, mat méiglechst weéng Ressourcë méiglechst vill ze produzéieren an drop ze uechten, d'Wuel vum Béischt an d'Aartevillfalt ze respektéieren. Wat eng Aufgab! De Win-win gëtt et hei nach net, mä d'Landwirtschaft huet méi wéi jee de Liewensmittelproduzent ze sinn, am léifste mat Produkter, déi net ze wäit vun do verziert ginn, wou se och hiergestallt ginn, an dat zu engem Präis, dee reell ass, deen dem Bauer en Akommes erlaabt, fir ze liewen, an deen de Konsument och bereet ass ze bezuelen, wëssend, dass dësen eppes keeft, wat an der Rei ass a wat nohalteg hiergestallt ginn ass. De Konsument an de Produzent sinn haut ze wäit auseneen, ze wäit vuneneen ewech, an dat ass net gutt.

En Drëttel vum weltwäiten Uebst a Geméis flitt, enger rezenter Etüd no, an den Drecksack. Wann een da weess, dass all Unitéit, déi fault, ëm dat Véierfacht vun hirem Gewicht u klimaschiedlech Kuelestoffdioxid fräisetzt, da kann ee sech bei engem Total vun enger Milliarden Tonne füttisser Wuer seng Rechnung maachen. Wichteg ass et och, Zilsetzungen ze hunn no engem nohaltegen Émgang mat der nobler Wuer Liewensmittel, an dass dës Zilsetzung, dass dës Iwwerleeung, dass déi sech an d'Mentalitéit an an d'Käpp vun de Leit abrennt, am beschte scho bei de Kanner a bei de jonke Leit. Eng effizient Energiepolitik geet an der schoulescher Erzieung an och an där doheem un an huet ganz einfach eppes mat Respekt ze dinn.

Mir wëllen hei de Konsument mat an d'Boot huelen. Mir wëllen de Bierger mat an d'Boot huelen. Sou war et och an der Kommissioun gesot ginn. Mir wëllen de Konsument och mat an d'Boot huelen a mir mussen och de Bauer mat an d'Boot huelen.

Mir schreiwen hei an eisem Pabeier och vun enger akzentuéierter Recherche am Biogas. Ech wëll kuerz nach dorobber agoen, wou mer och endlech vu Bréissel frou wieren, den Accord ze kréien, dass mer eisen Aspeisetariff endlech kéinten applizéieren, mä ech maachen déi Klammer erëm zou. Do waarde mer elo scho bal e Joer drop. Dat ass net an der Rei. Mä déi Biogasgeschicht ass an éischer Linn och méi eng Energiefro wéi eng Klimafro. Iwwer 80% vum Methanausstooss kommen nämlech aus der Koupantz an net aus der Zetär. Dofir, d'Mëllech- an d'Fleischproduktiounen selwer misste méi viséiert ginn, fir do d'Zäregasen zréckzufueren. An ech mengen, et ass och dat, wat d'Bauere selwer wëllen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Kombinatioun tëschent nohaltegem Wuessstum, sécherer Energieversuergung a gescheitem Energieverbrauch gëtt eng vun de gréissten Erausforderunge fir déi nächst Joren, wëssend, wéi eis Gesellschaft sech an den nächste 15 Joer wäert opstellen, mat deem enormen Hunger u villem. Et soll ee bedenken, dass, wann eis Économie an den nächste Joren 3% weider soll wuessen, da mussen d'Entreprises

an den nächsten 20 Joer duebel esou vill ëmsetze wéi bis elo! Da mussen d'Awunner aus dem Grand-Duché duebel esou vill akafé wéi bis elo!

E Jugendlechen huet an der Moyenne haut 500 Objeten a sengem Besëtz, an 20 Joer sinn et der 1.000! Mir hunn duebel esou vill Leit, duebel esou vill Autoen, duebel esou vill Wunnengen: Dat muss ee sech emol virun Aen halen! An dat weltwäit gekuckt, wat gëtt dat do ten een Hunger an eng Erausforderung, fir en nohaltege Pad a Richtung vun enger maximaler Zweek-Grad-Aerderwärmung ze trëppelen!

Ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Eischen. Nächsten angeschriwwene Riedner ass den Här Roger Negri. Här Negri, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Roger Negri (LSAP).** - Merci, Här President. Här President, Dir Dammen an Dir Hären, den Débat vun haut de Mëtten zum Klima an zu der Energie betrëfft e ganz wichtege a komplexe Sujet, dee sech an engem Nomëtteg net wierklech zefriddestellend duerstellen an och diskutéiere léisst. Dofir begreissen ech et, dass mir a ville Reuniounen an enger Souskommissioun, wéi et elo scho gesot ginn ass, d'Geleeënheet haten, fir eis méi am Detail mat deene verschiddenen Aspekter vun dëser Problematik ze befaassen.

Ech wëll dofir och op deen exzellenten an ausféierleche Rapport vun eise President-rapporteur Henri Kox verweisen an him och e ganz waarme Merci gi fir déi exzellent Aarbecht, Henri, déi s' de als President gemaach hues. Dat hu mer elo bei dengem Rapport och heibanne gesinn: Du hues all eis Membere matgerass.

(**Mme Simone Beissel prend la présidence.**)

An ech wëll och op deem Wee wierklech all eise Membere e grouss Merci soe fir déi gutt Zesummenaarbecht, awer och eise Kommissiounssekretär - pardon, Madamm Presidentin -, eise Kommissiounssekretär mat aschleissen, den Timon Oesch, deen och wierklech zesumme mat Iech, Här President, eng ganz gutt Aarbecht gemaach huet mat senger Mataarbechter. An de Merci wëll ech och aschleissen eis Fraktiounsattachée Brigitte Chillon, déi och ganz gutt gehollef huet, dass mer zesummen alleguer e gudder Rapport hei de Mëtteg kënnen presentéieren.

Ech wëll awer dofir, weinst der Vastitéit vun deene ganze Problemer, déi ze beschwätze sinn - an de President Henri Kox huet et scho gesot als Rapporteur, den Thema ass ze vast, et sinn zwee grouss Deeler -, dass mer an där Zäit, déi mer hunn, versichen, speziell spezifesch Themaen ervirzehiewen, déi eis als LSAP besonnesch wichteg sinn.

An dat wëll ech an zwee Deeler maachen: Am éischen Deel déi méi global Approche, well den Débat d'orientation vun haut war jo och zäitméisseg esou virgesinn, dass mer en diskutéiere just virum weltwäite Klimasommet, der COP21 zu Paräis - wann et dann, bedéngt duerch déi ganz schrecklech Terrorattacken an dëse grujelechen Deeg, och elo dozou kënn. An an deem zweeten Deel wëll ech dann och op de Klimaschutz an d'Energiepolitik hei zu Lëtzebuerg agoen.

Ufänke wëll ech awer mat e puer Remarques zum Spezialrapport vun der Cour des Comptes vun 2014, dee jo niewent der COP21 och e bëssen awer den Ustouss ginn huet fir dësen Débat.

De Bilan vun der éischer Kyoto-Period 2008 bis 2012, deen an dësem Rapport gezu gëtt, fält zimlech schwach aus. Gemooss un deem, wat mir eis virgeholl haten, muss ee kloer soen, dass mir eis Ziler net erreicht hunn. De Fazit, deen d'Cour des Comptes zitt, ass, dass mer opgrond vu ganz onrealisteschen Zilsetzunge gezwonge waren, zu engem groussen Deel op déi flexibel Mechanismen zréckzegräifen, déi eis wuel Sue kascht hunn, mä déi net wierklech effikass waren.

Si ass zimlech sec hei, d'Cour des Comptes, an hirem allgemengen Uerteel iwwert de Kyoto-Protokoll, deen hirer Meenung no keng Äntwert gëtt op de Problem vum Klimawandel. Den Handel mat Emissiounsrechter bezeechent d'Cour des Comptes einfach als Échec. Déi Kriticke sinn zum Deel berechtigt. D'Fro ass, wat een aus deenen Erfahrungene léiert fir d'Zukunft, wéi de Rapporteur dat och scho gesot huet.

Wat déi ambitiéis Ziler ugeet, muss ee soen, dass se an den 90er Joren, wou d'Stolindustrie op d'Elektrostolliwien ëmgestallt huet, net iwwerméisseg ambitiéis geschéngt hunn. Au contraire: De facto hate mir eist Zil schonn am Ufank erreicht a mir sinn deemools dovunner ausgaangen, dass et ouni gréisser Schwierigkeete misst méiglech sinn, bei deem Emissiounsniveau ze bleiwen. Wat een net konnt

virausgesinn, war deen extrem staarken a permanente Wuessstum vun eiser Bevëlkerung a vun eiser Économie, déi dee Virsprong, dee mer ee Moment haten, erëm kompenséiert hunn.

Eng Lektoun, déi mer doraus behale mussen, ass déi, dass et net méiglech ass, zouverlässeg Aussoen iwwert déi nächst 20, 30 oder méi Joren ze maachen. Mir mussen déi beschteméiglech Décisiounen fir d'Zukunft huelen, kënnen awer ni garantéieren, dass d'Entwécklung esou verleeft, wéi mer eis se dee Moment elo virstellen! Dat ass e grondleeënd Problem am Hibleck op de Klimaschutz, well de Klima sech iwwer laang Zäitspannen entwéckelt, déi ganz vill och verschiddenen Aflëss ënnerleien an deenen hir Auswierkunge schwéier virauszegesi sinn.

Wann een deen onerwaart staarke Wuessstum an der Zäit no 1990 berücksichtegt, mat ënner anerem haut all Dag ëm déi 170.000 Frontalieren, kann ee feststellen, dass mer awer nennen swäert Fortschréttler gemaach hunn an dass et gelongen ass, de Lien tëschent dem Wirtschaftswuessstum an den Emissiounen vun den Zäregasen ze reduzéieren. Et sinn duercha Mesurë geholl ginn, déi e positiven Impakt haten, och wann dat sech net ëmmer an der Kyoto-Bilanz esou däitlech weist.

Et kënn derbäi, dass d'Ëmsetzung vu bestëmmte Mesurë vill Zäit brauch an den Impakt dovunner och net ëmmer direkt spierbar ass. Dat gëllt besonnesch fir grouss baulech Moossnamen, wéi zum Beispill beim Ausbau vun der Verkéiersinfrastruktur am ëffentlechen Transport.

Opgrond vun der Entwécklung war d'Regierung effektiv gezwongen, Emissiounsrechter iwwert déi sougenannt „flexibel Mechanismen“ ze kafen. Mir sinn och nach ëmmer net aus där Situatioun eraus. Och dës Regierung, an de Rapporteur huet dat virdrun op sengem Tableau gewisen, notzt - zu méi engem Klengen Deel, ganz kloer, dat ass jo och gutt esou - déi flexibel Mechanismen, fir déi Emissiounen auszegläichen, déi mer um nationale Plang vun Emissiounen nach ëmmer ze vill hunn.

Eng Lektoun, déi ee muss aus deenen Erfahrungene mat de flexibele Mechanismen zréckbehalen, ass déi, dass dës Projekte ganz schwéier uerdentlech ëmsetze sinn. D'Iddi ass ganz richteg, dass et fir de Klimaschutz ganz egal ass, wou op der Welt déi noutwendeg Mesuren ëmgesat ginn, an dass et am Sënn vun der Effizienz ass, fir iwwert d'Grenzen eraus deene Mesurë Prioritéit ze ginn, wou mat weéng Sue vill kann erreicht ginn.

An der Praxis stéisst een awer un déiselwecht Limitten, déi een aus der - wéi mer dat virgeschlechter diskutéiert hunn - Entwécklungszesummenaarbecht kennt. Et ass een enormen administrativen Opwand, déi gutt Projeten ze identifizéieren, ze suivéieren an och ëmsetzen, virun allem, wann op ee Coup ganz vill Investisseure genau déiselwecht Projeten oder Type vu Projekte sichen an eigentlech net um Resultat, mä virun allem un den Zertifikaten dovunner interesséiert sinn, déi se dofir kréien.

Dat ass dee grouss Risiko vun der Iddi vum Kyoto-Protokoll. D'Compliance mat dësem Accord gëtt méi wichteg, natierlech konform ze sinn, wéi de reellen Impakt op de Klimawandel selwer. Dat verleet zu Abusen, zur Fraude a féiert zum Verloscht u Kredibilitéit vun deem Mechanismus.

Op Lëtzebuerg ugewannt, kann een dat gutt novollzéien. Mir hunn an eisem Bilan staark profitéiert vun enger Décisioun an der Industrie, déi souwisoou gefall wär an näischt mat eiser Klimaschutzpolitik ze dinn hat. Par contre kréie mer den Impakt vum Tanktourismus voll ugerechent, och wann e gudden Deel vun deenen Emissiounen net op eise Territoire stattfënnt! Generell gëtt eisen héije Konsum net ugerechent, soulaang mir déi entsprecheend Produiten importéieren, wéi zum Beispill de Stroom. Investéiere mir an eng modern an effizient Eegeproduktioun, ass dat zwar gutt fir d'Klima, mä net awer onbedéngt ëmmer gutt fir eise Kyoto-Bilan.

An deem Sënn hat d'Cour des Comptes recht, dass d'Berechnungsmethoden, déi d'Efforte vun de Länner sollen iwwerpräifbar maachen, net wierklech eng Hëllef sinn. Am Ganze gekuckt muss een awer soen, dass de Kyoto-Protokoll der Klimaschutzpolitik awer en enorme Schub ginn huet, deen ouni esou en Ofkommen net zustane komm wär. A ganz ville Länner vun der Welt, och an deenen, déi de Kyoto-Protokoll net ratifizéiert hunn, sinn den Ausstooss vun Zäregasen an d'Energieeffizienz en Thema ginn, deen a ville Beräicher en Impakt hat.

Duerch d'Afféiere vun engem Marché vun Emissiounsrechter hu misse ganz vill Etüden iwwert d'Klimaschutzproblematik gemaach ginn. Dank der Recherche hu mir haut vill méi Informa-

tiounen wéi nach virun 20 oder 25 Joer. Mir hunn, dank deenen Erfahrungen, eng zolidd Basis, op där mer an Zukunft d'Klimaschutzpolitik weiderdreiwe kënnen. An dat wäerte mer och all zesumme maachen.

Déi gréisst Erausforderung a knapp zwou Wochen zu Paräis op der COP21 wäert net doranner leien, am Detail d'Modalitéite vum Kyoto-Protokoll unzepassen, mä en neien Accord auszeschaffen, dee quasi universell zesumme gedroe gëtt. E muss verbindlech Ziler enthalten, Fortschréttler mussen iwwerpräifbar sinn, a grad déi Länner, déi am meeschten Emissiounen verursaachen, mussen bereet sinn, e fernen Engagement och dozou dann ze huelen. Deen Accord muss ganz ënnerschiddlechen Interessen an Erwaardunge Rechnung droen, souwuel vun den Industrielänner, mä awer och vun den Entwécklungslänner.

Wat sinn dann elo d'Chancen an d'Risiko fir dës Verhandlungen?

D'Chance bestinn do, wou all Akteuren eng reell Motivatioun hunn, fir ze handelen. D'Motivatioun, fir zu engem Accord ze kommen, läit bei deene meeschte Länner wuel éischer op nationalen Interessen, déi méi kuerzfristeg gräifen a sech duercha kënnen mat de Klimaschutzziler iwwerschneiden.

Zum engen huet jiddwereen en Intérêt un neien Technologien, déi eng besser Energieeffizienz erméiglechen. Well d'Ressourcen deier sinn, kann d'Wettbewerbsfäegkeet duerch d'Innovatioun verbessert ginn. En internationalen Accord kann zu méi engem rapiden Transfer vun Know-how a vun Technologie féieren, déi fir vill Länner, virun allem besonnesch d'Entwécklungslänner, interessant sinn. Et dierft och en allgemengt Interessi dorunner ginn, fir d'Recherche an d'Entwécklung an dësen Domänen dofir virunzedreiwen. Iwwerall do, wou d'Op-lagen an d'Investitiounen e séchere Rendement versprochen, besteet och den Interessi, fir zu engem Accord ze kommen.

An natierlech huet och haut kaum een en Intérêt, ze erliewen, wat geschitt, wa mer eis Emissiounen net gedrosselt kréien! Genau Prognose si schwierig, mä de Gros vun der Communautéit vu Klimafuerscher geet dovun aus, dass extrem Wiederphenomeneer weider wäerten zouhuelen. Wann et net geléngt, den Ustig vun der duerchschnëttlecher Temperatur op 2°C ze begrenzen, ginn d'Klimafuerscher dovun aus, dass ganz Ökosystemer verschwannen a lokal Iwwerschwemmungen an undauernd Drécheperioden d'Liewenskonditiounen a bestëmmte Regiounen extrem erschwéiere wäerten.

Et muss een dermat rechnen, dass d'Zuel vun den interne Konflikter nach zouhëlt genausou wéi d'Zuel vun de Migranten, déi probéieren, enger onerdrenglecher Situatioun ze entkommen an enzwousch anescht versichen, eng besser Zukunft ze fannen.

Dës Konsequenze riskéiere fir d'ganz Welt op villen Niveauen e Präis ze hunn, dee wäit iwwert dat erausgeet, wat eis preventiv Moossnamen haut kaschten. An et ka kee Land sécher sinn, dass et net vun dëse Konsequenze beträff wäert sinn.

D'Konsequenze vum Klimawandel an 30, 50 oder méi Jore sinn awer wahrscheinlech net d'Haaptargument, wann an zwou Wochen dorüwer wäert entscheet ginn, ob et geléngt oder net, e groussen Accord ze fannen. Et gëtt zwar e breede Konsens, dass d'mënschlech Aktivitéiten e wesentleche Bäitrag zu de Klimaverännerunge leeschten. Et ass awer ganz schwéier ze soen, ob an a wat fir engem Mooss dës Verännerunge géifen ofgeschwächt ginn, wa mer et haaptsächlech fäerdegbrénge géifen, déi vum Mënsch verursaacht Emissiounen vun Zäregasen drastesch ze senken.

Fakt ass och, dass mir an enger Welt vun Nationalstade liewen, wou jiddwereen als Éischt versicht, Virdeeler fir säi Land erauszuschloen, wat jo normal ass. Grad d'EU-Länner kämpfen ausserdeem mat der Schwierigkeet, dass d'Efforte vun all eenzel Land nëmme da Sënn maachen, wann all déi aner Länner vun der EU dat och matmaachen! Et notzt eben näischt, wann d'EU all hir Ziler géif erreechen, während d'USA a China weiderfuere wéi bis elo.

Net zulescht ass et och eng Fro vu Vertrauen tëschent de Vertragspartner, dass jiddweree säin Deel dozou bäidréit. Leider weist d'Erfahrung, dass tëschent de Versprieche vun de grouss Sommeten an der Realitéit oft grouss Differenze leien. Et brauch ee sech nëmme virun Aen ze halen, wéi weéng d'Länner hiren internationale Verpflichtungen nokommen, wat déi berühmten 0,7% vum RNB, vum Revenu national brut, fir d'Entwécklungszesummenaarbecht ugeet. Et brauch ee sech net ze wonnere, wann d'Entwécklungslänner elo skeptesch sinn, wa se pro Joer 100 Milliarden Dollar fir e Klimafonds versprach kréien.

Fir Vertrauen opzebauen, geet d'EU dofir mam gudder Beispill vir, mat kloren Eegeverpflichtun-



gen an engem staarke Geste, wat d'Finanzéierung vun dësem Klimafonds ugeet.

D'LSAP begreist dat an hofft, dass eis Regierung, déi jo während der laufender Présidence am Numm vun der EU mat um Verhandlungsdësch setzt, e positive Bäitrag an deem Sënn leeschte kann. A mir wënschen eiser Ëmweltministesch an dem Stattssekretär do eng gutt a gléckleche Hand!

Mir hunn eis an Europa ganz ambitiéis Ziler gesat: Ëm 40% sollen d'Emissiounen vun Zäregasen an der EU bis 2030 par rapport zu 1990 gesenkt ginn. An der Trajectoire peilt d'EU bis 2050 souguer eng Reduktioun vun 80% un. Déi Ziler entsprechen där Trajectoire, déi mer missten anhalen, wann den duerchschnëttlechen Ustig vun der Temperatur soll ënnert deenen 2°C bleiwen. Et ass gutt, ambitiéis Ziler ze hunn. Nach mussen se awer och gläwiederdeeg sinn, wann een d'Partner wëllt iwwerzeegen, fir matzeseien.

Bis elo huet d'EU seriö Efforte gemaach an zumindest an der éischter Kyoto-Period hir Engagements jo och agehalen. Déi elo gezechent Trajectoire gesäit awer eng ganz schnell an drastesch Reduktioun vir, déi net méi mat punktueller Verbesserungen, mä just mat drastesch Verännerungen, ënner anerem vum ekonomesche Modell, ze errechen ass, déi sech awer soss an der EU-Politik net onbedéngt ofzeechnen.

E Beispill heifir ass de Welthandel. D'EU fërdert ganz staark de fräie Wuerenhandel, net nëmmen innerhalb vun der EU, mä och mat Drëttstaaten, an d'Verhandlungen am Kader vun CETA an TTIP si just aktuell Beispiller vun dëser Prioritéit. E groussen Deel vun eiser Ekonomie ass op den Export ausgeriicht, a mir profitéieren anerersäits vum Import vu Matières premières an esou weider. Dës kommerziellen Echange generéiert awer en enorm Transportopkommes, wat e groussen Deel vun den Emissiounen verursaacht.

Dës Wirtschaftsmodell baséiert also zu engem groussen Deel dorop, dass de Wuerentransport bëlle ass. Gläichzäiteg ass den Transport ee Beräich, wou mer nach keng „carbon-fräi“ Léisung parat hunn. Et gëtt nach keng versprechend Strategie, wéi eis Ekonomie mat engem 80%-Reduktiounszil 2050 soll ausgesinn. An et sinn och nach keng Usätz fir méi e konsequent Ëmdenken an deem Sënn ze erkennen.

Ech wëll domadder soen, dass et e schwieereg Balanceakt ass, ambitiéis Ziler esou ze formuléieren, dass se eis Partner encouragéieren, mat an dat Boot eranzekommen, ouni dass se utopesch héich schéngen, an domat och eescht geholl ginn, fir dass och wierklech gehollef gëtt, fir am Klimaschutz do virunzekommen.

Ob et elo zu Paräis zu engem Accord kënnt, deen eis wierklech weiderbréngt, ass deemno ongewëss. An hannerdrun hänkt d'Fro fir d'EU, mat wat mer no 2020 wëlle weiderfueren a wéi mer wëlle weiderfueren, wann en Accord net deenen Erwaardungen géif entsprechen.

En anere wichtige Sujet an deem Zusammenhang ass d'Atomkraaft. De Rapporteur huet dat ugeschwat, mir ware jo och do zwou Visitte maachen. Mir schwätze jo de Mëtten net nëmmen iwwer Klimaschutz, mä jo och iwwer Energie - ech si schonn e puermol dorop agang.

Den Drock, fir ewechzekomme vu Kuel a Pétrol, mécht d'Atomkraaft erëm méi attraktiv, well se CO₂-neutral ass. Dat spillt deene groussen Energiekonzerner an d'Hänn, déi hir besteend Anlagen esou laang wéi méiglech wëllen exploitéieren a fir déi en Atomausstieg vill Sue kascht. Virun eiser Hausdier, an eisen Nopeschlänner gesi mer, wéi schwiereg déi Décisiounen sinn; och wann déi betreffend Regierung jo un éischter Stell hir Bevëlkerung virun de Gefore vun dësen Anlage schützen missten.

Gëschter hu mer jo hei um Beispill vun Tihange an Doel an der Question urgente vum Henri Kox an der Chamber héieren, wéi eist Nopeschland virgeet an deem Dossier: Mir sinn net gefrot ginn!

Genau geholl huet d'Klimaschutzpolitik als Hauptzil, ze verhënnern, dass Milliounen Mënschen ënnert de Konsequenzen vun enger irresponsablen Energiepolitik vun haut leide müssen. An deem Sënn ass fir Lëtzebuerg d'Atomkraaft awer genausou irresponsabel, well, souguer wa guer keen Accident geschitt, wësse mir Jorzéngten duerno, nodeems déi éischt Anlag gebaut ginn ass, nach ëmmer net, wat mer mat de radioaktiven Offäll solle maachen.

Och wa mir dat alles wëssen, bleift de Risiko grouss, dass mir eng ëmweltschiedlech Energiequell duerch eng aner ersetzen. Eng gutt Indication an deem Kontext gëtt d'Beispill vu Japan. Keen anert Land dierft déi negativ Aspekter vun der Atomenergie esou gutt kenne wéi just Japan. Nom Accident zu Fukushima am Mäerz 2011 huet Japan erëm op fossill Energie

zréckgegraff an domat seng Klimaschutzziler opginn - an hält awer erëm déi beschiedegt Atomreakteren a Betrib!

Japan huet sech och net enger zweeter Kyoto-Period ugeschloss, an dat, obwuel d'Energiepolitik fir Japan e ganz wichtigen Thema ass. Op där anerer Säit muss ee soen: Japan bleift awer och weiderhin en interessante Partner, well et e Virreider ass, wat d'Energieeffizienz ugeet, a selwer e grouss Innovationspotenzial huet, vun deem mir alleguerten awer an Zukunft kënne profitéieren.

Et ass deemno och ausserhalb vun Emissionsbilanzen net alles schwaarz a wäiss. Recherche an Innovation si souwiesou entscheidend Factoren an der ganzer Klimaschutzdebatt, well et och an Zukunft, mat oder ouni Accord, onméiglech wäert sinn, contrainant Regele weltwäit duerchzusetzen, genausou wéineg, wéi mer bis elo an der Lag waren, Mindestarbeitskonditiounen, Mënscherechter an esou weider weltwäit an ausnamslos duerchzusetzen.

Et besteet dofir déi berechtigt Suerg, dass, wann een den Drock op d'Industrie ze héich setzt, dës Betriber einfach an e Land ofwandere, wou se deen Drock net hunn. Dat ass besonnesch e Risiko fir d'EU, wa mer och an Zukunft géifen „cavalier seul“ maachen. Mir sinn dofir gezwongen, aner Ureizer bidden ze kënnen, an ee vun de Standuertiwerdeeler vun eis kann duerch verstärkt Investitiounen am Beräich vun der Recherche an der Entwécklung leien, wat d'EU awer nach verstärkt misst vis-à-vis vun hiren transatlantesche Konkurrenten.

Madam Presidentin, am zweeten Deel vu menger Interventioun kommen ech dann elo zur Fro: Wat bedeit de Klimawandel fir Lëtzebuerg? A wéi gesäit eise Bäitrag zum Klimaschutz aus? Wat fir eng nei Verflüchtungen kommen no 2020 op eis duer, wann et zu Paräis zu deem gewënschten ambitiësen Accord kënnt?

Wéi virdru scho gesot, bedeit e gudden Kyoto-Bilan net onbedéngt, dass mir eppes fir de Klimaschutz gemaach hunn. Am Moment verbessert se eise Bilan jo och virun allem, well den Tanktourismus erofgeet. Dat bedeit engersäits eng Moins-value fir de Statsbudget an anerersäits mander Emissionsrechter, déi een akafen misst. Vu dass de Spritt elo enzwousch anescht kaaft gëtt, huet dat global keen Impact op de Klima.

Déi Hauptproblemer, déi mir zu Lëtzebuerg hunn, bleiwen déiselwecht, wéi mer se an deene leschte Jore schonn haten: e staarke Bevëlkerungszouwuess an och e staarke Wirtschaftswuesstum, déi trotz Verbesserungen ëmmer nach méi Verkéier, méi Konsum an d'Demande no méi Wunnraum mat sech bréngen.

Den Transportsektor bleift weiderhin ee vun deene wichtegste Beräicher, wou et eis muss geléngen, d'Emissiounen ze senken, a wou och grundsätzlech e grouss Potenzial läit.

Vläicht just een Zuelebeispill: Ware mir am Joer 2013 zimlech genau op deene vun der EU pro Joer zougestanen CO₂-Tonnen ouni den Industriesektor, d'ETS, ukomm, dee jo ab der zweeter Kyoto-Period vun 2013 bis 2020 den nationale Regierungen net méi ugerechent gëtt, esou si bei engem Total vun 9,28 Milliounen Tonnen CO₂ der 6,30 Milliounen Tonnen CO₂ op de Stroossentransport gefall, wouvun der 1,69 Milliounen Tonnen CO₂ op d'national Flott, dat heescht op eis Autoen, falen, hei zu Lëtzebuerg, an der 4,71 Milliounen Tonnen CO₂ op den Export vu Carburant falen.

Wat dovunner ënnert de sougenannten Tanktourismus fält, ka leider net an eise Rapport berücksichtegt ginn, well déi Etüd, déi d'Regierung an Opdrag ginn huet, nach de Moment net virläit. Mä vläicht kéint d'Regierung eis herno dozou vläicht e puer Wuert soen.

Den Transportsektor ass e Sektör, wou net de Stat, mä den eenzelne Bierger decidéiert, ob en e Bäitrag zur Reduktioun vum Energieverbrauch leescht oder net. Mir mussen weiderhin dru schaffen, e besseren „modal split“ ze errechen, a méi Leit derzou beweegt kréien, méi oft den effentlechen Transport ze notzen amplaz den Auto.

Allerdéngs müssen d'Capacités an effentlechen Transport och dann daitlech ausgebaut ginn. Den effentlechen Transport muss attraktiv sinn, soss gëtt en net genotzt. Dat bedeit, dass den Zuch d'Réckgrat duerstelle muss vun engem Mobilitéitskonzept an dass den Tram ausgebaut gëtt, dass déi verschidden Transportmëttel gutt openeen ofgestëmmt sinn, dass et Opfangparkinge gëtt bei de Gare, dass komfortabel Ennerstänn bestinn, wou ee ka waarden, ouni naass a kal ze ginn, dass Bussen, déi d'Feinverdeelung maachen, net nëmmen an engem gudden Takt an zouverlässeg fueren, mä awer och d'Prioritéit op den Individualverkéier hunn.

Wa mer wëllen an deem Beräich virukommen, da müssen déi Projeten, déi jo elo all um Dësch

leien, schnell ëmgeseit ginn. Ganz wichteg ass et nach an der Bauphas, dass d'Chantiers gutt koordinéiert ginn an am Zweifelsfall den effentlechen Transport Virrang kritt.

Vu dass den Autosverkéier och an Zukunft wäert e vill genotzt Transportmëttel sinn, wär et wichteg, dass wéinstens beim Kaf vun neie Gefierer den Undeel u spuersame Modeller mat niddregen Emissionswäerten an d'Luucht goe géif.

Dank enger entsprecherender Förder- a Steuerpolitik vun de Virgängerregierungen gëtt et jo eng ganz positiv Tendenz, mä et misst een déi besteend Mesuren awer vläicht eng kéier op hir Effektivitéit hin iwwerpréifen; dat ass jo och am Rapport vun der Cour des Comptes gesot ginn.

Eng Fro, déi um EU-Niveau gekläert muss ginn, ass déi vun den Tester vun den Emissionswäerten vun eenzelnen Autosmodeller. Mir müssen ophalen, d'Autosindustrie a Schutz ze huelen an den technologesche Status quo ze belounen, wa mer de Klimaschutzziler Prioritéit wëlle ginn.

Wa kloer ass, wat déi EU-Normen an Tester, déi mer hunn, iwwerhaupt fir e Wäert hunn, huet et kee Wäert méi, mat Primmen a Steieren ëmmer nach déi spuersamst Modeller ze ënnerstëtzen, well déi Seuile mëttlerweil Standard gi sinn.

Eng aner Fro: Hunn d'Verännerungen an der Landesplanung Fortschritter bruecht, wat d'Dezentraliséierung vun den Arbeitsplazen ugeet, déi et méi Leit erméigleche misst, no bei hirer Arbeitsplaz ze wunnen, an de Verkéier a Richtung Hauptstadt kéint entlaaschten?

Eng Nisch, déi een an Zukunft och méi staark notze kéint, ass den Télétravail. Heemaarbecht ka mat der moderner Technik vun haut nei Weeër opmaachen, muss awer vun hirem soziale Gesamtimpact ofgekläert ginn.

Ee vun den Hauptpiliere fir d'Energieeffizienz, déi jo ëm 20%, vun 2005 gerechent, erofge muss, ass déi Energie, déi mer guer net brauchen, spréich Wärmedämmung an neien Haiser, mä awer och virun allem an der Albausaneierung.

Dofir gesäit d'LSAP ganz positiv d'Efforten, déi am Beräich vum Wunnengsbau gemaach gi sinn, wou mer jo schrittweis d'Energienormen ugehewen hunn. Hei hu mer d'technesch Méiglechkeet schonn haut, fir CO₂-neutral Haiser ze bauen oder souguer Haiser, déi méi Energie produzéieren, wéi se verbrauchen. An et ass gutt, dass dës Technologien och elo systematesch genotzt ginn.

Dat dréit natierlech an engem gewësse Mooss zur Hausse vun de Wunnengspräisser bäi, déi souwiesou scho vill ze vill héich sinn. Allerdéngs ass dat eng Investitioun, déi sech rentabiliséiert a muss weider verstärkt subventionéiert ginn, virausgesat, et gëtt esou gebaut, wéi een et virgesinn huet op sengem Plang a wéi et och um Energiepass steet.

E Manktum nämmlech vun dëse Mesuren ass et, dass et hei keng Kontroll a virun allem keng Sanktionsméiglechkeete gëtt. Am Sënn vu méi Konsumenteschutz muss driwwer nogeduecht ginn, ob een net am Intérêt vum Keefer, deen en Haus oder eng Wunneng no Plang keeft, eng Méiglechkeet schafft, ze iwwerpréifen, ob en déi Energieklass, déi um Plang steet an déi e bezilt, och wierklech kritt huet. Zum Beispill andeem eng lescht Tranche eréischt no engem erfollegräichen Test vum Energiepass vum ofgeschlossene Bau fällg gëtt.

De Stat muss sech do virdru schützen, Subventionen ze beziele fir energieeffizient Bauen, wann dës Fortschritt just um Pabeier besteet. Zumindest bei groussen Projeten, wou vill Subventionen fléissen, misst Stéchprouwe kënne gemaach ginn. Dat ass am Bausektor net vill anescht wéi an der Automobilindustrie. Et sinn déi reell Emissiounen, déi fir de Klimaschutz zielen, an net dat, wat um Zertifikat steet.

E ganz wichtigen Akteur an der Ëmsetzung vun eise Klimaschutzziler - ass schonn e puermol elo gesot ginn - sinn awer och d'Gemengen.

Engersäits si se, esou wéi de Stat, och e Konsument. Dat heescht, dass si selwer e gudden Deel zur Reduktioun vun den Emissiounen kënne bäidroen, andeems se hir Gebaier energetesch sanéieren, hire Fuerpark an hir Services adaptéieren an erneierbar Energie produzéieren.

D'Gemengen hu grad wéi de Stat eng Virbildfunktion vis-à-vis vum Verbraucher ze iwwerhuelen. D'Gemege sinn ausserdem méi an direktem Kontakt mat dem Bierger an hunn oft besser Méiglechkeete wéi de Stat, fir d'Bierger ze informéieren an ze sensibiliséieren. Si sinn e wichteg Multipliqueur, wann et drëms geet, am Alldag mander Energie ze verbrauchen an um individuellen Niveau nei Technologien anzusetzen.

De Klimapakt huet do gutt Fortschritter bruecht. E ganz groussen Undeel vun de Gemenge mécht do mat an deen Engagement weist och den Erfolleg vun deenen, déi an dësem Beräich besonnesch Efforte maachen. De Klimapakt ass deemno e gutt Instrument, wat onbedéngt weiderentwéckelt muss ginn. An do wäerten eis Regierungsvertrieder eis sécher herno e bësse méi kënne soen, a wat fir eng Richtung do nach déi weider Efforte wäerte goen.

Dann zum Volet vun den erneierbaren Energien, do hu mir jo fest Zilvorgabe vum Kyoto-Protokoll.

Am Verglach zum 20%-Zil vun der EU sinn et hei zu Lëtzebuerg 11% erneierbar Energien an der Endconsommation, fir Lëtzebuerg relativ niddreg, mä wann ee berücksichtegt, dass eisen Territoire awer och ganz kleng ass, sinn eis Méiglechkeeten, objektiv gekuckt, awer och do ganz limitéiert.

Mir müssen deemno dat bescht aus deem Potenzial maachen, wat mir hei am Land hunn, an doriwwer eraus am Ausland versichen ze investéieren, fir eis Beiträg zur Förderung vun den erneierbaren Energien op e korrekten Niveau ze bréngen. Fallbeispill kéinten Offshore-Anlagen am Nordmier am Kader vun engem Benelux-Accord sinn. Do wollt ech d'Regierung froen, ob dat fir Lëtzebuerg net eng realistesch a relativ kuerzfristeg Méiglechkeet wär, an dësem Beräich en entscheidende Schrëtt ze maachen.

Här Oberweis, mir als „Beneluxianer“ wëllen dat ëmmer weiderdréien. An ech mengen, do misste mer och eng kéier weiderkommen.

Wichtig schéngt mir am Beräich vun erneierbaren Energien ze sinn, dass mer eis permanent un déi neisten Entwécklung upassen an eis Förderpolitik entsprechend der Effektivitéit vun där enger oder anerer Technologie ausrichten.

Et ass zwar richtig ze verlaangen, dass de Stat bei senger Förderpolitik soll previsible sinn. An et ass awer genausou richtig, dass et op deem Marché vill Verännerungen gëtt, deenen de Stat soll a muss Rechnung droen.

Natierlech bréngen esou Schwankungen och Problemer fir déi Betriber mat sech, déi sech an deene Beräicher spezialiséieren, an de Stat muss dat och berücksichtigen. Et kann een awer net ëmmer am Virus soen, wat fir eng Technik sech duerchsetzen. An et mécht och kee Sënn, dauerhaft eppes ze férdere, wat um Enn net rentabel ass.

Wat d'Saach net méi einfach mécht, ass, dass d'technesch Evolutiounen an der Recherche jo oft sprunghaft kommen; wat hinne jo och inherent ass.

D'Fotovoltaik ass hei e gutt Beispill. Mir hunn dat am Ufank ganz staark gefërdert an duerno eng Brems ageluecht, wéi mer d'Rechnung gemaach hunn, dass de Kosten-Nutzen-Effekt dovunner zäitweis vill méi schlecht war wéi bei aneren erneierbaren Energiequellen. Entretemps sinn d'Module vill méi bëlle a méi effizient gi fir d'Fotovoltaik, soudass et sech elo erëm lount, verstärkt an d'Fotovoltaik ze investéieren.

Mir konnten eis als Chamberskommission, de Rapporteur huet et scho gesot, am Laf vun eisen Aarbechte beim effentleche Fuerschungsinstitut LIST op Belval dovunner iwwerzeegen, dass d'Fotovoltaik an Zukunft duerch nei, vereinfacht Produkter verstärkt erëm nei Perspektiven opmécht.

Wou d'Fotovoltaik agesat gëtt, ass jo och eng spannend Fro; hei huet jo eisen Energieminister Etienne Schneider eng nei Pist virginn, wou Leit sech a Form vu Kooperativen zesummendoe kënnen a Projete realiséieren an dëst och vum Stat subventionéiert gëtt, nom Motto: „Manner Risiko fir deen Einzelnen“ respektiv „Zesumme si mer méi staark“.

Wat d'Elektromobilität elo ugeet, bestinn hei nach eng Rei Onsécherheete beim Konsument, déi och elo ugeschwat gi sinn. Si gëtt jo de Moment staark gefërdert. Hei begrësse mer, dass d'Regierung e klore Programm mat Elektrobörn presentéiert huet, flächendeckend, wou d'Gemege matdecidéiere kënnen, wou déi fir si beschte Plaze sinn, wou hir Bierger sech kënnen undocken.

Et muss een der Elektromobilität elo eng Chance ginn. Dat kann d'Technologie vun der Zukunft ginn. Et muss een awer opmierksam verfolgen, wann aner Innovatiounen sech besser entwéckelen, wéi ënner Ëmstänn de Waasserstoffmotor.

Mä dat ass net fir elo. Dat heescht, bis 2020 si mir konkret gefuerdert an do ass den Elektro-



auto vun den CO₂-Emissiounen hier alternativlos dat Besch.

Eng aner Produktiounsmethod, déi een an deem Sënn muss am A behalen, sinn och déi schonn ugeschwate Biogasanlagen. Engersäits besteet do en interessant Potenzial, anersäits kämpfe mer do nach mat enger ganzer Rei vun technesche Problemer, wou a bestëmmte Fäll duerch d'Geruchsbelästegungen d'Akzeptanz op null fällt, fir et elo net méi däitlech ze soen; eise Kolleg Félix Eischen, mengen ech, weess dovunner e Lidd ze sangen.

(Interruption)

Et besteet och hei, wéi beim Agrospritt an der Energiegewinnung aus Offäll, eng gewësse Konkurrenz mat der Produktioun vu Liewensmëttel, wou mer an Zukunft muss besser Léisunge fannen. Ech kann a wëll mech net domadder offannen, dass mer bei allem Hunger an der Welt Liewensmëttel, jo, verhonzen, fir domadder mam Auto fueren ze kënnen.

Onofhängeg vun eisen Efforte wäerte sech déi klimatesch Bedéngungen, an deene mer liewen, veränneren, a mir mussen eis dorunner upassen. Fir Lëtzebuerg kréie mer virausgesot, dass an Zukunft d'Wantere méi mëll wäerte ginn, d'Summere méi dréchen, an dass de Risiko vun Iwwerschwemmungen zouhëlt. Dat klängt net direkt dramatesch, huet awer e groussen Afloss op ee bestëmmte Secteur, nämlech d'Landwirtschaft.

D'Landwirtschaft ass a bleift fir eis Zukunft e ganz besonnesch wichtege Secteur. Wa mir dervun ausginn, dass den Transport iergendwa méi deier an den Import vu Wueren aus der ganzer Welt méi problematesch gëtt, a wa mer aus Klimaschutzgrënn dës Zort vun Emissiounen wëlle limitéieren, da muss mer eng regional Liewensmëttelproduktioun, déi un éischter Stell op de lokale Marché ausgeriicht ass, fërderen.

Mir dierfen net nëmmen derno kucken, dass dës Liewensmëttelproduktioun an den aktuelle Marchésbedéngungen ouni staatlech Hëllef net rentabel ass, mä mir mussen eis och méi Gedanke maachen ëm eis national Liewensmëttel-souveränitéit an der Zukunft, déi mer am Kader vun de Klimaschutzdiskussioune virausgesinn. Bei alle méigleche Verännerungen, déi do op eis duerkomme wäerten, bleift eppes gewëss: Mir brauche genuch a qualitativ héichwäerteg Narungsmëttel.

D'Landwirtschaft huet awer mat ganz ville Problemer ze kämpfen, déi net ëmmer genuch berücksichtegt ginn. Mir schwätze ganz vill dovunner, wat d'Landwirtschaft niewent der Liewensmëttelproduktioun muss leeschten, ouni ze kucken, ob se dat mat deene Moyenen, déi se huet, och fäerdegbréngt.

Grad am Ëmweltschutz kritt d'Landwirtschaft ëmmer weider Oplage gemaach, wéi dat elo mat deem neien Agrarschutzgesetz wäert och geschéien, déi et an deem staark ënner Konkurrenz stoenden Ëmfeld hinne ganz schwierig maachen, besonnesch deene kleng Betriber, fir einfach ze iwwerliewen. Am Kader vun deem neien Agrargesetz ass sécher Geleeënheet, fir dat nach weider ze verdéieren.

De Moment vläicht just dës Iwwerleeung: Mir sollten nach eemol iwwerdenken, wat mer genau u Leeschtunge vun der Landwirtschaft erwaarden a wat mer de Baueren ënnerstëtzen mussen ubidden, fir dass si déi Leeschtungen och kënnen bréngen an net iergendwann einfach ophalen an hir Kouwiss als Bauterrain verkafen; wat am Moment souwisou vill méi bréngt.

Mir mussen och dru schaffen, fir d'Konsumgewunnechte vun de Leit ze änneren. Mir mussen kucken, wéi mer den Niveau vu Confort, dee mer gewinnt sinn, wäitgeënd kënnen erhalen an trotz deem däitlech manner Energie verbrauchen.

Déi international Klimaschutzmechanisme ginn eis dozou keng Indiciation, well mer alles dat, wat mer u Wueren importéieren, net ugerechent kréien an eiser CO₂-Bilanz.

Mat Sensibiliséierungscampagnen a Fördermoosname kann ee bei eis doheem eppes erreechen, mä Lëtzebuerg muss virun allem Lobbying um EU-Niveau maachen, well zu Bréissel vill Norme fir Produkter a Produktiounsmethoden festgeluecht ginn.

D'Automobillindustrie ass e ganz gutt Beispill dofir. De VW-Skandal huet dat offegeluucht, wat mer eigentlech schonn alleguete woussen: dass déi Tester, no deenen d'Autos bewäert ginn, net der Realitéit entsprechen. Jiddereen, deen en Auto keeft, weess genau, dass de Verbrauch, deen do um Pabeier steet, däitlech ënnert dem reelle Verbrauch läit.

Dass mer an der EU keng méi realitéitsno Tester hunn, läit dorunner, dass dat politesch net gewollt ass, well eenzel Länner, notament Däitschland, hirer Autosindustrie net ze vill Oplage wollte maachen. Dat ass a ganz ville Beräicher esou an do wär bestëmmt e ganz zolidd Potenzial fir Emissiounen anzespieren, dat och de Bierger géif zeguttkommen.

Ech denken do och un d'Thema vun der Obsoleszenz, dat heescht, déi geplangt, bewosst Reduktioun vun der Liewensdauer vun engem Produkt. Beispiller sinn eng ganz Abberzuel vu Maschinnen, virun allem si vill elektronesch Geräter sou gebaut nämlech, dass et onrentabel ass, fir se ze flécken, wann eng Klenggeheet futti ass, well d'Reparatur bal esou vill kascht wéi en neit Gerät.

Derbäi kënnt dee sougenannten „Prestigeconsum“. Deen hëlleft natierlech och do ganz hefteg. Mä leider och d'Liewensmëttelproduktioun, wou d'Ofsproche fir d'Haltbarkeetsdatumer gezilt no vir gezu ginn, fir de Konsum ze erhéijen, an alles muss ewechgehäit ginn, wat e regelrechte Skandal ass. An hei schwätzen ech net vu sanitären an hygienesche Virschrëften, déi natierlech mussen respektéiert ginn, mä vu Produkter, déi nach emol guer net am Gebrauch waren.

Mir hätten haut all technesch Méiglechkeeten, fir Produkter hierzustellen, déi robust, laangliebig, ausbaufäeg a liicht ze reparéieren sinn. Dat ass awer net am Interesse vun den Hiersteller, déi alles maachen, fir dass hir Clienten a regelméisseg Ofstänn deeselwechte Produit nach eemol kafe mussen.

Wa mer et eescht menge mat der nohalteger Entwécklung, da muss mer all dës Sujeten an der EU vill méi konsequent ugoen.

Madamm Presidentin, ech wëll domadder zur Konkusioun kommen.

Et huet sech gewisen, dass d'EU zwar e staarken a seriösen Engagement am Klimaschutz huet, d'Mechanisme vum Kyoto-Protokoll hunn awer och däitlech Schwächen opgewisen. D'EU-Vertrieder mussen deemno ouni Ärogonz an déi Verhandlungen zu Paräis eragoen. Si mussen bereet sinn, Kritik ze akzeptéieren, a genau préieren, ob dee Modell, deen d'EU firt, wierklech dat beschte Resultat bréngt. Mir mussen als EU ophalen, esou ze maachen, wéi wann deen eenzege Wee, fir de Klimawandel ofzeschwächen, doranner géif bestoen, fir all aner Natiounen mat an eist Boot eranzehuelen.

Dat wat zielt ass, dass et an der Realitéit eng Verännerung gëtt. De Wee dohinner ass net wichteg.

En éierleche Vergläich tëschent der reeller Entwécklung an de Länner ass méi sënnavoll, wéi dass een deem anere probéiert seng Methoden opzewéngen.

Mir dierfen och dat grousst Bild net aus den Ae verléieren an d'Verhältnisméissegkeet vun eisen Aktiounen muss mer berücksichtegen. Et mécht net vill Sënn, sech engersäits mat de Methan-gasemissiounen vun de Kéi ze beschäftegen, wann ee gläichzäitig d'Aen zoumécht virun deene wahnsinnigen, onkontrolléierte Brandrodungen an aneren Dealer vun der Welt.

An deem Sënn sollte mer net nëmmen doriwwer diskutéieren, wéi wéi vill vun deene versprochenen 100 Milliarden Dollar an de Klimafonds abezelt, mä virun allem, wat mat deene Sue soll erreecht ginn.

Wat Lëtzebuerg ugeet, muss mer weider Efforten an deene Beräicher maachen, wou mer schonn déi lescht Joren dru geschafft hunn. Dat heescht, absolutt Prioritéit fir Investitiounen hei am Land a fir Mesuren, déi insgesamt Sënn maachen. Et wär deemno ganz gutt gewiescht, wa mer schonn och eng Amorce vum drëtten Aktionsplang gehat hätten, deen d'Regierung ausschafft. An do kréie mer vläicht herno e puer Informatiounen driwwer.

Ech kommen zum Schluss awer och net derlaanscht ze soen, Madamm Presidentin, dass déi viregt Regierungen och do gutt Aarbecht geleescht hunn, grad wéi déi aktuell Regierung. Et brauch natierlech alles eng gewëssen Ulaßzäit, bis verschidde Mesurë wirken. An dass mer Kyoto-méisseg am Joer 2013 eng Punktlandung gemaach hunn, wéi eise Statssekretär Camille Gira an der Chamberskommission sot, dass mer am Fachjargon „on track“ sinn oder op Lëtzebuergesch „um gudde Wee“ sinn, ass deemno och de Mérite vun de viregte Regierungen an natierlech och vun där heiter Regierung.

A wéi scho gesot, den Ëmweltminister Johnny Lahure huet 1997 de Kyoto-Vertrag mat der UNO mat initiiert. Déi successiv Ministeren a Regierungsmemberen - ech wëll se eng Kéier kuerz opzielen: Alex Bodry...

► **Plusieurs voix.** - Aah!

► **M. Roger Negri** (LSAP).- ...Charel Goerens, Eugène Berger, Lucien Lux, Claude

Wiseler, Marco Schank, mä och Robert Goebels, Henri Grethen, Jeannot Krecké an duerno, an nach weider, Etienne Schneider, Francine Closener a grad wéi elo Carole Dieschbourg - ...

► **Une voix.** - Aah!

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- Sot eis och nach déi nächst!

► **M. Roger Negri** (LSAP).- ...a Camille Gira...

► **Une voix.** - Aah!

(Hilarité)

► **M. Roger Negri** (LSAP).- ...fueren domadder virun, mat där Aarbecht.

► **Une voix.** - Dat si se all!

► **M. Roger Negri** (LSAP).- Jo!

Oder anescht gesot...

► **Une voix.** - Deen nächste kennt Der nach net!

► **M. Roger Negri** (LSAP).- Oder anescht gesot: De Klimaschutz kennt keng geografesch Grenzen a sollt och keng politesch Grenze kennen. Wa mer zesummen dru schaffen, dann hu mer eng Chance, eisen Deel hei zu Lëtzebuerg zum globale Klimaschutz bäizedroen. An dat sollte mer all zesumme maachen.

An domat ginn ech den Accord vu menger Fraktioun zu der Motioun, déi den Henri Kox a senger gudder Aarbecht gemaach huet, a soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Merci dem Här Negri, dee ganz liicht iwwerzunn huet. Mä mat där witzeger Einlag kënnen mer dat toleréieren. Ech ginn elo direkt d'Wuert virun un den Här Gérard Anzia fir déi gréng.

(Brouhaha)

► **Une voix.** - Neen, den Här Hahn.

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Ah, dann ass meng Lëscht net richtig. Dann, Här Hahn, hutt Dir d'Wuert.

► **Plusieurs voix.** - Aah!

► **M. Max Hahn** (DP).- Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, d'Klimapolitik ass eng vun deene gréissten Erausforderungen aus dem 21. Jorhonnert, wann net souguer déi gréisst.

Dofir dierfe mir keen Auto méi fueren, op d'mannst keen décken, mir dierfen net méi an d'Vakanz, jiddefalls net mam Fliger, mir dierfe kee Bifdeck méi iessen, et sief dann, e wier aus Tofu. Wann et ëm de Klima geet, ass et, wéi wann ee bei den Dokter geet: Et kritt een ëmmer gesot,...

(Hilarité)

...wat een net dierf: keen Alkohol, manner Stress, manner Fleisch. An et weess ee genee, den Dokter huet recht, mä et ass een doheem an no zwee bis dräi Deeg ass alles erëm beim Alen. Beim Klimaschutz ass et leider oft d'selwecht. Mir hunn e kuerzen Ablack e schlecht Gewëssen a falen dann an eis al Musteren zrëck.

Firwat ass dat esou? D'Klimapolitik gëtt allze oft als Verbuetspolitik verstanen. Ech gleewen net u Verbuetspolitik an denken, dass mir mat der Klimapolitik fort vun de Verbueder mussen. Mir mussen vill méi dohinnerkommen, dass klimafrëndlech Alternativen déi besser Optiounen sinn. Mir mussen dohinner, dass de Bus, den Zuch an de Vëlo systematesch méi schnell, méi bequem a méi praktesch gi wéi den Auto.

Mir mussen dohinner, dass Haiser energetesch sanéiert ginn, well et ënnert dem Stréch gutt fir de Portmonni a fir d'Liewensqualitéit vun de Bewunner ass. D'Politik muss Ureizer setzen, dass erneierbar Energie sech duerchsetzen, ouni dass d'Energiepräisser eropginn. Packe mir dat net, packe mir de Klimawandel net.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Max Hahn** (DP).- Madamm Presidentin, d'Souskommission Kyoto huet sech a sëllege Sitzunge getraff, fir d'Klimapolitik zu Lëtzebuerg méi genee ënnert d'Lupp ze huelen. Ausléiser war e Rapport vun der Cour des Comptes iwwert d'Applikatioun vum Kyoto-Protokoll. Fir et fein auszureden: Dee Rapport war éischer mitgéiert. Mam éische Kyoto-Protokoll hat Lëtzebuerg sech nämlech engagéiert, bis 2012 seng Emissiounen par rapport zum Referenzjoer 1990 ëm 28% ze reduzéieren. A la fin du compte hat Lëtzebuerg amplat vun deenen ugestriefen 28% emol net 9% realiséiert. Dat soll eis net nach eemol passéieren! Ech begreissen dofir nëssen Exercice haut hei an der Chamber, well nëmmen eng permanent Evaluatioun kann eis virubréngen.

Wou si mer dru mat eisen nationale Klimaziler? Wat sinn d'Potenzialer, déi mir nach hunn? A

wéi kréie mer dës fräigesat? Well et mir drëms geet, no vir ze kucken, wëll ech mech a menger Interventioun virun allem op d'Potenzialer, déi mir hei zu Lëtzebuerg hunn, konzentréieren. D'Erausforderunge si grouss. Kommt, mir paken et un, well d'Zäit, déi leeft!

E puer Remarquë virewech. Mir wëssen et all: De Klimawandel ass e weltwäite Phänomeen a Lëtzebuerg fënnt ee quasi just mat der Lupp op der Weltkaart. Fir dem Klimawandel mat all senger Konsequenzen entgéintzewierken, sinn dofir net nëmme mir, mä all d'Länner gefuerdert. D'Weltklimakonferenz, d'COP21 zu Paräis ass dofir e wichtege Rendez-vous mam Klima. Loosst eis dee Rendez-vous net an de Sand setzen!

Dass d'Europäesch Unioun ambitiéis Ziler an dëser Matière huet, ass gutt a richtig. Mä ech stellen awer fest, dass an der europäescher Klimapolitik viles schifleeft. Et leeft eppes schif, wann et fir en Industriebetrieb finanziell méi gënschtge ass, Standuarter zouzemaachen, wéi weider ze produzéieren, well si Profitter a Milliounenhéicht um Verkaf vun CO₂-Quote kënnen maachen, déi dann en anere Betrib nawell an d'Loft pompelt.

Et leeft eppes falsch, wann d'USA mussen opdecken, dass dee gréissten europäeschen Autobauer systematesch Emissiounsgaser manipuliert huet an domat déi europäesch Klimapolitik e Stéckwäit als Symbolpolitik enttarnt.

Ech soen awer och gradesou riichteraus, dass déi europäesch Klimapolitik eng Matière ass, déi fir den normale Bierger e Buch mat siwe Sigelen ass. Et ass net nëmmen d'Komplexitéit vun dëser Matière, mä et sinn och déi theoretesch Rechekonstrukter, déi entscheeden, wat fir e Land wéi eng Emissiounen ugerechent kritt.

Ee Beispill: Quasi eise ganze Stroumbedarf gëtt aus Däitschland importéiert, wouduerch dës Emissiounen eise däitschen Noper a senger Klimabilanz zu Buch gedroe ginn. Bedéngt duerch seng Gréisst an déi 80 Milliounen Awunner fällt dat a senger Gesamtmissiounen un Zäregasen awer net an d'Gewicht.

Ëmgedrëit ass et beispillsweis beim Gas- an Dampkraaftwierk zu Esch/Belval, wou mir CO₂-Emissiounen opgebrummt kréien, obwuel dëst Kraaftwierk de belsche Réseau mat Stroum beliwwert. An am Géigendeel zu Däitschland dinn dës Emissiounen engem kleng Land wéi Lëtzebuerg éischer wéi. Et wier néideg, eng Kéier hei de Bilan ze maachen, well et kann net sinn, dass duerch de Quotesystem ronderëm d'CO₂-Emissiounen de Gedanke vum fräien Handel an Europa ënnergruwe gëtt.

Iwwregens hu mir och näischt geschafft, wann industriell Betriber mat CO₂-intensive Produktiounen Lëtzebuerg an och d'EU verloossen, fir sech dann an anere Länner néierzeloossen, wou d'Reglementatiounen vläicht manner streng sinn.

Madamm Presidentin, ech wëll mech a menger Ried op e puer Beräicher konzentréieren, wou mir menger Meinung no zu Lëtzebuerg dat gréisste Potenzial hunn, fir CO₂ anzespieren.

Deen éischten dovun ass den Transport. Zu Lëtzebuerg ass den Transportsektor fir bal 70% vun eise Gesamtmissiounen un Zäregase verantwortlech. Dovu sinn ëm déi 20% op eisen Eegebedarf an ëm 80% op de sougenannten Tanktourismus zrëckzeféieren. Et ass kee Statsgeheimnis: D'Akzisen um Spritt sinn a bleiwe mëttelfristeg eng wichteg Recette fir de Statsbudget. Et ass och d'Ursach, firwat eist Land am internationale Vergläich vun den Emissiounen pro Awunner am éischte Peloton ass.

Ech wëll awer an deem Kontext och eng Kéier eppes ganz kloer soen: Dem Weltklima ass et egal, ob de Frontalier an den Transitverkéier hei zu Lëtzebuerg tanken oder hannert der Grenz. Dofir fueren déi meeschte Leit an deene meeschte Fäll kee Kilometer méi. Ech gleewen och net drun, dass d'Camionen ëmweeër vun 200 Kilometer maachen, fir op Lëtzebuerg tanken ze kommen. Et sief dann!

De Sprittverkaf huet dem Finanzminister no dëst Joer beim Diesel ëm 6,5 a beim Bensinn ëm 7% ofgehall. Dat huet sécherlech mat eise modernen a spuersame Fuerpark a mat der Hausse vun der TVA ze dinn, mä och domat, dass den Diesel am Moment fir d'Camionen ënnert dem Stréch méi gënschtge bei eise belschen Noper ze kréien ass. Dës Baisse ass e wénzege Schrëtt fir d'Weltklima, mä e grouse fir déi lëtzebuergesch Klimaziler.

Doduerch, dass manner op der Pompel gebraucht gëtt, ginn eis national Gesamtmissiounen ëm 4% bis 5% erof. Am Verglach: D'Lëtzebuerger Industrie zu Lëtzebuerg ass fir 10% vun de Gesamtmissiounen verantwortlech. D'Baisse vu ronn 7% beim Sprittverkaf huet also deeselwechten Effekt, wéi wa mir d'Emissiounen am Industriesektor halbéiert hätten.



Madamm Presidentin, Dir hutt et gemierkt, ech sinn e bësse skeptesch a mengen och, dass dem Weltklima net gehollef ass, wann de Spritt elo erëm méi am Ausland a manner hei zu Lëtzebuerg akaaft gött. D'Ewechkomme vun de fossille Brennstoffen ass dat Eenzegt, wat eis hëllef. Zënter Jorzéngte gi méi ëmweltfrëndlech Alternativen zu Bensinn an Diesel gesicht, bis elo mat määsegem Erfolleg. Weder de Waasserstoff nach den Aerdgas nach de Biospritt hu sech an der Vergaangenheet géint de Bensinn an Diesel duerchgesat. Dat soll sech elo änneren duerch d'Elektroautoen, an dat, obwuel nom Emissiounsskandal an Däitschland gefaart gött, dass den Elektroautoen hir Software esou programmiéiert ass, dass se an der Nuecht heemlech op d'Tankstell ginn, fir do Spritt ze tanken.

Spaass bäisäit! Den Elektroauto schéngt op jidde Fall dat gréisste Potenzial ze hunn, sech mëttelfristeg géint de Bensinn an den Diesel duerchzesetzen. Ee Grond fir d'Scheitere vum Aerdgasauto war mat Sécherheet, dass et an der Vergaangenheet verpasst gouf, dem Notzer en adequaten Tankstellréseau opzebauen. D'Politik huet aus deene Feeler geléiert, an dofir huet d'Regierung decidéiert, bis 2020 en Netz vun 800 Luedestatiounen mat jee weils zwou Luedeméiglechkeeten ze installéieren, wou d'Elektroautoen opgeluede kënnen ginn.

Wann ee weess, dass déi duerchschnëttlech Distanz, déi zu Lëtzebuerg mam Auto zréckgehuecht gött, bei 60 km pro Dag läit, ginn d'Autonomie vun deene meeschten Elektroautoen mat 100 bis 150 km haut schonn duer. Firwat fieren dann den Ament nëmme 600 Elektroautoen op eise Stroossen? Wahrscheinlech, well d'Majoritéit vun de Leit wëllen d'Méiglechkeet behalen, fir d'selwecht wéi mat hirem Bensinner oder wéi mat hirem Dieselauto länger Distanzen ze bewällegen, beispillsweis fir an d'Vakanz ze fieren. Dat kann en Elektroauto den Ament nach net.

Ee System, deen a mengen Aen iwwerregens op d'mannst mëttelfristeg besser Zukunftschance wéi de rengen Elektromoto huet, ass de sogenannte Plug-in-Hybrid. Dat ass en Auto mat zwee Motoen, een elektreschen an ee mat Spritt. Deen elektresche firt ëmmer déi éischt zirka 50 km, an eréischt, wann d'Batterien eidel sinn, spréngt en dann iwwer op de Spritt.

En anere Grond, firwat weder den Elektromoto nach de Plug-in-Hybrid sech bis ewell duerchsetze konnten, ass mat Sécherheet de Präis, net nëmme den Akafspräis, mä och de Käschtpunkt fir d'Locatioun vun de Batterien. D'Preisargument spillt nach méi, wa gläichzäiteg d'Pétrolspräisser an de Keller falen.

Maache mer eis näischt vir: Den Duerchbroch vun der Elektromobilitéit kënn eréischt, wann den Elektroauto kompetitiv zum Bensinn an zum Diesel ass. Dat ass dach och ganz normal: Manner Confort fir méi Geld ass keng gutt Mëschung a beileiwe kee gutt Verkaufsargument! Ech zielen awer do op d'Autobauer. D'Annonce vun engem renomméierten Elektroautohersteller, dass an zwee Joer den Elektroauto mat enger Autonomie vun zirka 500 km zum Präis vun 30.000 bis 40.000 Euro op de Marché kënn, mécht op jidde Fall Hoffnung. An trotzdem ass d'Zil immens ambitiéis, bis d'Joer 2020 40.000 Elektroautoen zu Lëtzebuerg immatrikuléiert ze hunn.

Och wann et richtig a wichteg ass, dass mir elo d'Infrastruktur schafen, Lëtzebuerg eleng wäert net derfir suerge kënnen, dass d'Autosindustrie sech weider a Richtung Elektromobilitéit entwéckelt, fir éischtens d'Uschafungspräisser ze senken an zweetens fir d'Autonomie vun de Batterien ze erhéien. Hei si mir op d'Hëllef vun anere Länner ugewisen. An dofir fannen ech, dass dat hei och en Thema op der Weltklimakonferenz sollt sinn.

Madamm Presidentin, all Joers kommen eng 13.000 nei Awunner zu Lëtzebuerg bäi, an do sinn d'Frontalieren net abegraff. Den Trafic hält also net nëmme gefillt vu Joer zu Joer zou, mä et ass eng batter Realitéit, an d'Capacitéit vum eise Stroosse si begrenzt. Dofir, besser wéi Autofueren ass a bleift d'Benotze vum öffentlichen Transport, virausgesat, den öffentlichen Transport ass eng besser oder gläichwäerteg Alternativ zum Auto.

Weini ass dat de Fall? Ganz einfach: Wann den öffentlichen Transport zuverlässeg a bequem ass a wann e gradesou schnell oder souguer méi schnell wéi den Individualverkéier ass. Ass dat net de Fall, da kritt den öffentlichen Transport den zweete Präis.

Ech sinn iwwerzeegt, dass Notzer vum öffentlichen Transport, dat, well fir meng Situatioun d'Konditiounen gutt sinn. An eefel Minutten sinn ech mam Zuch an der Stad, mam Auto bräicht ech der an de Spëtteston 40. Okay, den Zuch huet och emol Verspéidung, mä dofir kann ech am Zuch meng E-Maile beäntweren, d'Zeitung liesen, mech mat Bekannten ënnerhalen oder einfach just relaxéieren. A gleef

mer eent: Wann ech mam Auto an d'Stad kommen, da sinn ech alles anescht wéi relaxéiert, wann ech hei ukommen!

(Hilarité)

A mengem Beispill passt et einfach. Ech verallgemeinere dat awer net a weisen net mam Finger op iergendeen, deen den Auto méi benotzt wéi ech. Jo, et ass nach vill Verbesserungspotenzial uechtert d'Land, an d'Politik ass gefuerdert, den öffentlichen Transport esou interessant wéi nëmme méiglech ze maachen.

Ech ka ganz gutt verstoen, wann een op den Auto zréckgräift, wann d'Konditiounen net passen. Bis zum Joer 2020 solle 25% vun den Trajete mam öffentlichen Transport zréckgehuecht ginn. Ob Zuch oder Bus, et gi vill Efforten am öffentlichen Transport gemaach, zum Beispill d'Schafe vun Opfarparking, déi nei Zuchlinn Lëtzebuerg-Beetebuerg, déi nei Gare Pafendall-Kierchbierg, d'Zweegleisegkeet Lëtzebuerg-Sandweiler oder den Tram. Ech ënnerstëtzen des vill Efforte vun der Regierung, well eist Land erstéckt am Trafic.

Wat de Bus betrëfft, ass eise Réseau sécher performant an nawell gött et Spitt no uewen. Et héiert een ëmmer erëm, dass, zanter déi nei Fuerplang a Kraaft sinn, den Trajet däitlech méi laang dauert. Mir mussen dat am A halen, well soss risikéiere mer, engagéiert Busnotzer erëm zréck un den Auto ze verléieren.

Et sinn awer och oft Detailer, déi de Leit d'Flemm andreiwen. Beispillsweis wann am Héichsummer d'Klimaanlag net geet, wann den Écran, deen d'Haltestelle soll uweisen, net fonctionnéiert oder wann d'Leit sech musse quetsche wéi d'Hierken an der Tonn. All dat sinn Elementer, déi dozou bäidroen, ob de Bus eng reell Alternativ ass oder net.

Awer natierlech muss och weider an d'Infrastrukturen investéiert ginn. D'Busspure mussen onbedéngt ausgebaut ginn, fir dass de Bus net mat den Autoen am Stau steet, mä fir dass de Bus mat entspaante Busnotzer riets laanscht dacks gestressten Autofuerer fuere kann. Ech mengen, eng besser Reklamm fir de Bus gött et net.

Op ganz ville Plazen hei am Land sinn d'Busspuren och just an eng Richtung, an zwar an d'Richtung Stad. Um Retour stécht een dann zesumme mat deenen aneren Autoen am Verkéierschaos. Weisou soll een d'Spur net esou upasse kënnen, dass se da benotzt ka ginn, wa se och wierklech gebraucht gött, dat heescht moies a Richtung Stad an owes an déi ëmgedréite Richtung? Hei ass e bësse Courage gefuerdert, fir dass d'Politik an deem dote Beräich aktiv gött.

Eng weider Méiglechkeet wier et, d'Fahrgemeinschaften ze belounen. Am Ausland kréie mer et virgemaach. Autoen, déi dräi bis fënnef Passagéier hunn, kréien do Prioritéit op ausgewielten Autobunnsspuren an dären d'Busspure benotzen. Jee, et gi vill Iddien, déi et lounen, getest ze ginn!

Ech wëll awer och nach op d'Mobilitéé douce zréckkommen, also den net motoriséierte Verkéier. Och hei ass d'Zil kloer: Bis 2020 soll all véierten Trajet ze Fouss gemaach ginn. An och hei ass eppes kloer: Et muss nach ganz vill geschéien, fir dat ze erreechen. 60% vun de Leit benotzen den Ament den Auto fir Distanzen ënner dräi Kilometer. An dëst si genau déi Distanzen, déi prädestinéiert sinn, fir mam Vëlo ze bewällegen.

(M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.)

Wéi komme mer dann dohinner? Dat geet vun Duschméiglechkeeten op der Schaff iwwer Vélosstänneren op strategesch sennvolle Plaze bis zu uerdentleche Beschëlderungen. Dat Wichtigst sinn awer séier a sécher Vélosweeër. Dofir ass am Februar dëst Joer d'Velospistegesetz hei an der Chamber gestëmmt ginn. Ab dem nächste Joer ginn aacht Milliounen Euro d'Joer an de Vélopistèreseau investéiert, fir esou sécher Infrastrukturen ze schafen. Aktuell huet de Réseau 613 km, bis 2018 ginn zousätzlech 120 km gebaut a bis 2021 gi weider 85 km realiséiert.

Den Nohaltegkeetsminister huet rezent all d'Piste beim Environnement an d'Geneemegungsprozedur ginn. De Gros vun deene Piste verlafe duerch Gréngzonen, duerch Bëscher an och Natura 2000-Zonen. Ech zielen op de politesche Wëllen am Sënn vun der Mobilitéé douce an hoffen, dass elo net laangwiereg ëmweltprozeduren eis dorunner hënneren, e performant Vélosnetz op d'Been ze stellen. Dat wier e fataalt Signal fir déi nohalteg Mobilitéé.

Här President, éier ech de Beräich Mobilitéé ofschléissen, nach eng Klammer. Verkéierspolitik ass selbstverständlech och Landesplanung. Vill vun de Verkéiersproblemer, déi mir zënter Jorzéngte kennen, sinn op eng verfeelt Landesplanung zréckzuféieren. Ech denken do un den Échec beim Versuch, fir Wunnen, Schaffen a Fräizäitaktivitéite méi no beieneen ze bréngen.

Et gouf an der Vergaangenheet verpasst, Aarbechtsplazen do ze schafen, wou d'Leit wunnen, respektiv Wunnraum do ze schafen, wou den öffentlichen Transport performant ass. Ech si frou, dass d'Regierung mat der Verëffentlichung vun de Plan-sectorielle Bewegung an deen Dossier bruecht huet, an ech sinn zouversichtlech, dass mer an deem Dossier virum Enn vun der Legislaturperiod e gutt Stéck wäerte widerkommen.

Här President, deen zweete Beräich, deen ech wëll thematiséieren, betrëfft d'Gebailchekeiten. 15% vun de Gesamtemissiounen un Zärgase ginn duerch den Energieverbrauch vun eise Gebaier ausgestouss. Bei den Neibaute goufe sech an der Vergaangenheet héich Ziler gesat. Ab dem 1. Januar 2017 ass de Passivbau Standard an domat ass den CO₂-Aspueerpotenzial bei Neibaute quasi ausgezitt.

Vill Potenzial stécht also virum allem am Albau. Iwwer 50% vum Haiserbestand ass virum 1970 gebaut ginn. Dës Haiser sinn deemno dacks regelrecht Energieschleideren. Den Ablack sinn d'Energiepräisser relativ niddreg, an dat ass och gutt esou, net nëmme fir all Eenzelen, mä och fir eis Économie. Trotz den aktuelle Masutts- a Gaspräisser maachen d'Heizkäschten nach ëmmer en décke Batz vum Budget vu ville Stéit aus. Energieeffizient Mesurë kënnen a solle sech laangfristeg lounen, mä d'Décisioun, fir dës Mesuren ze huelen, scheitert oft dorunner, dass een als Éischt emol e gudd Batz Sue muss an d'Hand huelen, fir eréischt laangfristeg e Retour ze kréien.

Hautdesdaags ass et dacks net méiglech, niht deenen héije Wunnpräisser nach zousätzlech Käschte fir d'Steigerung vun der Energieeffizienz vun der Wunneng oder vum Haus opzebréngen, sief et fir eng Fotovoltaik, eng solarthermesch Anlag, eng Lüftungsanlag, eng Isolationsfassad oder eng Dräifachverglasung. Dorunner änneren och Subside vun 20% bis 30% näischt. Déi kritt een oft eréischt laang duerno ausbezuelt, soudass een awer an der Lag muss sinn, de Gesamtmontant kënnen virzestrecken. An dat ass fir vill Leit eng Saach vun der Onméiglechkeet.

D'DP wëllt dofir kloer op de Wee vun der Virfinanzierung goen, an dat iwwert d'Klimabank. Nom Modell vun de Studentensubside soll d'Klimabank a Kollaboratioun mat private Banken dem Eeigentümer Suen zu engem niddregen Zënssatz virstrecken. Suen, déi een duerno mat den agespueerten Energiekäschten zréckbezuelt kann.

Wëlle mer trotz den aktuellen niddregen Energiepräisser an den niddregen Zësen en Albau-sanierungsboom bewierken, muss eng energetesch Sanierung sech fir de Propriétaire bezuelt maachen. Heifir muss d'Klimabank e Mix vu Subventionierung a Virfinanzierung ubidden. Wat de Finanzement betrëfft, misst ee menger Meenung no analyséieren, ob een net Mëttelen aus dem Kyoto-Fong kéint benotzen, fir d'Klimabank ze speisen.

Mir dierfen awer och net aus den Ae verléieren, dass et bei der Energieaspueerung vun de Gebaier net nëmme ëm d'Wunnhaier geet. Och bei de Bürosraimlechte geëtt et vill Potenzial. Dofir soll d'Klimabank sech menger Meenung no net nëmme op Privatpersounen beschränken.

Datselwecht gëllt och fir d'Locatiounswunnen. Mir dierfe keng Politik maachen, déi nëmme dem Propriétaire zeguttkënn, deen a sengen eegene véier Wänn wunnt, soss maache mer eng Politik, vun där d'Locataire, déi am meeschte vun der Energiearmut beträff sinn, net profitéieren.

Wann ech dann den Här Eischen héieren, deem d'Klimabank net schnell genuch kënn, muss ech him soen, dass och ech de Startschoss vun der Klimabank net erwaarde kann. D'Klimabank brauch Zäit, well een dës Mesuren am Gesamtkontext muss kucken. Et sinn Aiden, déi Enn 2016 auslufen, an et muss een elo e genaue Set vun Aiden a Virfinanzierung definéieren, deen net nëmme reng Energie aspueert, mä wou och nohalteg Kritären zum Deel matafléissen. Ech fäerte beispillsweis, dass d'Subventionierung vum Styropor eis nach vill Jore Misär wäert maachen, net nëmme aus brandschutztechnesche Grënn, mä och, wat d'Entsuegung ugeet an d'Verschmutzung vun eisem Grondwaasser.

Här President, och an deenen 1.770 Gebaier, déi dem Stat gehéieren, stécht ganz vill Energieaspueerpotenzial. Vun deenen 1.770 Gebaier just 270 Gebaier a Gebäudepass hunn an hiert jeeweilegt Aspueerpotenzial domat opweisen. Doduerch ass et net méiglech ze kucken, bei wéi enge Gebaier de Return on invest am interessantesten ass. Hei kann a soll de Stat mam gudd Beispill virgoen.

An der Vergaangenheet huet d'Politik sech drop beschränkt, mat käschtenintensive Mesuren aus engem Energie-C-Klass-Gebai en Energie-A-Klass-Gebai ze tunen, fir och wierklech déi lescht Drëps Masutt aus deem Gebai erauszuhelen. Dat ass zwar en techneschen Défi, mä ënnert dem Stréch ass et ökonomesch an ökologesch méi sennvoll, beim selwechten Invest fënneg Gebaier op en Energie-C-Klass-Niveau ze hiewe wéi zwee op en Energie-A-Klass-Niveau.

Här President, deen drëtten Beräich, op deen ech wëll agoen, ass dee vun den erneierbaren Energien. Esou wéi eis Autosschlaang all moies fir an d'Stad era wiisst, wiisst och eisen elektreschen Energieverbrauch, net nëmme, well eis Populatioun wiisst, mä och weinst der Elektromobilitéit, weinst den Datenzentren, awer och weinst ëmmer méi Elektronik an eisem alldeegleche Liewen. Mir mussen eis dofir d'Fro stellen, vu wou dës Energie kënn.

„Stoppt d'Atomkraaft!“, dat héiert een iwwerall, zu Recht! Mä mir sinn net prett. An dat, well d'Politik geschlof huet! Jorzéngtelaang! An ech mengen hei net déi lëtzebuergesch Politik, well déi huet sech vun Ufank u géint d'Atomenergie decidéiert. Laang viru Fukushima huet Tschernobyl eis gewisen, wat d'Atomkraaft uriichte kann. An dat ass einfach ignoréiert ginn. Firwat muss ëmmer eppes geschéien, bis eppes geschitt?

Amplaz verstärkt an nei Technologien ze investéieren an d'Fuerschung ze stäerken, ass weider der Atomkraaft vertraut ginn. Haut wëllt zumindest Däitschland d'Atomkraaftwierker vum Stecker huelen. Mä wa mer éierlech sinn, huet Europa de Moment keng konkret Alternative parat, fir de Stroumbedarf ouni Atomkraaft ze decken.

Och Lëtzebuerg muss de Choix treffen tëschent a) dem Import vun Atomstrom a b) der Erhéijung vun der Energieeffizienz a Verbindung mat erneierbaren Energien. Ech sinn op jidde Fall fir déi lescht Optioun. An der Souskommisioun hu mir ons och ausgiebig mat der Atomenergie beschäftegt - en Thema, wat mir ganz besonnesch um Häerz läit -, an d'Geforen, déi vum Atomkraaftwierk zu Cattenom ausginn, maachen eisen Awunner, awer och mir selwer Angscht. Et dierfe ee sech net ausmolen, wat d'Konsequenze vun engem Accident wieren!

Mat enger Delegatioun vun Deputéierten hu mir eis zu Paräis staark derfir gemaach, fir d'Atomkraaftwierk zu Cattenom vum Netz ze huelen. Wa mir eescht geholl wëlle ginn, da mussen mir eisen Nopere virmaachen, dass déi elektresch Versuegung och ouni Atomkraaftwierker a Kuelekraaftwierker ka garantéiert ginn. Dofir mussen mir ons enorm ustrengen, an dat geet och net vun haut op muer.

Bis 2020 sollen 11% vun eisem Gesamtenergiebedarf aus erneierbaren Energie stamen. Aktuell leie mer bei zirka 4%. Elo kéint ee mengen, dass dat Zil also quasi onméiglech an onerreechbar wier. Et ass sécherlech ambitiéis, mä et ass net onméiglech, well d'Technik gött et haut schonn hier.

Dat gréisste Potenzial stécht hei zweifellos an der Wandenergie. Hei konnten zum engen an deene leschte Méint eng Rei Projete geneemegt ginn, nodeems d'Regierung decidéiert huet, de Fluchhaferadar a senger Verpackung ze loossen an deemno net am Norde vum Land ze installéieren. Zum aneren dréit awer och déi enorm Entwécklung vun der Technik dozou bäi, dass mer eisen Ziler méi no kommen. Do, wou viru 15 Joer nach aacht Wandmillen opgerichtet gi sinn, kann een haut mat zwou Wandmillen déiselwecht Energie produzéieren.

Positiv ervirzestrichen ass och, dass rezent d'Gemengevertrieeder vum Sudgaz-Syndikat eestëmme fir eng Wandkraaftstudie gestëmmt hunn, dëst fir ze präiwen, wou an dëse Gemengen d'Potenzial läit, fir eng Wandmille respektiv e Wandmillepark ze installéieren. Zil ass et, gemengeniwwergräifend e Projet ze realiséieren, an deem d'Bierger finanziell participéieren kënnen.

Fir munchereen ass eng Wandmille eng Zort Fliedermaushäcksler oder Landschaftsverhandler. Fir mech net! Fir mech ass et eng Méiglechkeet ewech vun Atom- a Kuelekraaft. Um Gaalgebierg gött weinst enger Fliedermaus kee Wandpark realiséiert. Dat ass schued! Mir mussen wëssen, wat mer wëllen. Mir kënnen net um internationalen Niveau en Émdenken a Richtung erneierbar Energie fuerderen an um nationale Plang eis Hausaufgaben net maachen!

Jo, mir hunn hei zu Lëtzebuerg begrenzte Méiglechkeeten, wéi zum Beispill an der Waas-



serkraaft. Mä dat soll eis net dorunner hënne-
ren, eis Potenzial an der Wandenergie, déi
mir zweifellos hunn, optimal ze notzen. Verbes-
serungspotenzial besteet a mengen Aen, wat
d'Dauer vun der Prozedur ugeet: Vun der Déci-
sion bis zur Abetribnam vergi gäre véier Joer!

Fir dass mir eis Ziler erreechen, musse mer nieft
der Wandenergie awer och op d'Fotovoltaike
bauen, also op d'Stroumproduktioun mëttels
Solarzellen. Virun enger Rei Woche war ech op
enger sougenannter „Solar-Convention“, wou
d'Hauptakteuren aus deem Beräich iwwer
d'Zukunft vun der Fotovoltaik zu Lëtzebuerg
diskutéiert hunn. An ech kann lech soen, den
Interessi vun eise Betriber ass ganz grouss. Och
hei ass d'Technik prett, jo souguer mat falende
Präisser a mat méi héije Wirkungsgrader vun
de Solarmodullen.

Deemnächst sollen haaptsächlech grouss Foto-
voltaikanlagen a Betrib geholl ginn, un deen-
nen d'Bierger finanziell participéiere kënnen a
wou d'Gemenge beispillsweis d'Diech vun
hiren ëffentleche Gebaier zur Verfügung
stellen. Esou ass zu Dippech um neie Pomp-
jeesbau d'lescht Joer esou eng Gemeinschafts-
fotovoltaike un d'Netz gaangen. Dës Anlag huet
eng Leeschtung vun 30 kWp, obwuel d'Gréisst
vum Daach eng méi grouss Leeschtung wéi déi
30 kWp erméiglecht hätt. Dass d'Anlag dee-
mools net méi grouss gebaut ginn ass, louch
um diesbezügliche Règlement grand-ducal,
dee méi grouss Anlagen net méi subventio-
néiert huet.

An deem Kontext begrëssen ech, dass d'Regie-
rung ab 2016 och gréisser Solaranlage bis zu
200 kWp wäert ënnerstëtzen.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Max Hahn (DP).** - Duerch dës Ëmänner-
ung wäert d'Gemeng Dippech d'nächst Joer
net, wéi geplangt, eng 30 kWp-Anlag op hirer
neier Schoul a Betrib huelen, mä eng 140 kWp-
Anlag do installéieren.

► **Plusieurs voix.** - Ah!

► **M. Max Hahn (DP).** - Ob et zu deem
erhoffte Fotovoltaikanlageboom kënnt, hänkt
awer dovun of, ob déi virgesinnen Aspeisetarif-
fer finanziell interessant sinn oder net.

Neen, et soll kee sech eng gëllen Nues dorun-
ner verdéngen, wéi dat an der Vergaangenheet
allze oft de Fall war! Wa mir awer ze laang
Amortisationszäiten hunn, wäert dee ge-
wünschte Fotovoltaikboom ausbleiwen, well
dann déi weinegst Bierger bereet wieren, hir
Gelder doran ze investéieren.

Et ass evident: Wat eng Fotovoltaikanlag méi
grouss gëtt, wat den Invest pro kWp méi kleng
gëtt. Et muss een dowéinst onbedengt beden-
ken, dass an Zukunft net nëmmen Anlage vun
200 kWp gebaut wäerte ginn, mä och nach
Anlage mat zum Beispill 30, 50, 90 oder
110 kWp wäerten un d'Netz goen. Och dës
Anlage musse finanziell interessant sinn.

Ech warnen och do virdrun, ze mengen, dass
d'Gemengen esou vill Diech vun hiren ëffent-
leche Gebaier besetzen, déi a) an engem gud-
den Zoustand sinn an net mëttelfristeg mussen
erneiert ginn, a b) statesch esou konzipéiert
sinn, dass se de Bau vun enger Fotovoltaikan-
lag erméiglechen. Do dernieft wëll ech och
drop opmierksam maachen, dass besteeënd
Anlagen, déi bis dato op 30 kWp begrenzt wa-
ren, musse kënnen erweidert ginn, wann
d'Daachflächen et hierginn.

Ech mengen och, dass dat weiderhin a Form
vun enger Société civile sollt méiglech sinn an
net nëmmen a Form vun enger Kooperativ.

Här President, eis Landwirtschaft steet viru
groussen Erausforderungen. An der Klimapolit-
tik ass d'Landwirtschaft e wichtege Partner,
well d'Energieproduktioun zweifellos en neit
Standbe vum der Landwirtschaft ass. Ech den-
ken do haaptsächlech, awer net nëmmen, u
Biogasanlagen, wou ënner anerem Naturdün-
ger méi effikass genotzt kënnen ginn. Hei ass
nieft der Landwirtschaft awer och d'Politik ge-
fuerdert, fir d'Rahmbedingungen esou ze set-
zen, dass dës ëmweltfrëndlech Energiepro-
duktioun garantéiert ass a sech och bezuelt
mécht.

Wat d'Waasserkraaft ugeet, ass eist Potenzial
beschränkt. Nieft deene besteeënde Kraaftwier-
ker ass et geneemegungstechnesch, awer och
topografesch schwieereg, d'Waasserkraaft vun
eise Flëss nach besser ze notzen. Hei soll een
awer d'Fuerschung fërderen an innovativ sinn
an och kleng Anlage mat klenger Leeschtungen,
wou den Invest/kWh däitlech iwwert dem Op-
timum läit, ënnerstëtzen.

D'Fuerschung spillt awer net nëmmen an deem
heiden Domän eng ganz wichtege Roll. Dee

grousse Problem vun den erneierbaren Ener-
gien ass d'Energiespäicherung. De Wand bléist
net konstant an net permanent an d'Sonn
schénkt och net de ganzen Dag. Mécht d'Foto-
voltaik just 1% vum Joresbedarf aus, esou
klëmmt hiren Undeel, wann d'Sonn schénkt,
op 15%. Enner anereem dat erkläert déi wieder-
ofhängeg Schwankungen am Netz. Dowéinst
kënn et bei Deeg mat vill Sonn respektiv vill
Wand zu engem sougenannten Netziwwer-
schoss. Mir mussen dofir derfir suergen, dass
d'Netziwwerschëss gespäichert kënnen ginn.
Am Ausland gëtt et mëttlerweil Batteriekraaft-
wierker, déi, äänlech wéi d'Pompspäicherkraaft-
wierk zu Veianen, derfir suergen, dës Energie ze
späicheren an dee Moment zur Verfügung ze
stellen, wou se gebraucht gëtt.

Et muss een näamlech wëssen, dass aktuell
zum Beispill Kuelekraaftwierker als sougenannt
Back-uppe funktionnéieren, déi also just wei-
derlafen, fir Energiespëtzen auszegläichen,
wann d'Sonn oder de Wand noloossen.

E wichtegt Instrument fir eng besser Energie-
verdeelung sinn d'Smart-meteren. Si wäerten
et erlaben, dass an noer Zukunft elektresch Ver-
braucher automatesch dann ugemach ginn,
wann iwwerschësseg Energie am Netz ass.
Deemno geet et a Richtung intelligent Steie-
rung vun elektresche Verbraucher wéi Wäsch-
maschinn, Spüllmaschinn oder Trockner. Och
wann dat éischter Zukunftsmusek ass, sollt een
awer hei éischter de Belounungs- wéi de Be-
strofungsprinzip applizéieren. Ech ka mer vir-
stellen, dass d'Motivation fir den Notzer, bei
esou engem System matzemaachen, déi wier,
dass dee Moment, wou Energieiwwerschoss
am Netz ass, de Stroum méi bëlleg kéint ver-
rechen ginn.

D'DP ass am Allgemengen der Meenung, dass
en niddrege Stroumpräis a) e wichtege Kompe-
titivitéitsfacteur fir eis Betriber ass, a b) si, awer
och eis Bierger, net dozou incitéiert, Stroum ze
verbëtzen, wéi dat gelegentlech behaupt gëtt.

Dat beschet Beispill ass d'LED-Beliichtung.
LEDen hunn eng däitlech méi kleng Leeschtung
an eng wesentlech méi laang Liewens-
dauer, awer trotzdeem déiselwecht Lichtstäerkt
wéi klassesch Biren. An der Dippecher Gemeng
si sämtlech Gemengestroossen op LED-Technik
ëmgerüst ginn, net nëmmen der Ëmwelt zu-
léif, mä einfach, well et sech och finanziell
rechent: manner Energiekäschten a manner En-
treten duerch manner oft Austausch vum de
Biren. Jo, och hei ginn et schwaarz Schof um
Marché, äänlech wéi an der Automobilindus-
trie, an d'Notzer mussen och hei besser ge-
schützt ginn.

Zu Lëtzebuerg gëtt sech am Allgemengen ze
vill mat der elektrescher an net genuch mat der
thermescher Energieaspuerung a -produktioun
beschäftegt. An dobäi ass an deem Beräich am
meeschten ze bewierken. D'Solarthermie, also
d'Waarmwaassererzeugung mat oder ouni Hei-
zungsennerstëtzung ass am Neibau Usus an
och am Albau am Kommen, dat well et sech
ganz séier bezuelt mécht a well eis Betriber den
Know-how hunn. An dofir ass dat en Instru-
ment, wat ganz effikass ass.

Ganz anescht ass et allerdéngs bei der Biomass.
Fir d'Hëtze vun eisen Haiser verbrenne mir
léiwer de Gas vun de Russe wéi d'Holz aus eise
Bëscher. An dobäi ass d'Potential an iwwer-
schëssegem Holz esou grouss, dass mer eist
Holz exportéieren, fir dass d'Chineese Miwwel-
len domat bauen, fir se dann erëm an Europa
ze exportéieren. Oder eist Holz geet an d'Pa-
beierindustrie.

An dobäi ginn et haut ganz flott Méiglechke-
ten, fir Haiser, ganz Lotissementer an och
ëffentleche Gebaier mat Holz an deemno CO₂-
neutral ze hëtzen. Zu Schuller gëtt zum Beispill
dee gesamte Schoulkomplex mat alle Gebaier
aus der ganzer Ëmgéigend un e Fernwärme-
netz ugeschloss, dat un eng Holzhackschnitzel-
anlag gekoppelt ass.

Ofgesi vun der manner grousser Ofhängegkeet
vu Pëtrolsnatiounen oder Russland, kënnen mir
esou Aarbechtsplaze bei eis hei zu Lëtzebuerg
schafen an eis lokal Economie ukuerbelen.

Eng aner Méiglechkeet, fir nohalteg ze hëtzen,
ass d'Notzung vun der Wäermt aus dem Äer-
dräich, also der Geothermie. Och dës Hëtzt
steet ons gratis zur Verfügung. Dofir ass et
dach verwonnerlech, dass d'Geothermie net
méi genotzt gëtt. Sécherlech huet dat domat
ze dinn, dass et op Plaze weinst dem Grund-
waasser net erlaabt ass, déif Buerungen ze
maachen, oder dass den Terrain net grouss ge-
nuch ass, fir se iwwert d'Fläch ze notzen. Mä
dat geet mir als Erklärung eleng net duer. Hei
sinn d'Ingenieursbüroen, d'Architektbüroen,
d'Betriber an d'Politik gefuerdert, Opklärungs-
aarbecht ze maachen.

Firwat sollt eng Gemeng net bei PApE vun
deene 25% ofzetriedender Fläche profitéieren,
fir do beispillsweis Geothermie ënner enger
Spillplaz ze realiséieren?

Här President, de Potenzial vun den erneierba-
ren Energien ass grouss an ech konnt elo nëm-
men e klengen Abléck an déi vill Méiglechkeete
ginn. Sécher, d'Zil vun 11% un erneierbaren
Energie bis 2020 ass ambitiéis. Mä dofir muss
sech d'Politik ëmsou méi ustrengen, fir dee Pa-
radigmewiessel fäerdegzebréngen!

Här President, ech wëll als leschte Punkt awer
och nach op d'Klimapolitik an de Gemengen
zréckkommen. D'Klimapolitik funktionnéiert a
klengen Unitéiten am beschten. Dofir sinn
d'Gemengen e ganz wichtege Partner an deem
Beräich. Ech si frou, dass quasi all d'Gemengen
dem Klimapakt bäigetruede sinn. De Klimapakt
ass näamlech e flott Instrument, fir sech mat
anere Gemengen ze vergläichen a Best Practices
auszetauschen, an dat mam Zil, den Energie-
bedarf ze reduzéieren, d'Biergerbedelegung ze
verbesseren an déi regional Zesummenaarbecht
ze stärken. De Klimapakt erméiglecht et de
Gemengevertreider, awer och de Bierger, op
eng transparent Aart a Weis iwwer e Punktesys-
tem ze gesinn, wéi gutt si bis ewell an deenen
eenzelen Politikfelder gehandelt hunn.

Ee Beispill, wou eng Rei Gemenge Virreider
sinn: Iwwert d'Grenzen eraus ass d'Qualitéit
vun de Liewensmëttel „Made in Luxembourg“
unerkannt. Mam Kaf vu lokalen an nationale
Produiten droe mir dozou bäi, dass Aarbechts-
plazen hei zu Lëtzebuerg erhalen a geschaft
ginn. Eng Rei Gemengen zerweiere beispills-
weis an hire Maisons relais regional hiergestall-
ten, fair a wa méiglech och biologesch Lie-
wensmëttel.

Jo, fir mech ass et d'Aufgab vun de Gemengen,
eis lokal Liewensmëttelhersteller ze ënnerstët-
zen an ze garantéieren, dass déi Produiten, déi
mer net hei produzéieren kënnen, wéi Kaffi,
Schockela, Orangen oder Banannen, zu faire
Konditione gehandelt goufen. Ech soen awer
och ganz kloer, dass ech léiwer e regionalen
Apel aus der Noperschaft iesse wéi e Bioapel
aus Neiséiland. Produiten, déi mir hei produ-
zéieren, solle mir och hei consomméieren! Jo,
dat ass mat Méikäschte verbonnen. Mä d'Ge-
menge solle mam gudden Beispill virgoen an
eise Kanner héichqualitativ lesswueren ubid-
den. D'Gemeng Dippech huet dat souguer an
hirer Konventioun mam Bedreier vun hirer
Maison relais festgehalten.

Bref, wourobber ech eraus wëll: D'Gemenge
sinn e ganz wichtege Partner an der Klimapolit-
tik a vill vun den Efforten, déi hei am Land ge-
maach ginn, sinn op d'Gemengen zréckzeféie-
ren. Et ass och weiderhi ganz wichtege, d'Ge-
mengen anzebannen a mat hinnen Best Prac-
tices auszetauschen an hinnen Know-how zur
Säit ze stellen.

Här President, ech hat et uganks gesot, dass
mir de Klimawandel nëmme packen, wa klima-
frëndlech Mesuren déi besser Optione sinn.
D'Klimaziler, déi mir eis zu Lëtzebuerg bis 2020
gesat hunn, sinn ambitiéis, sief et a Saachen
Energieeffizienz, erneierbar Energien oder an
der Mobilitéit. 2020, dat ass iwwermuer.

Wann ee wëllt, dass klimafrëndlech Mesurë
bis dohinner déi besser Optione ginn, dann
heescht dat awer och, an der Klimapolitik
Choixen ze treffen. Setze mer op d'Wandener-
gie, da brauch ee Plaze fir Wandmillen. Setze
mer op d'Mobilitéit douce, da brauche mer di-
rekt Vëlosweeër, och wa si duerch Naturgebir-
der féieren. Setze mer op Energieeffizienz,
musse mer mat staarken Ureizer eng Albusa-
néierungswell ustoussen. Klimapolitik gëtt et
net zum Nulltariff. Mä de Klima, de Weltklima
soll eis dee Präis wäert sinn!

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren an e
ganz besonnesche Merci geet un de Rapport-
teur an de President vun der Souskommission
fir seng ganz gutt Aarbecht, déi e gelescht
huet, an notamment och fir säi schrëftlechen
an och säi mündleche Rapport.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci
och dem Här Hahn. An dann huet elo definitiv
d'Wuert den Här Gérard Anzia.

► **M. Gérard Anzia (déi gréng).** - Hei läit nach
e Brëll.

► **Une voix.** - Hei, et ass mäin. Da verléieren
ech den Norden net.

► **M. Gérard Anzia (déi gréng).** - Also, Här
President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, als
Éischt wëllt ech dann elo net op dee Brëll do
agoen, mä e grouss Merci dem Rapporteur
ausdrécken, deen hei eis duerch déi vill Sët-
zungen, méi wéi 30, gefouert huet mat där riseger
Energie an och entsprechend dee Rapport ver-
faasst huet. Dat war eng Mammutaarbecht! An
och e grouss Merci un de Sekretär an all déi
aner Mataarbechter, déi am Hannergrond dru
geschafft hunn, fir dass Der u sech dee Rap-
port, esou wéi Der en elo kënnt gesinn - wann
Der dat wëllt maachen -, ebe virleien hutt.

Mir hunn haut en Débat zu dem Thema Klima
an Energie, knapp zwou Woche virun der Klima-

konferenz COP21 zu Paräis. Ech mengen, dat
hei ass e wichtege Moment, deen eng Virberee-
dung drop ass vun eiser Chamber an der Re-
gierung en Optrag matgëtt op Paräis. Och der
Ëmweltministesch vu mir aus e grouss Merci.
Dir hutt och eng grouss Mammutaarbecht ge-
maach op EU-Niveau, fir u sech eng gemeinsam
Positioun auszeschaffen, fir déi vill Akteuren ze-
summenzeféieren, fir dass si mat engem ge-
meinsamen Optrag an de Verhandlung mat
enger Sprooch kënnen schwätzen, a vun Häerze
wënschen ech hir vill Erfolleg a vill Ausdauer. An
ech weess, dass si dat huet a mécht.

Eng kleng Remarque: Mir haten déi vill Sët-
zungen an der Kommission an do hate mer u
sech ëmmer - wéi soll ech soen? - dat Wuert,
wat mer eis do ginn hunn: Mir géifen do keng
Parteipolitik maachen a mir géifen och no vir
kucken a mir géifen no Léisunge sichen a mir
géifen net de Bléck no hanne werfen. Et ass
awer kee Problem, ech hat dat elo net alles
esou virgesinn a menger Ried, ech wäert dat
awer e bëssen aflësse loosson, fir e Bléck dann
zréckzewerfen. Klammer zou.

De Klimawandel, dat ass e Fakt. D'Auswier-
kunge si spierbar an et ass och e Konsens do,
dass de Mënsch de Verursaacher vun dem
Klimawandel ass. Ee Bild, wat Der dacks vläicht
virun Aen hutt, ech op jidde Fall emol, dat ass
den Aisbier op der Äisscholl, déi ëmmer méi
kleng gëtt an ënner senge Féiss ewech-
schmëlzt.

Mä ech hunn hei den „National Geographic“
vum November 2015, ganz rezent, dat
heescht, eng ganz Editioun just iwwer Klima.
Do hu se en anert flott Bild dohinnergestallt,
wat eis als Europäer vill méi no läit: Dat ass eng
Kou op enger riseger Waasserfläch. Déi Kou,
déi steet do op engem klenger Fleckche Wiss,
dat ass dat Eenzegt, wat op deem Bild nach ze
gesinn ass, wou kee Waasser ass. Dat ass de
Klimawandel, wéi mir en hei an Europa ganz
dacks ze spiere kréien, an dat ass e Bild, wat,
mengen ech, eis de Klimawandel méi no
bréngt. Dat bréngt en eis an d'Stuff. Dir däreft
dat natierlech noliessen, ech soen lech och elo
net d'Säit, well ech weess déi natierlech net
auswenneg.

Klimakatastrophe si Realitéit. Ech mengen, net
méi spéit wéi virun engem Mount hate mer zu
Cannes dee fuerchtbare Reen do, dee Stuer-
mat dem Resultat vun 20 Doudegen. Et ass
also net ze verleege, dass déi Auswierkunge
gräifbar sinn an eis op de Pelz réckelen. Kënne
mir einfach nach ofwaarden? Sinn eis Ziler net
ze héich gegräff? Dat hunn ech emol an der
Press gelies. Hu mer souwisou guer keng Méig-
lechkeeten, fir ze handeln? Ech si grondsätz-
lech natierlech enger anerer Meenung, wéi Der
lech kënnt denken, an ech probéieren dat
dann och elo hei duerzeleën.

Ofwaarde geet guer net! De Klimawandel trëfft
virun allem emol ëmmer déi Aarm, déi am
mannste Schold hunn um Ausstouss vu klima-
relevante Gasen, déi am mannste Ressourcen
hunn, déi am mannste verbrauchen. Dat sinn
awer déi Éischt, déi drënner leiden an och déi
d'Moyenen net hunn, fir sech dogéint ze pro-
tegéieren. Erkläert Dir wann ech gelift de Leit,
dass, wann esou eng Katastroph do ass, wa se
alles verluer hunn, dass et kee Klimawandel
gëtt. Ech mengen, dat bréngt kee fäerdeg! Do-
fir ass et och absolutt noutwendeg, dass dat
Zwee-Grad-Zil zu Paräis festgehale gëtt, fir dass
een eng minimal Guideline huet, fir ze soen:
Doriwwer däreft et net ewechgoen!

Eise westleche Ressourcéverbrauch, wou mer
all Joers dräi, véier, fënnf Planéite brauchen -
Matières premières, Buedem, Loft, Rohstoff -
-, dee Modell, dee kënnen mer net op de Rescht
vun der Welt iwwerdroen. Dofir musse mer
handelen, dat wär net gerecht, esou weiderze-
fueren. Dat ass net verantwortungsvoll a mir
mussen eisen ekologesche Foussofdruck dofir
ganz kritesch hannerfroen!

Stéchwuert Suffizienz, oder en anert, wat dat
méi einfach ausdréckt: Manner ass u sech an
deem Sënn do well! Mir hu schonns eng Partie
Technologien, déi do gëtt ëmmer erëm drop
zréckgegraff, fir viles ze verbesseren, fir anze-
spueren. Mä dat geet nach laang net duer! Et
ass och eise Liewensstil, dee mécht, dass eise
Ressourcéverbrauch esou grouss ass an de
Klimawandel och virun der Dier steet. Mir
mussen deen upassen! Dat doet wéi, dat ass
net einfach, an däre sinn ech mer bewosst.

A grad wann ech elo hei den „National Geo-
graphic“ huelen, dat ass ganz spannend, wann
ech do dra bliedieren, dann hunn ech op
d'mannst siwe grouss geschalten Annoncen,
wou exotesch Reese promouvéiert ginn. Dat
ass natierlech, wéi ëmmer, de Widersproch
vun enger Publikation: Relevant Thema ass
d'Klima, an dann hu mer do Polarreesen, déi
promouvéiert ginn. Dat léisst mech, wann ech
et liesen a kucken, nodenken. Dofir, dat ass net
einfach, fir säi Liewensstil unzepassen an der
Ried, déi ee féiert, och Tate folgen ze loosson.



Virun allem kënnen mer als Europäer eis net fräikafen. Da maachen ech elo awer e Réckbléck, op déi lescht Regierung, wéi mer dat da gemaach hunn: wéi mer waarm Loft an Estland akaaft hunn. Dat kann et net sinn! Mir mussen hei bei eis handelen.

100% erneierbar Energien - mir haten esou eng Konferenz -, dat ass jo net méiglech zu Lëtzebuerg, well: Déi fossill Energien, déi mussen ëmmer de Back-up maachen, déi mussen lafe fir d'Stabilitéit vum Netz, déi mussen a Reserv stoen dofir. Stëmmt dat esou? Bon, jo, am Moment ass de Park deen, deen et ass! Mä mir hu jo och eng Etüd virleien, dat ass eis LUXRES-Etüd, wann ech do dat technesch Potenzial kucken - Nuance: technesch Potenzial, an da gëtt et aner Formulëierungen -, da komme mer, wat de Strom ugeet, no bei 100% Energiedeckung hei zu Lëtzebuerg mat erneierbaren Energien - dat technesch Potenzial.

Dass mer dat nach alles elo net kënnen ausreizen, dat schéngt mer normal. Mä mir hunn eis jo och eng Guideline gi bis 2100, fir eben CO₂-fräi ze sinn. Dat ass awer eppes, wou ech mengen, wat muss ëmsetzbar sinn. Maacht eng Kéier e Réckschritt ëm 20 Joer, 40 Joer, wat fir Technologie mer do haten a wéi mer do weiderkomm sinn, da sinn ech mer sécher, dass et méiglech ass.

Energieeffizienz an erneierbar Energien, dat ass en Duo, dat ass eppes wéi en Zwillingsspak, dat geet nëmmen zesummen! Ouni Äspuerung sinn déi héich Ziler, déi mer eis an den erneierbaren Energie setzen, iwwerhaapt net ze erreechen. Mir sinn amgaang, an déi richteg Richtung ze goen. Mä mir mussen de Rhythmus erhéijen an da komme mer och zu Lëtzebuerg op eis 11% erneierbar Energien. Ech sinn nach ëmmer Verfechter vun dezentralen, kleng Produktiounsanlagen. Déi wäerten och de Modell an der Zukunft ginn. An déi wäerten eis aus der Energiefälsch erausféieren.

Kloer, jo, elo am Moment sinn et déi fossill Kraaftwierker, déi fir d'Stabilitéit vum Netz suergen. Dat hat ech scho virdru gesot. Dat ass de Stand vun der Technik vun elo. Fir d'Zukunft begrësse mir dofir als déi gréng jo och déi Etüd, déi Iddi, déi den Ekonomiesministère op de Wee ginn huet, déi Etüd vum Jeremy Rifkin, fir ze kucken: Wéi kann ech dann déi kleng dezentral Produktiounsanlagen, wéi kann ech de Verbrauch beieneebréngen? Wéi kann ech d'Spärung koordinéieren, fir dass mer eng Stabilitéit am Netz kréien ouni fossill Energieträger?

Ech maachen eng Klammer op fir de Kollege Mosar, deen awer elo leider net hei ass, mä op Chamber-TV, do kann een dat alles nokucken: Mir als Gréng begrëssen ausdrécklech dës Initiativ a ganz kloer steet fir eis den Dateschutz och ganz uewen!

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

Ee glesene Client, dee bréngt keng Energieeffizienz, dee spuert keng Kilowattstonn Strom an, dee spuert kee Kilogramm CO₂ an, a dofir muss dat net sinn. An op deen Aspekt wäert dës Regierung och ganz sécher e wuechsam A hunn.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Très bien!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Elo ëmschalt bréngt wirtschaftlech Virdeeler. An dofir ass et och esou, dass d'Klimapolitik net einfach just en Domän ass vum Ëmweltministère, mä och vum Ekonomiesministère, och vum Finanzministère, och vum Landwirtschaftsministère. Et ass iwwergräifend.

Firwat soen ech: „Et bréngt Virdeeler“? Ma wann ech Däitschland als Beispill kucken, ma da muss een awer ganz kloer soen: Däitschland ass Exportweltmeeschter. Déi hunn eng staark Industrie, déi hunn eng staark Wirtschaft an déi hu quasi den duebele Strompräis wéi mir hei zu Lëtzebuerg. Do soll awer elo ee mer erklären, wéi ech u sech um Strompräis wëll moossen, ob eng Natioun wirtschaftlech fit ass.

Och d'Fuerschung ass e Secteur, dee mer zu Lëtzebuerg hunn. An dat hu mer jo gesinn an deene ville Reuniounen, déi mer haten, wou mir u sech Spëtze fuerschung maachen. An dat muss mer als Lëtzeburger Regierung, als Lëtzeburger Land och weider ënnerstëtzen! Da kënnen mir eis fir d'Zukunft opstellen a mir brauchen net ëmmer hannedrunzelafen a vun anere Leit ze kopéieren an ze iwwerhuelen, da kënnen mir doran och d'Nues vir hunn an de Wee weisen.

Lëtzebuerg ass och keng Insel. Mir hunn all Dag iwwer 160.000 Leit, déi bei eis an d'Land schaffe kommen. Dofir ass et och legitim, dass ee seet: Déi Energiestabilitéit vun eise Stromnetzer, déi Deckung vun eiser Energieproduktioun, déi kënnen mer och an der Groussregion gesinn. Do hu mer jo och eng Zesummenaarbecht mat den Nopeschlänner. A fir mech schéngt et ganz kloer, dass dat méiglech

ass. Dofir brauch och keen - och wann een amgaang ass, de Roman „Blackout“ ze liesen - hei zu Lëtzebuerg ze fäerten, dass déi Luuchten elo op eemol géifen ausgoen an dass mer misste mat Käerzen an Decken doruechter setzen.

Dir sidd all Dag amgaang, erneierbar Energie ze consomméieren, souguer ze tanken. All Mënsch, dee mat engem fossill bedriwwenen Auto ënnerwee ass, deen tankt iwwer 4% erneierbar Energien, ouni dass en et weess. Et ass eng EU-Regel. Dat soll bis 2020 op 10% eropgoen.

Hei maache mer eng Klammer op zu Elektroautoen. Do wäre mer jo am Fall, dass déi Leit, an der Logik vun den Haushaltsclinten, 100% erneierbar Energien tanken. Déi hunn also do méi erneierbar Energie am Tank.

Da maachen ech nach eng nächst Klammer op, an d'Vergaangenheet, zu de Primmen am Elektroautosberäich. Mir hunn eng zirka 600 Autoen, déi am Moment hei zu Lëtzebuerg ugemellt sinn. An där Period 2007 bis 2013 sinn zirka 300 elektresch Privatautoen ugemellt ginn. Do hate mer e Primmesystem. Mir haten eng Verlängerung 2013 bis '14. Do waren nach eng Kéier zirka 300 Autoen, Elektroautoen, déi ugemellt si ginn. Fir 2015 hunn ech elo d'Zuelen net, d'Joer ass jo nach net grad eriwuer. Ech selwer muss mech zwar elo outen: Ech hunn och elo eréischt en Auto kaaft, ouni Primm.

Et muss een awer feststellen, dass d'Präisser vun den Hiersteller..., déi hunn einfach dorop reagiert an déi hunn hir Autoen zu engem méi gënschtege Präis ugebueden. Et ass also net eleng d'Primm fir den Elektroauto, déi den Ureiz wäert maachen, fir dass d'Leit op dësen Transportmoyen ëmschwänken. Et sinn nach aner Saachen am Hannergrond, an dofir ass och eng aner Initiativ déi vun den Elektroborren, den Tankstellen, wou mer flächendeckend solle bis 2017 een Deel ëmgesat hunn, a bis 2020 ëmgesat hunn.

Ech kommen awer nach eng Kéier zrëck; déi Klammer war elo esou grouss, da muss ech awer dohinner zrëckkommen, wou ech ugefaangen hunn. Et geet also drëm, dass mer all Dag zirka 4% erneierbar Energie am Tank hunn, also Biokraaftstoff. Déi ginn zum gréissten Deel an aarme Länner ugebaut, Schwelälänner oder souguer Entwécklungslänner, an op d'Käschte vun an der Konkurrenz zum Ubau vu Liewensmëttel. Dat ass net gerecht. Dat ass kontraproduktiv. Mir mussen dat hannerfroen. Mir wëllen als Gréng eis Ziler an dem Beräich vun erneierbaren Energien zu Lëtzebuerg net op d'Käschte vun dëse Länner, op dem Bockel vun dëse Leit realiséieren!

An da wier ech natierlech beim Transportsektor ukomm, engem wichtege Sektor zu Lëtzebuerg op verschiddenen Niveaue. Mir wëssen et: Et ass e ganzen Deel, deen an de Finanzsektor eraspillt, an eis Finanzierung vun eise Statsbudget. Et ass e ganzen Deel vum Verkéier, wou mer dran erstécken, a vun eiser Liewensqualitéit, dee mat eraspillt. Et ass awer och en Deel deen Inlandverkéier, deen also hausgemaach ass, an dee mécht och natierlech e ganz groussen Undeel vun eisen Emissiounen aus.

Da muss mer eis awer wirklech dem individuelle Verkéier eng Kéier widmen. An dofir sinn ech frou, dass eng Contrepartie, e Contre-Zeeche gesat gëtt vun dëser Regierung, an zwar, dass se massiv investiert an den öffentliche Transport. Ech hunn ëmmer elo nach de Slogan vun 2000 an der Kopp: „Bus - Tram - Bunn“. Et heescht elo anescht, mä et ass awer sécherlech d'Förderung vum öffentlichen Transport. Den Tram, dee kënnt. Dee wäerten déi Leit och hei an der Chamber nach allegueren erliewen an dovunner a ganz kuerzer Zäit kënnen selwer profitéieren fir op de Kierchbiere erop. Et sinn déi Investissementen an den Zuch. Déi begrësse mir als Gréng ausdrécklech.

Wa mer da vun Effizienz am Individualtransport schwätzen, da muss ech awer alt erëm eng Kéier datselwecht soen: Mir mussen eng Kéier iwwer d'Besoin schwätzen, iwwer d'Déngschtleeschungen, an da muss mer dat dohinner erofdeklinéieren. Wa mir véier Leit an en Auto mat enger Capacitéit vu fënnf setzen, dann hu mer 75% Energie agespuert. An et ass nach Loft no uewen! Mir kënnen jo nach ee mathuelen!

Mir brauchen nei Modeller am Transport, dat ass kloer. Mir kënnen net all Einzelnen eis vu Punkt A op B bewegen. Dat war an der Vergaangenheet esou, dovunner muss mer erof. An do muss ee Gewunnechten änneren. Dat ass schwéier!

E staarkt Argument an deem Beräich ass awer natierlech de VW-Skandal. Oder dat ass u sech net richtig. Et ass jo net just VW! Do maache mer eis eppes vir. Den Diesel-Gate, déi Mogleichkeeten, déi mer do ënnerjubelt kru-

ten als Konsument a wou mer eis mussen dergeint wieren, do geet et ëm eis Gesondheet! Also, den Transport huet och mat der Gesondheet ze dinn.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Zemoos an eise Stied, an eisen Uertschafte si mer all Dag domat belascht. An déi Belaschtungen, fannen ech, sinn net méi zoomuttbar. CO₂ hin oder hier, de Gesondheetsaspekt an d'Liewensqualitéit vun eisen Awunner sinn e ganz staarkt Argument, firwat mer an deem Beräich onbedéngt sollten ëmdenken.

„Think global, act local“: Dat ass ee ganz flotte Sproch, dee mer als Gréng ganz dacks benotzen. Ass dat just esou e Weltverbesserungs-sproch, dee sech da gutt unhéiert, well et net Lëtzebuergesch ass?

Ech selwer si säit 20 Joer éierenamtlech am Kanton Réiden ënnerwee, och am Energieberäich. Mir waren do Pionéier an der gratis flächendeckender Energieberodung fir d'Bierger aus deem ganze Kanton - zéng Gemengen. Dat sinn Initiativen, déi mussen vun ënnen erop wuessen. Dat ass dat „local“. Dat muss vun ënnen erop wuessen, Bottom-up.

An ech si frou, dass säit nach net gradesou laanger Zäit „myenergy“, wou mir och elo e konventionéierten Infopoint sinn, flächendeckend dat iwwert d'ganz Land mécht. Et ass eng Initiativ um nationalem Niveau. An dat ass den Top-down. An déi zwee, déi mussen sech zesummefannen, an dann entsteet och do wirklech eng grouss Dynamik.

An et gëtt eng ganz Partie där Bewegungen hei am Land wéi d'„Transition“-Bewegung, d'Kooperativen, déi an eise Gemengen opkommen. An déi solle mer ënnerstëtzen. Déi hu genau datselwecht Potenzial, fir Virreider ze spillen, fir Weeër ze trëppelen, fir nei Iddien unzestoussen, déi duerno vläicht iwwert den Top-down kënnen mat opgegraff ginn a flächendeckend kënnen ëmgesat ginn.

De Klimapakt, dee setzt genau do un. An zwar, et ass e flott Instrument, wat souwuel den Top-down wéi och de Bottom-up dran huet, dee koordinéiert u sech dat Potenzial vun deene Leit. Do ass jo net nëmmen d'Gemeng dran, déi wuel zwar ënnerschreift, mä do sinn och hir Bierger gefuerdert. Do sinn och hir Betriber gefuerdert an der Gemeng. An et geet och net nëmmen ëm Energie an CO₂, et geet och ëm Offall, Ofwaasser, Informatiounspolitik a Mobilitéit. Et geet also ëm viles méi. Et geet ëm d'Zesummeliewen an de Gemengen, fir dass se sech zukunftsfiäeg opstellen.

An an dëse Klimamateam bei eis - mir hunn dann déi Chance, déi si regional organiséiert, mir hu kantonal, mir hu regional Klimamateam -, do sinn eng ganz Hällewull Leit, déi zesummekommen, an do ass eng extrem schéin Dynamik, déi ee kann entdecken, eng flott Dynamik, déi bréngt eis weider. Déi bréngt eis weider an dat kann een deklinéiere bis an déi eenzel Gemengen. Do ass jo e gewëssene Concours zwëschene de Gemengen. Déi gi jo gemooss an deem Katalog. Déi gi jo och per Medail ausgezeichnet! An et geet jo och drëm, sech ze verbesseren! Seng Ziler unzepassen! A genau déi Dynamik aus dem Klimapakt, déi mussen mer eis als ganz Land op de Fändel schreiwen, wat d'Klimafro ugeet.

A just e puer Gemengen sinn nach net derbäi, déi da vläicht nach net genau genuch dran eragekuckt hunn, fir ze erkennen, wat fir eng Dynamik u sech an hire Gemenge ka lassgetrëppelt ginn, wat fir eng positiv Energie d'Leit hunn a wou se do kënnen och zum Zoch kommen, Klammer op: wann een d'Parteipolitik ausklammert, Klammer zou.

Niewebäi bemierkt waren déi gréng nach ëmmer fir de Klimapakt an hunn och d'Klimapaktgesetz matgestëmmt.

Ech kommen nach eng Kéier zrëck op d'Haushalter. D'Haushalter, wéi am Rapport ze liesen - ech ginn op keng Zuele weider an, just fir dass een eng Gréisstenuerdnung huet -, déi sinn e wichtege Facteur, wat souwuel den CO₂-Ausstouss an natierlech den Energieverbrauch zu Lëtzebuerg ugeet. Si maachen ongeféier 1,5-mol (veuillez lire: den CO₂-Ausstouss) de facto vun deem vun eiser gesamter Industrie aus. Energieeffizienz an den Haiser, do si mer Virreider, dat ass jo och gutt esou. Ab dem 1. Januar 2017 gëtt et zu Lëtzebuerg just nach Passivhaiser, déi nei gebaut ginn. De Problem, dee besteet, an dat ass e groussen, dat ass den Albau, d'Sanierung vum Albau, a spezifesch, ganz speziell d'Locatiounswunnengen.

Et ass eng Erausforderung fir d'Handwerksbetriber, dat sinn déi nei Gebaier, déi Passivgebaier, awer och déi Renovatiounen sinn eng Erausforderung, awer och eng Chance.

Firwat? D'Handwierk huet scho längstens dorop reagiert. Si waarden net ëmmer drop, dass ee vun uewen erof eppes decidéiert. Si hu

selwer e Centre de formation opgestallt, den IFSB, fir genau dës Technologien elo schonn ze léieren, fir sech selwer ze verbesseren, fir sech selwer ze forméieren. An och an der Formation initiale an de Schoulen ass de Message ukomm. Am Atert-Lycée zu Réiden gëtt et eng speziell Formatioun, wéi Der bestëmmt alleguerte wësst, vum Energietechniker, dee genau an déi Richtung do geet, fir déi nei Haiser kënnen ze bauen, ze géréieren, a fir déi al Haiser kënnen ze sanéieren.

Och de Finanzsektor natierlech an de Stat sinn hei gefuerdert, fir innovativ Modeller ze erschaffen, fir dass mer grad an der Sanierung a spezifesch an de Locatiounswunnenge weiderkommen.

Klammer op: D'Héichhaus vum MDDI, dat ass jo ee Gebai, wat nach net gradesou laang gebaut ass, ass awer leider och nëmmen eng F-Klass, also e Sanierungsfall. Also wäert dat deemnächst am Budget optauchen - Klammer zou; dat muss elo net sinn.

Also, eng speziell Opmierksamkeit, déi ech bei den Haushalter awer och gesinn oder wou ech wéilt e bëssen en Zeechen drop werfen, virun allem am Zesummenhang mat Locatiounswunnengen, dat ass d'Précarité énergétique. Also, déi Leit, déi bei eis wéineg Moyenen hunn, wunne ganz dacks a vill ze deiere Wunnengen, meeschtens an engem schlechte sanitären Zoustand, an domat sinn et d'office enegetesche Katastrophen. Dat eent gëtt deem aneren d'Hand.

Do mussen mer eng Äntwert fannen, awer mat soziale Moosnamen, well et och sozial Problemer betrëfft. An do brauche mer onbedéngt en Zesummespill vun der flächendeckender Energieberodung mam Office social, wat a verschiddene Gemengen u sech och schonn ugestouss ass an ëmgesat gëtt.

Spillt d'Landwirtschaft - ech kommen op en anere Secteur - an der Klimadiskussioun keng Roll? Bon, am Rapport hu mer och do en Undeel gesinn, deen ass net ze vernoléisegen, mä virun allem ass menger Meinung no d'Landwirtschaft an der Vergaangenheet net genügend an der politescher Diskussioun och als Léisung erkannt ginn.

Bei der Landwirtschaft, do fanne mer eng Dräifaltegkeet erëm, an zwar si se souwuel Akteur, Verursacher, se si Victime, leiden also drënner, sinn awer och en Deel vun der Solutioun. Akteur, dat ass kloer, dat sinn d'Emissiounen, a se si chiffriert. D'Halschent vun den Emissiounen vun den Haushalter, also d'ganz Haushalter vu Lëtzebuerg, hu mer als Contrepartie u sech, d'Halschent ebe vun deenen Emissiounen kommen op d'Landwirtschaft. Si sinn onbedéngt Victime, si leiden als Eischt ënnert der Dréchent, si leiden als Eischt ënnert den lwwerschwemmungen an de Stierm, si leiden ënnert der Buedemerosioun - en Thema, wat net genuch beuecht gëtt.

Si sinn awer och en Deel vun der Léisung. Wann d'Landwirtschaft sech d'Moyene gëtt, sech nohaltege opstellt, sech méi divers opstellt, den ekologeschen Aspekt mat erabrëngt, dann ass d'Landwirtschaft ganz kloer deen eenzege Secteur, deen och CO₂ ka späicheren.

Duerch e Méi u Kreeslafwirtschaft, mat méi eegener Fudderproduktioun, mat manner Importeewäiss - do si mer krank -, mat enger besserer Notzung vun dem Wirtschaftsdünger, hirer Mäsch, hirem Piff a klengen Haffbiogasanlagen, also a klengsten Anlagen um Site kënnen mer manner CO₂-Ausstouss kréien. Si brauche manner Energie anzesetzen an der Bewirtschaftung vun hire Betriber, si manner ofhängeg vun der - e Wuert, wat net gäre gehéiert gëtt: vun der Agrarindustrie. Ech soen et awer: Wann de Som, den Dünger an de Pestizid vum selwechten Hiersteller kommen an och nach d'Berodung vum selwechten Akteur kënnt, da muss ech mer doriwwer awer eng Kéier ganz stramm Gedanke maachen.

(Interruption)

En Ëmschwänke bréngt och fir déi Betriber, fir d'Landwirtschaft e Méi u Wirtschaftlechkeet a mécht och aner Akommesméiglechkeeten op.

Dofir maachen ech eng kleng Klammer op, wat de Problem deelweis ass, vun der Bevëlkerung an der Ernährung vun der Bevëlkerung. Ech war den 30. Oktober op dem Bio-Symposium. Do waren eng Partie Orateuren do. Gutt, dat war organiséiert vun der Biolandwirtschaft. Dat ass jo hoffentlech och kee rout Duch, wann ee seet, et wär een op esou engem Symposium do gewiescht.

Déi Leit, déi do geschwat hunn, waren héchst interessant. Een Hauptproblem, dee se gesinn



hunn, dat war dee vun der Buedemqualitéit an der Buedemerosioun als Kritär, ob mer kënnen d'Weltbevëlkerung ernären. Dat war de Kritär, fir ze soen: Do musse mer usetzen. Et ass net, wéi wa mer net genuch Liewensmëttel kéinte produzéieren. Mir mussen oppassen, dass eis Biedem gutt bleiwen, dass mer der Buedemerosioun entgéintschaffen. An do si mer gefuerdert.

Mir sinn net gefuerdert, fir vu Lëtzebuerg Mël-lechpudder a China ze verschécken. Dat ass keng Léisung. Mir musse kucken, dass bei deene Leit, op deene Plazen, wou vill Leit sinn, wou eng grouss Bevëlkerung ass an ernäert muss ginn, dass do de Buedem gutt ass an dass do d'Buedemqualitéit verbessert gëtt.

An dofir, nach eng Kéier d'Klammer op: Et ka jo dann och net sinn, dass eis Biokraaftstoff grad an esou Länner ugeplant ginn an dass mer déi hei op Lëtzebuerg, an Europa importéieren an domat hinnen déi Méiglechkeeten huelen.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Très bien!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Eng kleng Klammer maachen ech op fir de Kolleeg Max Hahn, virdrun, wou en elo grad sot, déi Initiativ - an Initiativen, déi kéinten all Gemenge starten! -, fir hirer Landwirtschaft, hire Baueren an hire Gemengen en Ofsazmaart ze schafen, andeem se soen: „An eisen Ausschreiwunge vun eise Maison-relais gi mer en anere Wee. Mir kucken, déi lokal héichwäerteg Produktioun eranzekréien.“

Do kann ech e Wuert matschwätzen als Président vum Naturschutzsyndikat SICONA. Do hu mer eng ganz flott Initiativ gestart, zesumme mat der Landwirtschaft, „Natur genéis-sen“, wou natierlech mat Qualitéitskritären u sech Liewensmëttel oder Produzente weitervermittelt ginn un de Konsument - dat sinn dann d'Maison-relais -, fir dass en aneren Ofsazmaart kënnt, dee lokal, regional, nobäi ass, mat weënege Kilometeren, weënegem Transport.

Dat bedéngt natierlech en Ëmdenken an de Maison-relais. Dat ass och erëm net esou einfach. Mä Léisungsvirschléi leien um Dësch. An dat si ganz vill Molzechten hei zu Lëtzebuerg, wou en Ofsazmaart méiglech ass. Vun deem dote Modell wënschen ech mer, e géif a vill méi Gemenge Schoul maachen. An dofir der Gemeng Dippech e grouse Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Ee Wuert zur Atomenergie. Also ee Gréngen um Pult an näischt soen zur Atomenergie, ech mengen, dat geet net, soss soen d'Leit dobause sech: „Huet dee seng Ried vergiess?“

Ass d'Atomenergie dann elo en Auswee aus der Klimafal? Do hu mer awer e Konsens: Neen, ganz sécher net!

Éischstens ass Atomenergie net CO₂-neutral. Een, deen dat behaupt, dee seet net déi ganz Wourecht!

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Zweetens, soulaang déi Entsuerungsfro net gekläert ass, hu mer ee rísege Problem a mir iwwerloossen u sech de Problem, deen net geléist ass, eisen zukünftege Generatiounen.

Dir wësst, dass d'Reakteren an der Belsch elo wäerten erëm un d'Netz goen. Dat mécht eis hei en décke Klomp an de Bauch. Et ass ugekënnegt, dass dat wahrscheinlech a man-ner wéi engem Mount wäert sinn, de 15. Dezember. Déi Reakteren, déi zwou Tranchen, déi se wëlle bäihuelen, déi sinn éischstens emol..., wann ech Tihange kucken, dat ass manner wéi 200 Kilometer ewech, dat ass op der Hausdier.

Wann eng Kéier...

(**Interruption**)

Jo?

► **Une voix**.- 70 km!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- 70 km, Léck, Namur, richtig, deemno wou een d'Grenz setzt. Natierlech, dat stëmt, deemno, wou seng Hausdier ass, do ginn ech dem Kolleeg méi wéi recht.

(**Interruption**)

Okay. Meng ass net vill méi wäit, nach e bësse méi wäit ewech.

(**Interruptions**)

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Sou, et ass elo um Här Anzia!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Merci. D'Interventiuon ass awer richtig. Et ass vill méi nobäi. Wa mer do eng Katastroph kréien, da brauche mer net iwwer CO₂-Emissiounen vu Lëtzebuerg méi ze schwätzen, net méi iwwer Klimawandel, da gëtt et Lëtzebuerg, menger Meinung no, net méi esou, wéi mir et hei kennen. Da musse mer d'Linnen, d'Grenzlinnen nei zéien.

Wat méch dofir ëmsou méi verwonnert, dat ass, dass déi Paräisser Bourse op déi Ukënnung do vun der Engie Electrabel mat engem Plus un der Aktie vun 2,27% reagiert huet, wuel wëssend, dass am Rapport steet, dass 13.000 Fissuren an der Cuve sinn - dat ass dat wichtegst Protektiounselement bei engem Reaktor -, déi bis zu maximal 18 cm laang sinn. Also, ech mengen, dass déi déi falsch ekonomesch, wirtschaftlech Aschätzung do gemaach hunn an op dat falscht Päerd setzen.

Ech kommen zum Schluss. Dir sidd erlichtert.

► **Une voix**.- Jo!

► **Une autre voix**.- Oh, neen!

(**Brouhaha et hilarité**)

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Ech hunn nach Sputt, mä awer kommen ech zum Schluss. An engem éischte Moment!

Klimaschutz kennt keng Faarwen, weder blo nach rout nach gréng. Klimaschutz ass eng Aufgab vun eis all. An der Chamber hu mer e parteiwwergräifende Konsens, wat d'Atomenergie ueget. Ech fannen et schued, dass mer et net fäerdegbruecht hunn, an eiser Kommissioun och esou e Klimakonsens fäerdegzebréngen iwwert d'Parteigrenzen ewech.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Richtig!

► **M. Gérard Anzia** (*déi gréng*).- Zemoos, well déi gréisst Oppositionspartei, menger Meinung no, sech hanner Formalitéiten a Prozeduren do verstoppt huet, fir hir Zoustëmmung zum Rapport net ze ginn. Dat ass fir mech perséinlech - ech soen nach eng Kéier: perséinlech - eng Enttäuschung.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir mussen eis éiergäizeg Ziler setzen.

(**Interruptions**)

Mir hu schonn eng ganz Panoplie vun technologeschen an Handlungsinstrumenter zur Verfügung, fir dës Ziler ze erreechen, a mir mussen elo handelen. Mir sollten ophalen ze probéieren, mat ugezunnener Handbrems biergop ze fueren. Kommt, mir maachen d'Handbrems lass!

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **Une voix**.- Bravo!

► **Mme Simone Beissel**, *Présidente de séance*.- Merci dem Här Anzia. Elo kënnt den Här Schank, dee mam Här Kartheiser gewiesselt huet. Här Schank, et ass un lech.

► **M. Marco Schank** (CSV).- Madamm Presidentin, Merci dem Kolleeg Fernand Kartheiser, dat ech dierf vir schwätzen, well ech eng Verpflichtung hunn, wou ech himuss. An ech ka leider net bis zum Schluss bleiwen, och wann ech gären dat héieren hätt, wat d'Madamm Ëmweltministesch eis herno ze soen hätt, mä ech wäert dann dat och rapportéiert kréien.

Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, d'Erwärmung vun eise Planéit betrëft eis alleguerten, well déi Erwärmung zu déif gräifende Verännerunge vun eiser Ëmwelt wäert féieren. An dat huet Répercussione fir d'ganz Mënschheet, virun allem, well mer jo d'Gefor kennen, dass d'Eropgoe vum Mieresspiegel no an no Küstegebidda a Küstestied risquéiert ze iwwerschwemmen, an an dës Reigiounen liewen iwwer eng Millioun Mënschen.

Vum 30. November bis den 11. Dezember wäerte Regierungsvertriederinnen an - vertrie-der an och ONGen - ech hoffen, dass der trotz deenen Evenementer eng ganz Partie komme wäerten, well dat ëmmer ganz flott war op de Konferenzen - aus 196 Länner zu Paräis sech fir eng grouss Klimakonferenz versammelen.

A priori misst ee jo déi Kéier eng Grimmel méi optimisteschen si wéi déi Kéier virdrun. Ech war jo e puermol derbäi. Et waren ëmmer erëm déi Déjà-vu. Ech hoffen, dass et déi Kéier net esou ass oder manner esou ass. Firwat? Ëmmerhin hunn d'Chineesen an d'Amerikaner et fäerdegbruecht, sech op jeeweileg CO₂-Reduktiounen ze eenegen. D'EU huet och no laangem Hin an Hier Klima- an energiepolitesch Ziler fir 2030 decidéiert. An de Green Climate Fund krut op der Geberkonferenz zu Berlin déi éischt sub-stanziell Finanzmëttel.

D'Chancen, fir dann zu Paräis vläicht déi Kéier esou een ëmgräifend internationalt Klimaof-kommes fäerdegzebréngen, sinn also geklommen. Nach soe vill Experten, dass d'Chancé

beschtefalls 50/50 sténgen, well dat aussepoli-tescht Ëmfeld eben esou problematesch ass, wéi et ass. A besonnesch dat, wat viru sech Deeg zu Paräis geschitt ass, do weess een net, wéi eng Auswirkungen dat och op d'Konfe-renz u sech huet.

Eppes ass allerdéngs och fir d'Experte kloer: Wat mir am beschte Fall zu Paräis kréien, wäert de Planéit kaum retten, well dës wäert en Of-kommes sinn, deem seng Reduktiounsverpflich-tunge sécher net wäerten duergoen, fir dat Zweek-Grad-Zil ze erreechen. Ech denken och, dass d'Madamm Minister herno wäert e Saz soen zu dem Stand vun de Virverhandlung vu Paräis.

(**M. Mars Di Bartolomeo reprend la Prési-dence**.)

Haut elo féiere mer dann zéng Deeg virdrun en Débat mam Sujet „Politesch Orientéierung an Aktiounsméiglechkeeten am Kontext Klima an Energie“. An eigentlech war jo dës Débat schonn éischter geplatzt, am Fréijoer. Mir akzeptéieren awer, dass een e laangen Otem néi-deg hat. An ech wëll mech och uschlëssen - ech hunn dat an deenen zwou Kommissiounen och scho gemaach -, fir dem Kolleeg Henri Kox mat sengem Sekretariat e ganz grouse Merci ze soen, well et huet eng Partie Engagement gebraucht, fir deen Opwand, dee gedriwwwe gouf, dee mir alleguerte gedriwwen hunn, fäerdegzebréngen.

D'CSV huet an der Souskommissioun net fir de Rapport gestëmmt. Mir hunn eis enthalen. An ech hunn och daitlech gemaach, firwat: well mer ganz am Ufank vun eisen Aarbechte gefrot haten, ënner anerem als Basis vun eisen Diskus-siounen den zweeten Aktionsplang fir d'Erof-setze vun den Zäregasen ze analyséiere respek-tiv de Stand vun deemselwechten unzepassen en vue vun engem drëtten Aktionsplang. An déi 54 Mesuren aus dem Plang sinn och net fir d'Lescht d'Resultat gewiescht vun engem ganz flotten Exercice, dem Partenariat Ëmwelt a Klima 2010/2011 bis 2012, wou d'Ministèren, d'Gemengen, d'ONGen, Gewerkschaften a Pa-tronat un engem Dësch souzen, fir d'Ziler an d'Moosnamen zesummen ze diskutéieren an ze entwéckelen.

An de Rapporteur, de Kolleeg Henri Kox, hat ursprüngelech wuel och dee Wonsch, fir et esou ze maachen, wéi mir et als CSV gefrot haten, well et gëtt en „Wort“-Interview vum Deze-mber 2014, wou e genau dat gesot huet, wou e gesot huet, dass et gutt wier, wa mer als Grondlag fir den Débat dës zweeten Ak-tionsplang géifen diskutéieren, zesumme mat der Etüd fir den Tanktourismus, déi d'Regie-rung an Optrag ginn huet an no där viru Kuer-zem och de Kolleeg Roger Negri gefrot huet.

(**Interruption**)

Jo?

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*), *rapporteur*.- Ech wollt just do nofroen, ob mer dat dann net ge-maach hunn. Well mir hunn all eenzelne Punkt aus deem Aktionsplang während der ganzer Sëtzung gemaach. Dofir zielt eis dann déi Punkten op, déi mer hätten nach sollen derbäi-maachen, dann hätte mer déi och nach ge-maach. An dofir huet dee Prozess jo annerhal-left Joer gedauert. Dann hätte mer dat awer gemaach. Et ass awer net gesot ginn.

► **M. Marco Schank** (CSV).- Mir hunn dat net gemaach, well mer jo d'Regierung opfuer-deren - ech kommen nach dorop -, et ass den Avis, mengen ech, Nummer 3, wou mer d'Re-gierung invitéieren, deen Exercice do ze maa-chen! Dat seet mir, dass mir en net gemaach hunn. Dat heescht net, dass mer e guer net ge-maach hunn, mä mir hunn awer net deen Exer-cice gemaach, wéi mer e gefrot haten. An dat schéngt mer evident ze sinn.

Da wollt ech derbäisoen, dass an deem Avis Nummer 3 mer jo d'Regierung gefrot hunn, fir déi Effeten an d'Käschte vun deene verschi-dene Mesuren aus dem zweeten Aktionsplang ze analyséieren an ënner Ëmstänn unzepassen. An ech denken, dass d'Regierung dat dann och wäert maachen.

An deem Interview - deemselwechten, deen ech elo zitíiert hunn - huet den Henri Kox och ee Saz gesot, deem mir als CSV honnertprozen-teg zoustëmmen, well mir/ech dat och selwer dacks gesot hunn, näamlech, dass et noutwen-deg ass, wa mer eis Hausaufgaben a puncto Klimaschutz solle fäerdegbréngen, dass mer d'Biergerinnen an d'Bierger an d'Boot kréien. Do si mer eis total eens. An dofir hu mer och drop gehalen, dass mer an engem vun deenen Avisen dat nach eng Kéier daitlech géifen dra-schreiwen, fir dat och ze soen. Well ouni dat geet et net, soss packe mer eis Hausaufgaben do net, besonnesch wann een emol méi wei-derféierend Moosname muss maachen. An ech wäert dorop zréckkommen, wann ech den Dépôt vun enger Proposition de loi wäert ma-chen herno, well dat genau fir eis och e wich-tege Punkt ass.

Wat elo dat Inhaltlecht vum Rapport ube-laangt, ware mer net mat allen Aussoen d'ac-cord respektiv mir hätte gären eng Partie aner Formulatiounen gehat, deelweis en anere Wor-ding. An dat war de Grond, firwat dass mer eis enthalen hunn. Mir hate souguer ee Moment gesot, mir géifen de Rapport net stëmmen, wann net op enger Rei Punkte géifen Adapta-tiounen kommen. Déi sinn awer gemaach ginn. An dofir soen ech och Merci. Ech wäert dat och ganz kuerz opzielen.

An do si mer och frou driwwer, dass d'Majori-téit d'accord war, fir déi ze maachen; zum Bei-spill beim Nucléaire. Net nëmme wann déi gréng schwätzen, muss iwwert den Nucléaire geschwat ginn, mä och wann déi Schwaarz schwätzen. An ech wollt soen, dass mir méi eng staark Ausso wollten hunn am Rapport iwwer Tihange. An d'Majoritéit war d'accord, fir dat ze maachen.

An zwar hu mer eis op d'Äntwert vun enger Question parlementaire aus dem Abrëll dës Joer baséiert vum Kolleeg Justin Turpel, wou d'Santésministesch an och d'Ëmweltministesch daitlech gesot hunn, dass Lëtzebuerg e Redé-marrage vun Tihange net géif akzeptéieren, soulaang d'Resultater vun deene belschen Etü-den net géifen 100% beleëen, dass de Stol vun de Cuven intakt ass. A genau dat ass drage-schriwwwe ginn. A wéi den Zoufall et esou wëllt, ass da virgëschter decidéiert ginn an der Belsch vun Electrabel, fir Tihange 2 nees un d'Netz goen ze loossen.

An ech wollt och do nach eng Fro drunhänken. Mir hu jo gëschter d'Santésministesch héieren, wéi se reagiert huet op déi Question urgente vum Henri Kox.

A meng Fro: Huet Lëtzebuerg Kenntnis vun deenen Etüden? Gëschter ass jo gesot ginn, mir wieren informéiert ginn, mir hätten eng Mail kritt, wat een och net als genialen Informa-tionsfloss ka bezeichnen. Mä hounge do Etüden drun? Respektiv, hu mer versprach kritt, d'Resultater vun deenen Etüden ze kréien? Dat ass déi eng Fro.

An déi zweet Fro ass déi: Wéini ass et esou wäit, dass een effektiv och zu Bréissel ka vir-sprechen? Well och d'Plattform géint den Nu-cléaire, déi hu mer nach viru Kuerzem gesot: „Mir hunn eis elo dacks getraff dat lescht Joer, annerhalleft Joer, an...“

► **M. Henri Kox** (*déi gréng*).- Den nächste Méindeg.

► **M. Marco Schank** (CSV).- Jo, den nächste Méindeg gesi mer eis erëm mam Statssekretär, dem Camille Gira. An et ass eben net esou ein-fach gewiescht. An ech wëll och elo do der Re-gierung a priori net de Virwurf maachen, mä et huet ee gespuert...

(**Interruption par M. Camille Gira**)

Mä... Ben, mir waren dräimol zu Paräis, Här Gira.

(**Interruption**)

Mir ware keng eng Kéier zu Bréissel, obwuel mer och schonn zu Bréissel...

(**Interruption**)

Maja, de Kolleeg Etienne Schneider ka mer confirméieren, dass mir och scho wollten op Bréissel goen an... Majo, mä elo dauert dat zwee Joer a mir hunn nach ëmmer kee Rendez-vous! Ech wëll dat awer soen.

Sou! Da wollt ech beim Avis Nummer 4 nach soen, dass mer do gefrot haten, fir d'Zivilgesell-schaft mat an de Prozess vum Reduzéiere vun den Zäregasen ze kréien. An och am Avis Num-mer 11 iwwert d'Mobilitéit hate mer gefrot, fir de Prinzip vun der Generalitéit vum Statsbud-get mat eranzekréien. An dat ass och gemaach ginn, an dofir sinn ech och frou driwwer. An dat ass och de Grond gewiescht, firwat dass mer eis enthalen hu bei dem Débat, beim Rap-port, an net dergéint gestëmmt hunn.

Dann huet mäi Fraktiounskolleeg, de Félix Eischen, a senger Interventioun den Tour vun deene verschiddene Beräicher gemaach: Re-cherche, Mobilitéit, Energieeffizienz an erneier-bar Energien, och de Pacte Climat, Landwirt-schaft, Energieaarmut an nohaltegt Wunnen.

Ech wollt zu deenen zwee leschte Beräicher kuerz nach eppes soen, an zwar: A puncto Energieaarmut gëtt d'Madamm Familjemini-tesch op enger Plaz am Rapport zitíiert, si géif d'Thees deelen, dass et wichtig wier, sozial an ekologesch Mesuren ze kombinéieren. A genee dat do gouf an de Projet de loi 6583 fir eng Re-form vun den Aiden am Logement am Sënn vun engem Habitat durable eragepaakt, deen ech selwer den 20. Juni 2013 déposiert hat.

An et ass schued, dass de Gesetzesvorschlag de-finitiv dann ufanks des Joers vum Rôle geholl ginn ass, obwuel am Ufank d'Logementsmini-tesch gesot hat, si géif drun denken, fir en ze amendéieren. Virun allem, mengen ech, hätten déi Aiden aus deem Gesetz ganz séier zu man-



ner Energiearmut a méi Energieeffizienz gefouert. Dee Projet war mat laanger Virlafzäit tëschent och de Mataarbechter aus dem Ministère du Logement, dann dem Développement durable, der Umweltverwaltung a „myenergy“ ausgeschafft ginn. An d'Inhalter vun deem Projet goufen och vun der Société civile, net fir d'Lescht och vun Ëmweltschutzorganisatiounen, fir gutt a wichteg befonnt.

Am Avis Nummer 13 vum Rapport steet, d'Souskommissioun géif d'Démarché vun der Regierung, fir d'Objektiver vun der Energieeffizienz am Parc immobilier ze erreechen, begrëssen. Mir hoffen, datt esou Démarchen amgaange sinn, mä sichtbar Resultater gëtt et, am Moment op jidde Fall, nach keng!

Ech wollt, Här President, däitlech soen, datt déi Mesuren, déi et an dësem Kontext bis ewell ginn, vun der viregter Regierung respektiv deene viregte Regierungen - ech gebrauchen do ganz gär de Plural - realiséiert respektiv op d'Schinn gesat goufen, wéi zum Beispill déi verschidde Primmereglements, d'PRIME House, déi ambitiéis Wärmeschutzverordnung mat deene verschiddenen Echancé fir Nidregenergie- respektiv Passivhauser - de Kolleg Etienne Schneider sëtzt dohannen; dat war wuel nach säi Virgänger, de Jeannot Krecké, wéi mer dat an der Regierung zesumme gemaach hunn -, de Klimapakt oder och de LENOZ, dee soll op d'Schinn gesat ginn, dee jo soll deemnächst och kommen, dat heescht, d'Lëtzebuurger Nohaltegkeetszertifizéierung fir Wunngebaier, fir nëmmen déi ze nennen.

Vun der Klimabank héiere mer och scho ganz laang, mä och no der Lektür vun dësem Rapport bleift een hongreg, well een nach ëmmer net gewuer gëtt, wéi dat Ganzt soll schlussendlech fonctionnéieren. Par contre war an deem Gesetzesprojet, deen ech virdrun ernimmt hunn, genee opgeléicht, wéi eng Konditiounen datt ee misst erfëllen, fir an de Genoss vun engem Prêt à taux zéro ze komme fir d'energetesch Sanéierung mat enger Garantie de l'État bis 50.000 Euro. An dat wier och séier ëmsetzbar gewiescht.

Virun allem gouf an dësem Projet och vun de Berufschambere begréisst, datt déi verschidden Aiden am Logement, egal ob se sozial oder ökologesch sinn, géife regruppéiert ginn an datt deelweis och mat zousätzleche Primmen, wéi zum Beispill fir Ménagé mat klengem Akommes, de Kaf vun enger Wunneng mat héijer energetescher Performance géif méi liicht gemaach ginn, oder och d'Zertifizéierung vu Wunnengen am Kontext Nohaltegkeet. Net ze vergiessen d'Gestion locative sociale, déi och do verankert war a wou Gemengen, Gemengesyndikater, awer och Fondatiounen oder Asblen hätte kënnen am Wunnungssektor do mat aktiv sinn.

Ben, et entzitt sech menger Kenntnis, wat d'Regierung wëlle huet, fir dat do ze erreechen, wat d'Ministesch ugekënnegt hat a puncto méi Energieeffizienz, a puncto géint Energiearmut aktiv ginn am Logement. Ech hoffe just, datt et net bei Ukënnegunge bleift, mä datt hei deemnächst och Saachen nokommen.

5. Dépôt d'une proposition de loi par M. Marco Schank

Här President, am Kader vun dësem Débat wollt ech am Numm vun der CSV-Fraktioun den Dépôt vun engem Gesetzesvorschlag fir d'Schafe vun enger nationaler Kommissioun fir nohalteg Entwécklung a Klimaschutz maachen, dat heescht enger strukturierter Partnerschaft vu Stat, Gemengen, ONGen, Gewerkschaften an och dem Patronat. Wann ech gelift.

6912 - Proposition de loi modifiant la loi du 25 juin 2004 relative à la coordination de la politique nationale de développement durable

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci.

► **M. Marco Schank (CSV).**- D'Zil vun dëser Gesetzespropositioun ass, wéi ech virdru schonn ugedeit hunn, d'Zivilgesellschaft besser an en aktive Klimaschutz anzubannen. Dës Proposition de loi huet als Objet, fir d'Gesetz vum 25. Juni 2004 ofzeänneren. Dëst ass d'Gesetz am Kontext vun der Koordinatioun vun der nationaler Politik iwwert d'nohalteg Entwécklung.

Ech erënneren un dat Gesetz vum 2004 - deemools ënnert dem Statssekretär, dem Eugène Berger -, dat als Objectif hat, fir nohalteg Politik zu Lëtzebuerg ze promovéieren, an hei eben och virun allem, déi sektoriell Integratioun vum Développement durable an déi national Politikberäicher ze favoriséieren. Ech baséiere mech heimat, éischstens, op d'Expérience vun der praktescher Ëmsetzung vun dësem Gesetz, an zweetens, och op dee konkreten Exercice vum Partenariat Ëmwelt a Klima, deen op déi Joren 2010 an 2011 zrëckgeet.

Déi viregt Regierung hat deemools e Prozess lancéiert, deen d'Zil hat, mat ebe Verrieder vun deene verschiddene Ministère, de Gemengen - dem Syvicol deemno -, den ONGen, de Gewerkschaften an dem Patronat e gemeinsame Moogsnamekatalog opzestellen, fir de Klima- an Ëmweltschutz weiderzebréngen. Verschidden Aarbechtsgruppen an e Groupe de pilotage vun engen 20 Leit sinn deemools agesat ginn, fir de Prozess och ze orientéieren an déi verschidde Mesuren ze entwéckele géint de Klimawandel.

D'Konklusiounen vun dësem Exercice goufen an engem Dossier „Paquet Climat“ presentéiert a waren d'Basis fir d'Ausschaffe vun deem zweeten Aktionsplang, ebe fir d'Erofsetze vun den Zäregasen an och d'Schafung vun engem Klimapakt mat de Gemengen.

Deemools schonn ass d'Iddi, fir esou eng dauerhaft Struktur als Partenariat ze schafen, am Grupp diskutéiert ginn. An ech ernënnere mech, datt vun den net staatleche Partner deemools insistéiert ginn ass, datt een d'Regierungsmembere méi staark misst an de Prozess integréieren, wann ee wëllt eng Chance hunn, fir eng gréisser Visibilitéit a Kredibilitéit ze erreechen. An ech ernënnere mech och, datt d'Chamber deemools ënnerstrach hat, datt si regelméisseg wëilt an d'Aarbechte vum Partenariat implizéiert ginn.

An dofir dëse Gesetzesvorschlag mat senger entsprecherender Virgeeënweis, déi géif eng verstärkt a besser strukturéiert Zesummenaarbecht mat den Organisatiounen vun der Société civile garantéieren a gläichzäiteg och eng méi pousséiert Participatioun vun der politescher Prise de position assuréieren.

Vläicht nach ee Saz dozou: Och den CSDD, also de Conseil supérieur pour un développement durable, géif op dës Manéier en Upgrade kréien a kéint sech iwwert den Diskussionsforum eraus méi staark an d'Orientéierung vun der dagdeeglecher Politik fir nohalteg Entwécklung abréngen. An deem Kontext gesäit och d'Proposition de loi d'Kreatioun vun engem permanente Sekretariat fir nohalteg Entwécklung vir.

Der langen Rede kurzer Sinn: Duerch d'Schafe vun enger nationaler Kommissioun fir nohalteg Entwécklung a Klimaschutz am Kader vun dëser Gesetzespropositioun géif eben d'Partenariat fir Ëmwelt a Klima institutionaliséiert ginn. An dëst entsprécht och inhaltlechen Aussoe vun dem Rapport vun der Souskommissioun.

6. 6688 - Débat d'orientation sur l'orientation politique ainsi que le cadre d'action en matière de climat et d'énergie (suite)

Här President, am Sënn vun dëser Proposition de loi wollt ech zum Schluss och nach eng Fro un d'Madamm Minister stellen. D'Majoritéit seet an hirer Regierungserklärung op der Sait 71 - ech hunn dat nogekuckt -, si géif e sougenannten Nohaltegkeetscheck aféiere fir d'Projeten an d'Décisiounen vun der Regierung, déi eng Incidence an Terme vun nohalteger Entwécklung a Klimaschutz kéinten hunn, an dëst op Basis och vu Viraarbechten, déi vum CSDD gemaach ginn, fir déi ze realiséieren. A meng Fro: ob d'Regierung virhuet, an deenen nächste Méint och genau dat ëmzesetzen, fir deen Nohaltegkeetscheck ze schafen.

Zum Schluss wollt ech soen, datt mir eis, wat déi Motioun ubelaangt, genau wéi beim Rapport wäerten enthalen aus deene Grënn, déi ech elo virdrun och auseneegedoen hunn.

Ech wollt awer ganz um Enn och am Numm vun der CSV-Fraktioun der Ëmweltministesch, dem Carole Dieschbourg, am Kader vun der COP21 an eben och mat där grëisserer Verantwortung vun der Lëtzebuurger Présidence eng glécklech Hand wënschen. Dat ass keen einfachen Exercice an ech muss soen, datt mir eis freeën, datt awer d'Regierung do alles mécht, fir datt eventuell an deenen Deeg vun der COP21 - wa se dann och esou stattfanne wäert, wéi et eigentlech programmiert war - definitiv och d'Weltgemeinschaft et vläicht awer fäerdegbréngt, fir sech solidaresch ze weisen, fir zumindest de Klimawandel ze bremsen, wann net ze stoppen.

Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.**- Merci och dem Här Schank. An den nächste Riedner ass den Här Fernand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, egal wat ee vum Klimawandel hält, et muss ee soen: E bewierkt Wonner, well déi Zäit, wou mer elo gesinn, datt d'LSAP sech besonnesch fir d'Trennung vu Kierch a Stat asetzt, gesi mer, datt d'Madamm Dieschbourg an d'Schoule geet, fir dem Poopst seng Enzyklika ze erklären.

► **Une voix.**- Ooh!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- An dat fannen ech schonn e remarkabelt Resultat. An et versteet een, datt doduerch déi Partei sech vläicht net ëmmer esou gutt verstinn a leschter Zäit.

Ech wëllt ufänken an dem Här Kox Merci soe fir...

(Interruption)

Neen, neen. Ech wollt dem Här Kox Merci soe fir de Rapport, deen en eis gemaach huet, a virun allem och dem Sekretär vun der Kommissioun, dem Här Oesch, fir all déi Aarbecht. An et wor der ganz vill, déi an der leschter Zäit gelescht ginn ass.

Déi Kommissioun, déi mer elo haten, déi Souskommissioun, déi hat eigentlech och als Aufgab, de Rapport vun der Cour des Comptes ze ënnersichen, op dee sech hei e puermol bezu ginn ass. Mä dee Rapport, deen ass ni ënnersicht ginn an där Souskommissioun. En ass einfach kritesch gewiescht zu där Klimapolitik, déi proposéiert gëtt. An et ass net zu där Entrevue komm, wat mir bedauern!

Dat ass eng allgemeng Bemierkung. Ech mengen, kee Mënsch stellt an Zweifel, datt et e Klimawandel gëtt! Dat ass kloer. Deen ass et ëmmer ginn. Et gëtt awer grouss Différences de vues iwwert d'Ursachen, d'Envergure an d'Konsequenze vum Klimawandel. An et gëtt och keen allgemenge Konsens iwwert de Klimawandel. Dofir ass et awer e ganz wichtigen Enjeu mat enorme materielle Konsequenzen, fir d'Leit a fir d'Industrien. An dat, wat haut diskutéiert ginn ass, weist jo och dorobber hin.

Dofir hat d'ADR och gesot, mir sollten eng kontrovers Diskussioun hunn, mir sollten och aner Point-de-vue aneies Diskussioun maffléisse loosson. Dat ass awer net geschitt. Mir haten zum Beispill proposéiert, e Lëtzebuurger Spezialist an der Persoun vum Här Professor Massen ze invitéieren. En ass net invitéiert ginn.

Iwwregens war och d'CSV do dergéint, fir iergendeng aner Meinung an eis Kommissioun ze invitéieren, weder d'Cour des Comptes nach Spezialisten, déi eng aner Meinung vertrieeden. An dat ass esou eng Kultur vun der Pensée unique. An déi ass net ze justifiéieren. Wann ee gär hält, datt mer eng Debat féieren, wa mer gär eng wëssenschaftlech Aarbecht maachen oder op jidde Fall op wëssenschaftlech seriöse Basen, da muss een och aner Meinunge kënnen zouloossen.

Et ass net oninteressant, datt, wéi gesot, déi Konklusiounen vum GIEC do, vum IPCC, ëmmer erëm a Fro gestallt ginn. E rezent Beispill, wat ech gesinn hunn, vläicht dat rezentst, wor dat vun der Société de Calcul Mathématique vu Paräis, déi déi Graduierung, also déi Rastermodellen nogerechent huet an déi zur Konklusioun kouw: «Il n'existe aucun fait, aucune donnée, aucune observation, qui permette de conclure que le climat soit „détraqué“ en quoi que ce soit.» Dat ass natierlech radikal anescht wéi dat, wat vum GIEC propagéiert gëtt. An vum GIEC seet dee Gremium: «Les données utilisées sont délibérément choisies pour étayer les conclusions (au mépris de l'honnêteté scientifique la plus élémentaire).» Dat just, fir ze rappeléieren, datt et verschidde Vueë gëtt.

Mir hunn awer hei en Institut gefrot. En däitscht Institut ass gefrot ginn, fir eng Kontributioun ze maachen. Dat huet 50.000 Euro kascht, fir e Resultat, dat ee ka vergiessen! De Statec hätt eis datselwecht kënne bréngen, vill besser wahrscheinlech wéi dat, wat mer hei kritt hunn.

Wat och schlëmm ass, dat ass, datt mer Politik maachen hei u sech mat der Angscht vun de Leit. Wann ee verschiddene Spriecher hei nolauschtert, da gëtt ëmmer erëm vu Katastrophe geschwat an esou weider. Et ka sinn, datt mer zu deene Konklusiounen kommen, mä déi éischt Verantwortung vun der Politik ass, mat esou méiglechen Zeenarie ganz verantwortlech ëmzegoen an net Katastrophen un d'Mauer ze molen, fir politesch Agendaen oder politesch Interessen duerchzedrücken, ob dat massiv Steiererhéijunge sinn oder elektoral Succèsen.

Mir als ADR, mir stinn op jidde Fall fir de Schutz vun der Atmosphär. Mir sti fir de Schutz och vum Klima, wann et dann de Klimawandel gëtt. Et gëtt e jo, mä et muss ee kucken, a wéi enger Form a wat d'Konsequenze sinn. Mir loosson de Principe de précaution gëllen. A mir wäerten eis och asetzen, datt d'Verschmutzung do, wou se ass, kann zrëckgeschrauft ginn, awer op eng vernünfteg Manéier.

De Kyoto-Protokoll, dee mer haut och schonn ugeschwat hunn, dat ass 15% vum CO₂-Ausstouss weltwäit. U sech ass et d'Europäesch Unioun, well 10% vum weltwäiten CO₂-Ausstouss ass d'Europäesch Unioun, plus e puer aner. U sech ass dee Kyoto-Protokoll bis elo näischt anescht gewiescht wéi eng - also iwwer

Zeechen, awer am Kär - Selweraschränkung vun der Europäesch Unioun. 75% vum Zertifikathandel ass Europäesch Unioun, mä nëmmen 10% vum Ausstouss.

Wa mir also als Europäer an och als Lëtzebuurger higinn an déi Konditiounen fir eis Industrien ëmmer weider verschäerfen, da verschäerfe mer a verschlechtere mer d'Konkurrenzsituatioun vun eisen Industrië par rapport praktesch zum ganze Rescht vun der Welt.

Dobäi muss ee wëssen - net datt ech dat elo als Argument wëilt an d'Feld féieren, mä et muss een awer wëssen -, datt zum Beispill déi Lëtzebuurger Emissionen am Ganzen Honnertstel vu milliounstel Deeler vun der Aerdatmosfera sinn a mat kenger wëssenschaftlecher Method, déi eis bekannt wär, iwwerhaupt kéinten nogewisse ginn. Trotzdeem maache mer en enormen Effort a mir setzen eis héich Ambitiounen, zu engem héije Präis. A mir mussen eis dofir froen: Ass dat ze justifiéieren?

Déi Ambitiounen zum Beispill, déi eis gesat goufen, vu minus 28%: Ech weess, den Här Gira seet, dat wär eng Fabel, datt dat ze vill héich gewiescht wär. D'Cour des Comptes gesäit dat anescht. D'Cour des Comptes, déi Dir jo net wollt gesinn oder déi d'Présidentschaft vun eise Aarbechtsgrupp net wollt gesinn, déi huet dat awer kritiséiert als „complètement irréaliste“, an doduerch hätt ee misse Mécanismes flexibles huelen, déi eis ganz deier géifen ze stoe kommen. A méi haart nach, ech mengen, den Här Negri hat dat och zitéiert: «La mise en place d'un marché de quotas d'émission de gaz à effet de serre s'est avérée comme un échec.» Dat ass natierlech e Jugement sans appel, ganz haart! Mir haten net minus 28% bis 2012, mä minus 8%, e Risenënnerscheed!

An d'Spezifisitéit vun eise Land, dozou gehéiert och den Tanktourismus, déi sinn net an deene Verhandlungsergebnisse ze erkennen, déi mer hunn. Déi 11% erneierbar Energien, déi an där Leeschtung, an där Virgab sollen dra sinn, déi sinn net ze erreechen! 5% dovunner, dat soll erreecht ginn duerch Biocarburants. 5%-Punkte vun deenen 11%, dat solle Biocarburants sinn, wou dat awer eng komplett onmorallesch Approche ass!

Mir verbrauche landwirtschaftlech Produkter, déi mer fir d'Ernährung op der Welt brauchen, fir se ze verbrennen. Ausserdeem ass et jo esou gewiescht, datt bei deenen Nahrungsmittelsonrouen a -krisen, déi mer virun e puer Joer haten, eben och d'Biocarburante bäigedroen hunn zu enger Verknappung vu Liewensmëttel, zu enger Verdeierung vu Liewensmëttel. A mir ginn hei ënnert där grénger Philosophie weider a mir hätte gär, datt deen Taux nach erhéicht gëtt. Mir kënnen och déi 5%-Punkte mat de Biocarburanten net erhéijen. Beim Biodiesel ass et souwisou op 7% beschränkt. A bei deenen aneren, beim Bioethanol, hu mer jo gesinn an Däitschland, wat mer Problemer beim E10 haten.

D'Elektromobilitéit ass nach ganz am Ufank, mä bei der Elektromobilitéit stellt sech genau déiselwecht Fro wéi bei der Fotovoltaik. Do muss einfach dee ganzen Energiebilan geholl ginn, bei der Elektromobilitéit: d'Batterie vun den Autoen, an esou weider an esou virun. An et soll een dann dee ganzen Energiebilan vun esou alternative Formen emol opzielen, fir ze gesinn, ob se iwwerhaupt kënnen als alternativ Energie kompetitiv sinn.

Genausou wéi an der Landwirtschaft, déi Bioethanol..., also déi Biocarburanten do gi jo ganz dacks mat Stéckstoffdüngung behandelt, soudatt dat Laachgas gëtt, deen 310-mol, mengen ech, méi aggressiv ass als Zäregas wéi den CO₂.

Voilà, dann hu mer déi Méiglechkeet, fir Investissementer am Ausland ze maachen, fir dat eventuell ze kompenséieren. Mä dat ass jo en Export vu Kapital. Wa mer also esou verhandelen, datt mer déi Ziler net hei am Land kënnen erreechen - a mir kënne se net erreechen -, da gi mer jo gezwongen, Kapital zulaaschte vun eiser Leeschtungsbilanz ze exportéieren, amplaz hei am Land kënne sënnvoll aner Mesuren eventuell ze maachen.

Mir ginn also, wann déi Décisiounen geholl ginn do am Kader vun enger Décision sur la répartition de l'effort op europäeschem Niveau oder esou, u sech bestrooft dofir, datt mer e klengt Land si mat weínege natierleche Ressourcen, fir kënnen hei esou eppes ze maachen. Dat trëfft eis vill méi haart wéi méi grouss europäesch Staten. Et ass also ongerecht. Elo ass vu 27% erneierbarer Energie rieds an et ass net ze erwaarden, datt mer et iergendwéi kéinten erreechen.